

308599

వత్తిడినము వత్తికటింపబడును

VOL. 2

జెన్నవట్టణము 1915 సం॥ అక్టోబరునెల 25 వ తేది సోమవారము

No 176

నంపుటము. ౨.

రాక్షసనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ తృతీయ 3.

సంచిక ౧౭౬

Amrutanjana

Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో నూనె సీసా 1-కి వెల 0.8-0. తలనొప్పులమానును, వాయువుబొట్ల పోగొట్టును పోర్చుపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లబొట్లను పనమూలికలచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు. ప్రతిఘంటనుండగిన చొకయైన వైద్యసహాయము సువాసన గలిగియుండును. అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేకోడ్డు, బొంబాయి. అమృతాంజనము డిపో, 7, తంబూనెట్టివీధి మదరాసు.

అంధ్రపత్రిక - దినపత్రిక

చందా వివరము.

12 మాసములకు	...	రూ. 15-0-0
6 "	...	" 7-8-0
3 "	...	" 3-12-0
1 మాసమునకు	...	" 1-4-0

అంధ్రపత్రిక - వారపత్రిక

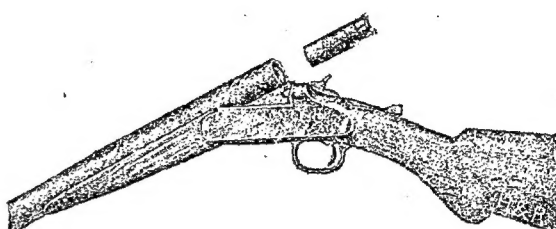
12 మాసములకు	...	రూ. 2-8-0
సంవత్సరాది సంచికతో	...	" 3-8-0

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

చెన్నై పురి.

తుపాకులు!

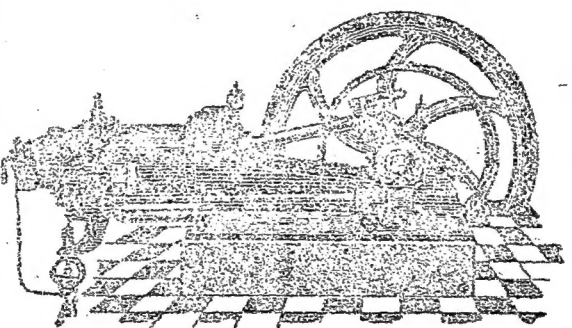
తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివోల్వర్లు, బోటాలు, మందు మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులు ఈ అడ్రసుకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును. యా. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కో, 12, పాపన్న బ్రాడ్వే, మదరాసు.

రాబుసన్ సెమిడినెల్ కూడాాయిలు (కిరసనాయిలు) యింజనులు

3 మొదలు 60 గుట్టములవరకు వలకు స్పేరు సామానులు సహా ప్లాకులు ఉంచబడును. గుంటూరు, రాజమండ్రి, పితాపురము, తణుకు, శాఖపట్టణము, పాలకొల్లు, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు, బళ్లారి, రామ్నాథు, కారికాలు, నాగపట్టణము, కోయంబత్తూరు, చెంగల్పట్టు, వగైరా పట్టణములలో, మాయింజనులు తృప్తికరముగను అతి సులభముగను పనిచేయుచున్నవి.

డేవీపార్సన్సు స్టీము యంత్రాలు, గ్యాసుయింజనులు, బోయిలర్లు సెంట్రీఫ్యూగలు (వత్తుల సిల్లకంపులు, బాంకి మంపులు, చెత్తిలో నుంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు, యేలాటి కర్రనైనను గ్యాసుయింజను వగైరాల కువయోగించు బొగ్గుగామూపు, రీటార్టులున్న, బియ్యముచేయు హార్టుల్ షేలర్లు బెల్లింగులు, సాప్టింగులు, ఫ్యాక్టరీలకు కావలసిన అనేక విధములైన సామానులుమావద్ద విరివిగాను, సరసమైన వెలలకున్ను దొరకును. తప్పేలు తెలిసికొనువాని దయచేసి మాకు వ్రాయుడు.

ఇండియన్ కామర్సు అిండు ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ,

(బాంబియేను:— బెజవాడ, తంజావూరు.) ఇంజనీయర్లు మెషనరీ వర్తకులు, మద్రాసు

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది

మనుష్యులకు వర్తనసాదము దోమలు, నల్లులు, చీమలు, చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురుగుల బాధల నుండి తొలగించబడుదురు. ప్రపంచప్రసిద్ధి వడిన జపాను వారిచే తయారు చేయబడినది.

కాటోల్ పాడరు నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. టిక 1-కి అ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును పారదోలును 240 కట్టలుగల సెట్టె 1-కి అ 12

మా ఆరోగ్యదృష్టములకు చీమలును వడక టిండ్లయందు నల్లులను, దోమలను, పుస్తకపేటికలను చిమ్మటలనుండి కాపాడును. డ్లైస్, టైఫాయిడ్ మలేరియా రోగములు రావండ కాటోలు నిప్పు కాపాడుచుండును. ఒకసారి ప్రయత్నించినవాడు అదితే నిమిషమే సుందరమైన అనేక నత్తులదృష్టముల నుండి అనేక బంగారుకలకములను గొప్ప బాంబులను పొందిన వి. అజాని అందు కంపెనీ, ఒకసారి, జపాన్ కాటోల్ తయారు చేయబడినది. పాడరుపాట్లమును మాదిరిమానుటకాదు అర్థజాబీకి సంపదనంబడును. పట్టెటూళ్లనుండి కాపాడుకాడ తమ చిరుహాహు టాప్లు, బెల్లె, నిడివిడిగా వాగ్గించవలయును.

సోలు నడెంట్లు:— టి. హరతిండు కో, 16, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

దంత మార్గము.

డబ్బి 1-కి వెల రూ. 0.2-0 12-కి రూ. 1-2-0.

ఈ దంతమార్గముతో పండు పోముటల నవిగుర్తుగట్టెడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించుటను, నోట చర్మంధము లేయుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగానుండును. సర్వసామాన్యముగా వాడుటకు దని యున్నది.

సుఖభోగి మాత్రము.

20 మాత్రముగల డబ్బి 1-కి వెల రూ. 1-0-0.

కొరకు సహజములకు ఈమాత్రము బాగుగపనిచేయును. పిటిని తినుచు పుంజుపడినవోట తెలమును రాయవలయును. ఇవిరక్తకుద్ధికి మేహవారక బాధ్యములనుకూడ ఉపయోగించును.

అమృతాంజనము డిపో, ఫ్రేకోడ్డు, బొంబాయి.

.అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు

"ఆనంద గ్రంథమాలయందలి ప్రథమకుసుమము"

శ్రీ వాలీకి రామాయణము

అంధ్రపత్రిక

ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 115 అతిసుందరమైన పటములు బుద్ధి. కొన్నిపటాలే మిగిలి యుండుటవల్ల కీక్రమముగా వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును. బాల, ఆయోధ్యాకాండములుగల పాఠశాలకాగితము గలి కోలెండు గిల్లుపేక. ౧ సంపుటము రంగ పటములు 3 రం ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములుగల పాఠశాలకాగితము కాగితోలెండు ౧ సంపుటము రంగ పటములు ౪ రం యుద్ధకాండము-మూడుభాగములు, 3౪ పటములు 3 రం తైబ్రీయేడివక్-౮౦పాఠశాల కాగితములవలె మంచిఅచ్చు, మేలైనకాగితోలెండు,బాల,ఆయోధ్యాకాండములుగల ౦౦ డిటో ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు గల ౦౦ డిటో యుద్ధకాండము మూడుభాగములసంపుటము ౪ రం కిర్రామకాలనిర్ణయము ౦ ౮౦ వైగ్రంథములకు తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము. ఆర్. వెంకటేశ్వర్, అందు కో, ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

సంక్షిప్త వార్తలు

గుంటూరు వార్తలు.

(ఒక యావద్దేశమున కద్దనందే)

శ్రీ గవర్నరు గారికి.

గుంటూరు అక్టోబరు 21:- శ్రీ గవర్నరు గారు రాజ్ కోత్తు దీక్షించునెల 15 తేదీన మా పురమునకు విజయము చేరవచ్చును. పురజనులు సభకు వచ్చి యాచరించుటకు శ్రీ వారికి సన్మానము లుండవలయును. గవర్నరు సన్మానపుటయు 1500 లు ఆగునని యిచ్చి మేలు చేసినట్లు. కార్యనిర్వాహక సంఘము ఏర్పాటు కాబడినది. శ్రీ వారికి ప్రజలతోను యొక గొప్ప బాంధవ్యము ఏర్పాటు కాబడినది. మా పురమందిర కట్టడము యొక్క ప్రారంభోత్సవము శ్రీ వారివలన జరిగినది. జిల్లా ఆసుపత్రి కట్టడము యొక్క ప్రారంభోత్సవము గూడ శ్రీ వారే జరుపుదురు.

గ్రామ పంచాయతలు.

శ్రీ వెంకటేశ్వరపుర గారి గవర్నరు మెంటులో గ్రామ ములకు స్వపరిపాలనాధికారము గలుగుటకు మిక్కిలి సంతసింపచున్నాము. యూనియన్ పంచాయతలు లేని చిన్న గ్రామములకు గూడ పంచాయతలు ఏర్పడుటకు ఉత్తరపుర గారి ఆయనకును జనులు శ్రీ గవర్నరు గారికిని, శ్రీ శివ స్వామి ఆయనకు గారికిని కృతజ్ఞులయ్యుచున్నాము. ఇప్పుడు జరుగు పద్ధతులను గాతం దాని జనులకు స్వపాలన యీ కాలము కొత్త శ్రీ. ఓ. క్రింద జరిగిందని. గ్రామములో పెద్దలు తీరుమానము చేసికొని పద్ధతులను జరుపుకొని స్వతంత్రులు చేసికొని. శ్రీ ఆచార్యులకు గారి "హోంరూలు" లోను జరిగించబోవు స్వరాజ్య పద్ధతికి ఈనూతన ఉత్తరపుర మిక్కిలి సహకారము చేస్తుంది. ఈ పంచాయతీల క్రింద శివో సంబంధమును స్వల్పకాలములకుగానూ పరిష్కరించే అధికారము యియ్యవలయు కొంత ఆత్మప్రీతి ఏర్పడుచున్నది. అట్టి అధికారము గ్రామపంచాయతీలకు ఉండేయెడల, ఇన్ని కోరుట్లు ఉండవలసిన అవసరము తొలగిపోవును. కోర్టులలో వ్యాజ్యములు దాఖలు చేసి, మూడు కోర్టులు తిరిగి, యీమాను కోర్టులలోను ప్రయత్నించుకొని, ప్రియమైన కోర్టులకును ప్రక్కను సెలవుపెట్టి అభయం గల చివరకు గొప్ప యుద్ధమును జరుపుకొని విజయమును సాధించుచున్నారే, దొరతనము ఎదురు ఈ సంకలికంపెట్టలేక తలెత్తుకుంద యున్నది. గ్రామపంచాయతీలు ఏర్పాటుచేసి, వారలకు పూర్తి అధికారము కొంత మెట్టుకరకు ఇచ్చిన యెడల, దేశక్షేమము ఏర్పడును.

మామిడి సాటిలి.

మామిడి సాటిలికి వచ్చిన దురదృష్ట ఆంధ్రాకి తెలిసే యుండును. ఇట్టికి 5-6 సంవత్సరముల నుండి, మా పురపాలక సంఘమునకు దురదృష్టము చేరు మెనులేకపోవుటవలన ఒక ముని సాటిలికి గలకు కీడులన్నియు మా పురమునకు సంభవించినవి. 1918-1914 సంవత్సరములో పురపాలక సంఘము వారు విద్యుత్తును, మునిసాటిలిలోని లోపములను తక్కువెట్టి, ఉత్తరగ్రామ నియంత్రణకు మునిసాటిలి రాయెడల, కలిపియు: చక్క జరిగించుటకును ప్రభుత్వము వారు ఉత్తరపుర సాటిలి చేసి. గాని మా కవులను వారు మా చేరు మెను గారును ఆ ఉత్తరపుర సంగతులను చక్కగా బోధచేసి కొనక, మామూలు ప్రధాన రథము నడిపిరి. 1914-1915 సంవత్సరములోని పరిణామము గవర్నరు మెంటు వారు పరిశీలించేము

ను, గత సంవత్సరములోని లోపములను కవులకు వారు పరిశీలించి, మునిసాటిలి వానాటికి క్షీణించుచున్నదని, ఇప్పుడు ఎల్లెక్క కాబడినవారికి చేరు మెను పదవి యిచ్చుటను సమర్థించక, చేరు మెను చేరు మెను ఏల మునిసాటిలి వారు ఏర్పాటు చేసికొనవలసిగా తగు కారణములు 6 వారములలో గవర్నరు మెంటు వారికి తెలియవలయునని కోరినది, కవులకు వారికి హుకుంబు చేయించి వారు. ఈ హుకుం మా పురమునకు ప్రవేశించగానే, పురజనులందరు దిగులు బడి యున్నారు. ఏమి చేయగలరు? ఇప్పటికయిన, కవులకు వారు మోచన చేసికొని, లోపములు బుచ్చుచుట్టుకు వా గ్రామము యొక్క కొని, సరి ఆగు మునిసి చేరు మెను పదవికి ఏర్పాటు చేసికొనవలసి చేసి, గవర్నరు మెంటు వారికి సమర్థకము పుట్టించుటకు సమర్థమును ముట్టాడి చెప్పగలండుటకు, ప్రజలును ముగ్గురి దేవుల మెను విదా ఏర్పాటుచేసి పంపి సయెడల, చేరు మెను చేరు మెను లేకుండా పోతే నని కొందరు విశేషలయొక్క సమర్థకము అయ్యున్నది.

పాఠ్యములు.

ఈ సంవత్సరము కొంతకాలము వానలేక వాడ పడితిమి. కాని కొద్దిసమయముండి మంచినావతులయ్యున్నది. మాత్రాకమునకు మాత్రము ఇంకను నీరురాతేను.

కడవిన 11 వ తేదీ సాయంత్రము మా పురజనులందరూ కలిసి యొకసభ గావించిరి. అందుకు న-రా-రా-శ్రీ, ఉప్పు భీమసేనరావుగారు అధిపత్యమువహించిరి. సంవ్యాసపురమున, 23, 24 తేదీలలో జరుగబోవు కర్నూలు ద్వితీయమండలసభ యందు, మా గ్రామ కష్టములను చర్చించు నటుల తీర్మానింపబడినది. ఈ గ్రామము నుండి ను మాకు, 20 మంది ప్రముఖులు వెళ్తున్నారని తోచుచున్నది. మా గ్రామమున రైతులందఱు కలిసి సభచేసి ఆసభ తీర్మానములకు వైవాకి బంతుల కిదియే మొదటి యుద్ధము.

ఆంధ్రసమాజమువారు ఈ గ్రామమున నుంచి సత్కార్యములు చేయుచుండుట పురజనులకు సంతోషముగ నున్నది. వారు గ్రామసమయముండి ఆంధ్రసమాజమున మెంబరు. టి. సుబ్బయ్యగారు రాత్రిపాఠశాలను ఏర్పఱచి, తానం దుచితముగ విద్యావాసము చేయుచు, ఆ పాఠశాలను ఆంధ్రసమాజమునకు దానము చేసియున్నాడు అతడు చిన్నవాడైనను, దేశోపకారమున నిట్టి పాంథకలవాడైనందులకు బురజనులందరు చాల సంతసించుచున్నారు. ప్రక్కకు 25 కురు విద్యార్థులు రాత్రిపాఠశాలలో చదువుచున్నారు.

సంవ్యాసపురమున జరుగబోవు సంఘసంస్కరణసభకు బ్ర. శ్రీ. భాస్కరశాస్త్రిగారిని ఆంధ్రసమాజమువారు, నిమ్మ బొత్తుధర్మణు' గురించి ఉపన్యాసమునిగా పంపులాగు గడవిన సభయందు తీర్మానింపబడినందులకు చాల సంతసింపచున్నాడు.

ఆంధ్రసమాజమువారు 'దేశరామహోత్సవము' కడు సంతోషముతో నడపిరి. మహర్షి కమినాథు, సమాజము వారందరూ చేరి సుమారు 500 మంది బీదలకు అన్నదానము చేసిరి. ఆరాత్రి కొందఱు పిల్లవాండ్లు హరిశ్చంద్రనాటక మాడి సామాజికల మనంబుల గంజిల్లచేసిరి.

ఇటువంటి శుభకార్యములు ప్రతి గొప్ప పంతుల యందు సామజమువారు జరుపుచుండునని నమ్ముచున్నాను. సమాజము కొత్తము జరుపుచుండునని బ్ర. శ్రీ. చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులవారికి ప్రార్థనాపూర్వకముగ శేఖరు బంపించుచున్నాను. వీరకొంక లీడరు. గాక. పురవాసి.

ఏలము.

నెల్లూరుజిల్లాలో నున్న కలిచేమ గ్రామమునందలి అభివృద్ధి.

శ్రీ చెన్నపురి దొరతనము వారి యుత్తరపుల చక్కా మిడిగుల చేత్రాలు చేసినచేత చెన్నపురి హైకోర్టులో అఫీషియలు అసైనికారి కచేరియొద్ద ఈవిగుల లాటులను 28-10-1915-వ తేదీన సాయంత్రము 4 గంటలకు హెచ్చుపాట సాదినవారికి ఏలము చేసెదను.

1. సాలుకు రు 17000 లు చొప్పున అద్దె యిచ్చుకొనుటకు దొరతనము వారికి పన్నుల నన్నిటిని గూడ ఆయనే ఇచ్చుకొనుటకు వరతు ఏర్పరచుకొని జర్మనీలోని హెంబర్గ్ వాస్తవ్యులగు హెచ్. ఏ. బ్రాంటుగారికి 2-11-1910-వ తేదీన మొకటగిరి దీనగృహ భర్తకర్తయగు వెంకటగిరి రాజాగారు 5 సంవత్సరములకు కలిచేమ గ్రామము కవులు ఇచ్చిరి. ఆకవులు నాయుదాలో కేషించిన కాలము పనిచేయుటకు ఆగను: మరల ఏలము చేయవలెను. 2-11-1915 వరకును పన్నులన్నియు నిదివరకే చెల్లించబడినవి. 29-10-1912 లో జరిగిన ఖరారునామా కారము అదే వరతులమీద 2-11-1915-వ తేదీ మొదలు మరి 5 సంవత్సరముల కాలము గ్రామము మరల కవులు కియ్యవలెను. అచటనున్న కట్టడములు, ఇండ్లసామగ్రిలు, పనిముట్లు, యంత్రసామగ్రిలు, పనికిరాని అభివృద్ధి గుట్టులు గూడ ఏలము సాదిన వా: చేయవలెను.

కలిచేమ గనుల యొద్దనున్న ఎట్టికొంక మరలు మున్నగు సామగ్రిలు.

1. 36 హెచ్. పి. ట్యాగ్ ఆయులు ఇంజనులు. 2. 22 కే. డబ్ల్యూ. సి మెన్సు 500 వాల్వు డైనమోలు.

3 ఎల్క్విస్టిటీ హాలింగు 20 హెచ్. పి. మోటార్సును కంట్లోలర్సును కలిపి.

4. సీమెన్సు రీజర్వాయర్స్ ఎల్క్విస్టిటీ పంపుల జతలు 65 అడుగులలోతురుండి గంటకు 11000 గాలను చొప్పున నాగునవి.

5. చిల్లరతీగలు రాగితీగలు స్విచ్చిగేతు ఇన్సు లేటర్లు మార్చిలు స్విచ్చిబోర్డు.

వివరములు పూర్తిగా తెలియగోరువారును పత్రములను చూడగోరువారును అఫీషియలు ఎసైనికారి కచేరికి వచ్చిన చూడగలరు.

ఇందులకు ఏలముపాట పాడగోరువారు చెన్నపురి గనులనిబంధనల ప్రకార ముల్లని చెన్నపురి దొరతనము వారియొద్ద నుండియు కవులు పుచ్చుకొనుటకు తగిన రు మొకటగిరి మహారాజాగారి యొద్ద నుండియును సర్టిఫికెట్లు తీసుకొని రావలెను.

ఎఫ్. హెచ్. విల్సను

హోయిల ఫర్ము కంట్లోలరు అఫీషియలు అసైనికారి

హైకోర్టు మదరాసు. 15-10-1915.

కలరామాత్రలు

కలరా వ్యాధిగ్రస్తులను ఒకవిధమైన అంటుబాక్టరు ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుటవలన గలుగును. ఈ పురుగులు శరీరములో జీరి రక్తమును జెరుపును. ఈకలరా మాత్రలు లోపల ఇమిడి వెంటనే విషపురుగుల జంప్రప్రారంభించి, వాంఛిభేదల తగ్గించి, మూత్రము వెడలించి నాడికిపుష్టి కలుగజేయును. వెల 0-6-0 అమృతాంజనము డిబో, మదరాసు.

The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమించు జేయు

ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆపూర్వవాసనయును కలదు. ఆలోకచోర సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము బొత్తుగాలేదు. వేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాను నైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సందనవనము మధ్యలోనుండు యెంత నుఖయును వాసనను అగుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యేవేనియండినా యీ ఆటో దిల్ బహారు యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈవిషమే ఒకబుడ్డికి! వాసివంపుకు వెల 1/2 డ్రామ 1-కియ. 0.8-0, 1 డ్రామ 1-కి ,, 0.12-0 వి.సి. చార్జి య. 0.4-0 ప్రత్యేకము. 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2.0-0

ట్రాన్స్మిట్టెడ్ నుగంధకాగ్గు ఒకటికి వెల 0-1-0. నీటిని తీసుకొని ఒట్టో దిల్ బహారు చేరును చేసికొని తీసుకలెను. ఈ గుంధ దృక్పథము ప్రతి మరలకలంక గొప్ప గొప్ప పురుగుల మరలకలంక బోధకును. అట్లు దొరకలంకల సోకవడంబులకు చోర విజయము:- ఆట్టో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం 15 నె హుమాయున్ గా, బొంబాయి. ఈ వాసుల డిల్ బహారు పురుషాత్తమే మూర్తి. నెం 29, నైనుబాద్ కోశ, గాంధీ సమూహం, మద్రాసు.

రెండవ కర్నూలు మండల సమావేశము.

ఆశ్వయుజ సంఘాధ్యక్షుని యుపన్యాసము.

కర్నూలు జిల్లా సంఘాలలో సమావేశమవుట.

పాఠశాల ధ్యము

ఆశ్వయుజ సంఘములను సాధించుట. నీటికాలమున ప్రతి పునరుద్ధరణ, శ్రీమంతు, శిశువుల దిండిన ప్రార్థనాన మును జీవిత యుద్ధమునకు శక్తికలిగి పవిత్రంబులైన నారోగ్యస్థితి యందగుట మొదలు చేపాతలనే యున్నది. జనములను జాతీయములను తగ్గవలయును పుజ్యులని జీవచ్ఛములను యుండవలయును ముఖ్యముగా నారోగ్య సుస్థితి గలవలయునని యున్నది. ఆశ్వయుజమునకు తలదండ్రులను సమకూర్చి స్వయం సహాయమున నాధారపడి గల సుతరని నీ దేశమునకు కలిగింప నెందుమే తమచింతన స్థితుల నేర్పరచుటకు పాటుపడవలసియున్నాము.

ఈ దేశమున నన్ని సంస్కారములను మూలాధారము గాచుము. ముగ్ధమహాశయము "హైందవధామి" గామమే సంఘభావమునకు బునాదియై యున్నది. ఎన్నియో రాజ్యములు నెలకొనినవి. మారుమొదలి. కాని ఈ పునాదిమాత్రము నిలిచియున్నది. అది ప్రాచీనమైనది. ప్రజల ఐక్యతగా కరమగు సంస్కారమేమో జనుమనగలసి యుండెను. నది ఈ పునాదిపద్ధతి ప్రారంభము కావలసి యుండును. శిశువులను నీ కర్నూలు మండలమున నెందగుకాలిదాను జీవించుచుండే గలవని చనినారో? కలరావలన నెందరు బుద్ధి వశములగు నేతకాండ్రు అదృశ్యులయినారో చెప్పగలమా? ఎన్ని గృహము లిట్టిరోగములచే తమగారాలు శిశువులను కోల్పోయినారో తెలియవలయును? ఆశ్వయుజమునకు గల దుస్థితి యంతయు చెప్పరాదు. రొమ్మగుంటలు, మురికి నీళ్లు, దుష్టములగు నీళ్లు గాచునీరులతో పునాదికి మృత్యువులను యున్నది. గాచునీరును వైద్యవిజ్ఞులైన చేయవలయు అప్పుడు అధ్యాత్మములు లోగా వచ్చునాదాయములు నూటలవలెను నొక్కసారి నైపు బియ్యోగింప నోచుకొనక దుర్గతి పాలగుచుండుట యొక హృదయచేదనక మగు సవధయో యూహించుకొనవలసినదేగాని వర్ణించిన తీరునదిగాదు.

ఇటీవల మనదేశములను ఆరసరమగుచోటుల నెల్ల యా మంచివాళ్లును త్రవ్వించి మంచిజాధారముల నేర్పరచుటకు ఇతరవిధముల నారోగ్యస్థితికి తోడ్పడుటకు ప్రారంభించియుండుటకు కృతజ్ఞతను మునిషులని యున్నది.

ఆశ్వయుజస్థితి భాగచేయుటకు మొదటి సోపానమిది. మండల మంతరిని నాన్వేషిస్తే శత్రుచేయాలే. శిశువులను పట్టు లిదియనుటను నిర్ధారణగా నిర్ణయింపవలెను. కలరా యా కాలములలో పాడమైనానుటకు కనిపెట్టికొనియెకొనవలెను. వీనికి ప్రతికారముల నరసి గట్టిగా పుత్రులచేయవలెను. అది పరిమిదనుండగల ఆశ్వయుజస్థితి తగిన నిష్పందితో నేర్పరచుట యత్యవశ్యకము. ఇదివరకునుండు పద్ధతుల వైద్యకాలములక గాక బాహ్యములందుల సాయమున విషములను బోధించుచు ఆశ్వయుజాధ్యక్షుని చిత్తార్థక చతురత్వము కలిగి ప్రజల కందజేయు చిత్తార్థకములను పండితెట్టుచు సంతాన జాతరలు జరుగుచోటులకే కాక జేయకైతెబడిన జనసంఖ్యగల గ్రామముల కన్నిటికిని దర్శనమిచ్చుచు పరిచేయుట పద్ధతుల వైద్యములను లవనములై యున్నవి. ఈతెన్నన స్థానిక ప్రభుత్వము నాచు విద్యాధికారులములను పరిచారంబించి యున్నాడు. క్రమక్రమముగా విద్యాలయములు అభివృద్ధి పడుచు విద్యార్థులకు నుపన్యాసముల మూలకముగా నునితరచి ధర్మములను నారోగ్య కాస్త్ర విశేషములను వివిధగా తెలియజేయు చిత్తార్థకములను గాకయని నమ్ముచున్నాము. స్థానిక కమిషనరుగారు సిద్ధముచేసియుండు కలరా, శిశువులను కరచేయుట ఉపాధ్యాయులకు పండితెట్టించి నాచు విద్యార్థులకు బోధించుటలో వాని నుపయోగించునట్లు చేయుట కర్తవ్యము. ఈగ దోషముల యొక్క జీవితచరిత్రములను బానికిని రోగవ్యాధిపరమములగు గల సంబంధమును అసంబంధమును తెలుసుట చేయవలసిన ప్రతికారములను ఇట్టివియని తెలియబరచు పటములను బొమ్మలను సిద్ధపరచి విద్యాలయముల ప్రవర్తన గాగరములలో నుంచి యుండవలె చిత్తములను రంజింపజేయు రీతిని రోగములను మోసిగొని సోయి వ్యాపింపజేయు ఈగ దోషములొక్క ప్రవర్తనమును చక్కగా తెలియజేయుటని యున్నది. మండల పాతమును గోడ తానుండును తోడగుటచే అచిరకాలములోనే

అచిరక కర్తవ్య కర్తవ్యములను ముత్రసానుల మూలముగా కలుగుచుండు శిశువులను తగ్గి, గ్రామస్థుల పాఠశాలము గుర్తియై, శిశువులములు అణగి, ప్రజల తమ సామ్యసౌఖ్యములకు తామే కారకులగుటను గుర్తించు తమ తాము రాగలవని విశ్వసించుచున్నాము.

మరుగును దొడ్డు.

గ్రామస్థుల మునుగుకొద్ద విషము మేము త్రవ్వకు గమనింపవలెను. పట్టణవాసులలోను నంతకుండు మేముగా నున్నవని చెప్పాలను. అన్నియును మునుగులలోను అన్ని మునుగులలోను ఒక్కొక్కచోటికి 2000 లకు మైదిన జనసంఖ్యగల ప్రతి గ్రామములోను 50 లకు మైదిన శిశు నియ్యతెల్లొక్కచోటికి అచ్చటచ్చట మునుగుకొద్దరచుటకు గాను ఒక్కచోట ప్రత్యేకము వచ్చు నిష్పంధముగా వసూలుచేయవలసివచ్చును నానుభిహును. ఇదియుఖ్యతమ మునీత ప్రాయశఃకర్మలేను. మునుగుకొద్ద అభిభవం కరములను రోగికింకయును పర నిగలకు పుట్టిండు. ఈమరుగుకొద్ద శిశువులను అలరుకు కారకములు. మునుగుకొద్ద నిలిచి పట్టణారోగ్య మాదకముక్రమం యొకరు నుడిచియుండుట కారణము లేక గాదు. కావున ఇతర రాజధానులను దాధార మేర్పడియుండునీచే మన రాజధానిలోను మునుగు కొద్దకు ప్రత్యేకముగా వచ్చు పరమములను నాచారమేర్పడి తీరవలయునని సాహసించి చెప్పచున్నాడను. వంగరాష్ట్రమున నిగధముగా వసూలుగలము మొత్తపు పన్నులలో నూటి 25-1- పాళ్లు. బీహారు ఒకసార్వలో 21.6 పాళ్లు. బీహారులో నూట 21.5 పాళ్లు, మన మద్రాసు రాజధానిలో జీతమగు మూల్య పునపించుచున్నది. నిర్బంధములకు పన్ను మునుగుకొద్దకు విధించవలసినట్లు కింతకుండు ప్రజల నిదర్శనము లవసరములేను. గ్రామస్థులలో పంచాయతీలు ప్రోత్సహించుచు, ఇప్పటికే మునుగుకొద్ద పరిచుండుకు క్రిందిగా తులు తప్పక తమధర్మముల వివిధగా నేరజేర్చగలరు. అప్పుడే గ్రామ జీవనమునకు వారి సహకారమును నెంత యుపయోగకరమైనదియు బయ్యువలెను. అప్పుడే ఏదని యొకప్పుడాడె నను తనపని తాను తప్పక చేయునని సాంఘిక జీవనమునకు నత్యంత సహకారమును గౌరవం పాడమని పోషకవిద్యాలయము సహకారములు గ్రామప్రజలయొడ మాపట్టుటకు మార్గమేర్పడును. ఇదియే ప్రభుత్వమునా స్థానిక ప్రభుత్వమునాకి గాచునీరుల యుపయోగార్థము ఆశ్వయుజ గాచి టులించి యున్నాడు వాని నుపయోగించుకొనుటకు నవసర వ్యయముతో నాచుకొనజేయు వ్యాపియును సుకోచములు కాట్టియు పద్ధతులను నిర్ణయించుట ఆయా యధికారుల ధర్మములు యున్నది.

స్వపరిపాలన.

ప్రజాసేవ జీవనమును సుసంకల్పగమనములను నియంపించి అసంకల్పమును సుబంధించి చట్టముల గురించియు ఆసంఘ సంబంధముల నాదాయ వ్యయములను గురించియు ఆసంఘమునకు లోకాభివృద్ధియు సుబంధము నాసంఘము బుద్ధివశతతో నాచుకొనిన తక్కినవిగా నుండవలెనని యొక అమెరికా విశేషమును వ్రాయుచున్నాడు. మనదేశ విజయము నిశ్చయమున వచ్చుచుండి సుసంకల్పముక్రమము నడు ప్రతిద్యక్తియు జనాదులతో నుండు విద్యాలయ పుట్టింపదగ్గ ప్రజాసేవకర్తలసాధ్యము. ఇట్టి మరోగతి గలిగించుటకు మిమ్మో ప్రభుత్వ వ్రాయుటలు "ఆప్సవపుకు కాసన నిర్మాణ మొనర్చుటకు ముత్రము మోదవుల సహకారము నంగీకరించు చాలదు. నగివినన నరకాల మునున వానికి నిశ్చయము వచ్చియు పునాతన పుట్టియు భాగవ్యాప్యముల కలుగజేయవలెను" ఈరీతిగా రాజకీయ విభావిజ్ఞానమును పురోధించుయే కర్తవ్య మునునెల గాచుచున్నానే ప్రారంభించుట ముఖ్యతమము. సాంఘిక విషయములలో నిష్పత్తికిని "పంచాయతీ" బలవత్తరములు యున్నవి. వాని తీర్మానములు ఇరసా జమీంపంచుచున్నవి. దలకోవముల కేమి, మరదోషములకేమి ఆయా పంచాయతీలను ఆయా కలపెట్టుచు నిర్ణయముగా నిర్వచించు కొనబడుచున్నాను. గాచు పంచాయతీలకు కొంత నిజమును కధికారులను రోడ్డుల విషయములలోను తాటల విషయములలోను పచ్చిక బయ్యోవిషయములలోను

బండెనాల విషయములలోను కర్తవ్య విషయములలోను బావుల విషయములలోను పాఠశాల విషయములలోను స్వల్ప నేరముల విషయములలోను సంతాన జాతరల విషయములలోను నిచ్చిన యెడల కార్మికేబుధువు గాచును నునుపునట్లు అనేకపరిపాలనా విషయక సుస్థితిను కార్యనిర్వహణ సుస్థితిను తమంతట తాము తీరిపోగలవు. వైదికమును లన్నిటను గాచుచుండుకు శ్రద్ధము నుతానా నుండు కలదు. అదియే యభివృద్ధికి కారకము లవుననుటకు సంజేహములేదు.

యూనియనులు, తాలూకా బోర్డులు, జిల్లా బోర్డులు, పట్టణపాలక సంఘములు మున్నగు వానిపై అధికారకర్తలు మా జమాన్యమెంత తక్కువచేయవచ్చునో అంత తక్కువ చేయవలయుననుటయు, ఈసంఘములలో నాల్గింట మూడువంతులు నిర్వచితులే యుండవలెనుటయు, అధిక సమస్థులలో నీసంఘములకు పూర్తిగా స్వాతంత్ర్యముండవలెనుటయు నిర్ధారములుగా నంగీకరింపనియెడల స్థానిక స్వపరిపాలన యనునది నిజము కాబోదు. సభ్యులను విషయములలోంచి ముట్టు తగిన జవాబుదారి యేర్పడవలెను. కావున వీరివిషయమై వ్యాఖ్యానమే యవసరము. వీరి నటుండనిచ్చి ముఖ్యముగా నాలోచింపవలసిన విషయమొకటికలదు. వరుంబడికలచూరములు జమా పరిమితములగుటచేత కలిపి వృద్ధియే యగుటకు వీలులేక వచ్చుచున్నది. గ్రామనిర్మాణపండితులను ఆశ్వయుజాస్త్ర పండితులను బోధించు ముఖ్యులను పట్టు కలలోనినాట యగుచున్నది. ఎంతకాలమని స్థానిక సంస్థలు వైకుండి యున్న బను దానములమీద నాధారపడియుండగలవు. ఈ దానముల కర్తవ్యము యాచనని కంఠస్వరమే నిర్ణయింపవలసియున్నది గదా. బోర్డువారికి టోటాగేటులలో రు. 10,00,000 లను లాభము నెన్నుకలన రు. 10,00,000 లను ఆదాయము వచ్చుచున్నది నిజమే కాని మరియొక్క యాదాయమును మాపు మార్గము నుంచిదే నుండు లేదు. ఆ నేపథ్య లాభము నెన్నుకు హెచ్చింపవలె ననుచున్నాడు. అది పలవంతము కాకపోవుటే కాక యనర్థదాయకముగూడ ననుటకు డిప్రీట్లబోర్డు తెల్సి యో ఆ యోగ్యములను ఖండించుచుండుటయే తారాగణము. న్యాయమూలించితిమేర నేకదాయమున కనియేమి స్థానికాదాయమున కనియేమి భూమిమీద నిష్పత్తికే కావలసి నంత పన్ను పడియున్నది. మరియొక యాధారము నాకు దొరుకుచున్నది. ఆ బాక్సీ, అఖీలులమీద పన్ను ఫలవంతముగ ములను జూపగలదు. నానిమూలకముగా సమకూరు పన్ను ప్రతిసంవత్సరమును ప్రస్తుతముగా పెరిగిపోవు చున్నది. డాక్టరు పీయరుసును గారవట్లు, ఆపన్ను నిమ్మకొన నిష్పపడనివాడు దానిని తప్పించుకొనుటకు స్వతంత్రముగా నున్నాడు! ఈ పద్ధతులను ముద్దవించియోగమును తగ్గించ నెంచుచుండు సంతకాలు పన్ను మీమీద నెక్కించుచు పోవచ్చును. అట్లు వసూలైన ప్రద్యమును విద్యపను పాఠశాల్యమునకు వినియోగించు కొనవచ్చును. దేశమునకును మెరుగునకును నీటికిని భంగకరములగు నుపాటులపై పన్నుల మెరుగుటకు ప్రత్యేకము న్యాయవిద్య యవసరమని నాకు దొరుకు లేదు.

అభివృద్ధిగాచున్న అజానాతుల ఆ బాక్సీ నెన్నువైదిక యెడల ఇప్పుడు లాభము నెన్నుకలన వసూలుగుచుండు రు. 10,00,000 లు గాక మరియొక రు. 10,00,000 లు వసూలు కాగలదు. బహు వ్యయ కాలము లోనే లక్షసాహాయవరకు నెక్కినగ ప్రారంభింపదగ్గ వచ్చు నెట్టవచ్చును. ఇది యంతయు నభివృద్ధియుగాదా! గ్రామ పంచాయతీలకు న్యాయవిద్యార్థి కారములిచ్చి ఫీజులు కొంతవరకు వసూలు చేయవచ్చునని నియమించివోయకొంత, యాదాయము రాగలదు. వానిని గాచుచుండు దీక్షములు పెట్టుటకు పశుభిక్షము గమనింబుటకు వినియోగించవచ్చును. ఈరీతిగా క్రమక్రమముగా ప్రజలకు స్థానిక విషయములలో బోక్కులు కలిగించుచు గోయినయెడల అచిరకాలముననే వారు విరాసములని యొకకు బలవత్తరమును నిర్వచనాధికారమునకు నర్హులగుచుండుటకు సంజేహములేదు.

తాలూకా బోర్డులు జిల్లా బోర్డులలో నిర్వచిత సంఖ్యలను అధిక సంఖ్యలను మూడింట రెండువంతులకును పెంచుటకు మన స్థానిక ప్రభుత్వమునా తలపెట్టుచున్నారని వినుటకు సంతసించుచున్నాను. కొంతరు నియమములకు పుభుత్వములకు లాభాలాభములను స్వల్పములకు పుకొనవలయును లాభాలాభములను కనిపెట్టుటకు నేర్పరచి ప్రభుత్వమునా స్థానిక సంస్థలలో ప్రజాప్రతినిధుల పూర్తి స్వాతంత్ర్యమును నిజము చేయుటకు త్వరలో పుజ్యులించుచు గాక ఇదియే యునుచున్నాను.

అధికారాధ్యక్షుల విషయమున ఇండియా ప్రభుత్వము వారంతోయూరము తమకు నడచియుండుట విచారకము. వారి ననుసరించి జిల్లా యధికారిని దివిజన ఆధికారిని అధ్యక్షుల నుండి తీసివేయునట్లు వారికి మండల ప్రభుత్వమున దృష్టి యందునుండెను! బుద్ధిమంతులగు అధికారుల యభిప్రాయము వారికి శ్రేయస్కరము.

ఆయన నొక్కవిషయమును స్మరించుకొనుట మంచిది. దీనిని ఆఫీసులో తాలూకాలోని స్థానికులకు కార్యక్రమమున బెట్టవలసినదాని. అట్టివా దార్శనములను జేయుటగా విశేషకోర్కము కలవాడుగా నుండవలసి. అయిన తాలూకాలోని అధికార కారణముగ సభ్యులొకరి బోధన వారు చేయు తీర్మానముల నాతడు కార్యముగా పెట్టవలసియునును వ్యాయముగానుండును. అప్పుడు ప్రజల స్వపరిపాలన ప్రభుత్వాధికారులు | మంచి నడిపించుచును. ఇప్పటికి అధికారాధ్యక్షులను తాలూకాలోని కేంద్రమువారము వారుగా ప్రారంభముచేయు నది. ఇక వెనుకకు మరలుట పొడిగాదు. ౧౯౧౨ లో నీ యాచారము ప్రారంభమునది మొదలు ఇది చక్కగా సాగుచు నేయున్నది. అధికారాధ్యక్షుల పరిమిత సమర్థత కిరమయినది చెప్పుటకు నీయులేదు. ఇట్టి సందర్భములలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నాదమున కర్థములేదు. మద్రాసు ప్రభుత్వమునందును మద్రాసు ప్రభుత్వము బలవత్తర కారణములే ననది కాదు. సభ్యులకు విషయములు తగదని నిరూపించబడునట్లు ఈ తాలూకా బోర్డునకు ననదికారాధ్యక్షుని నిర్వహణమున వ్యతిరేకమునను కలుగజేయునని మౌన యత్యాయముగా నున్నది.

ఆయుధముల లెక్కలు

అటవీ మండలమున నీ మండలమున ఆయుధముల లెక్కలును గురించిన సమస్యకంటెను ముఖ్యతరమున సమస్య యుండవలయు. ౨౦౦౦ మైళ్ల అడవిగల ఈ జిల్లాలో ౧౯౧౧ వ సంవత్సరమున లెక్కల సంఖ్య ౧౯౭౫ నుండెను. ౧౯౧౨లో ౬౨౫ అయ్యెను. తరువాతి సంవత్సరము ౬౮౫ నుండెను. అటుపిమ్మట సంవత్సర మది యేమికారణమునో ౨౦౫ నకు సుమారుతముచేయుట, ఈవిధముగా సంవత్సరములకు చేక ననగములు వాటిల్లునట్లును సందేహములేదు. ఆయుధములగులవారు వారిని దుర్వినియోగము చేసినది యనుటకును కారణములేదు. ఆయుధముల లేక పోవుటవలన నెంతటి కష్టములు వాటిల్లుకో చూడుడు. కొందఱు జూబులలో కొమిటింటి దోపిడీజరిగినది. గ్రామస్థులు సాహాయ్యము పోగా కొంగల రాళ్లు విసిరి, గ్రామాధికారులు చచ్చిరి. ఏమిచేయగలరు. దానిని తమ వామయైన చూచుచుండవలెను. కొంగలకు ఎరువడని వారు పురిపించు శిలార్లు మునైనను నెత్తి మీదికి తెచ్చుకొనవలెను. తుదకు గ్రామాధికారులకైనను లెక్కలెక్కింపి యుండియుండెనుమల కొనుటి కెంత జేదనకర్తయిందో కచ్చుకోవరా! అప్పుడంటి యూరిలోనికి రావలయు దుష్ట బృహములొచ్చి విచ్చలవిడిగాతిరు గానుచుండునప్పుడు ప్రజలేమిచేయవలెన దెనుచు స్మరించుకొనుచు జేతులుజోడుచు కొని పడియుండవలసినదే కదా! జాన్యము ప్రాంతములలో భూములలోని తుద్రుకములకు భయపడికదా లైతులు ప్రాంతస్థులకు సుపయోగించుకొనలేని నిత్యముండవలసినవృత్తులున్నాయి. ఇటీవల పాన్యముగల్గ నొకటిలో ఒక చిన్నవృత్తుని లైతు చువులోపల ప్రక్క జొన్న పాలముగొనికి ఇతర వృత్తులు గుమిగూడియుండెను! ఇట్టి పరిస్థితులలో కొండపీఠల గ్రామములలోనైన, లై సెన్సులు తగినంత ఇయ్యవలసినదని నొక్కిప్రార్థించుచున్నాను.

నీటివనతి

ఈజిల్లాలో నన్ని జిల్లాలకంటె తక్కువ నీటివనతి గలదినుండవలసినది యతిశయోక్తి కాదు. ౭౬౦౦ చదరపు మైళ్లభూమిలో ౧౫౭ చదరపు మైళ్లకు నీళ్లవనతి కల్పించబడినది. అనగా నూటికి ౧౫ వంతున వనతి యొక్కదిన దనుట. అందులోను ౭౮ చదరపు మైళ్లు భూమికి తటాకము లాధారములు. ౩౧ చదరపు మైళ్లు పావులయాధారము క్రింద నున్నది. ౩౨ చదరపు మైళ్లు ప్రభుత్వమువారు తీయించిన కాలువలవలన పొగడుచున్నది. ఈవిధంగా నీటిల్లాలో నీటివనతి మార్గములు ఎకాస్వల్పములనుటస్పష్టము. 'దుర్భిక్షముతో నధికమాస'మను కట్టు తటాకములలో నీరుతక్కువనుటయు సందేహించుచున్నది. దీనిని సవయించుటకు మార్గములు లేకపోలేదు. ఉదాహరణార్థము పాన్యంచెవులలోనికి వంకను త్రిప్పినయెడల వంతరమును నీరుండునట్లు చేయవచ్చును. ఇదే విధముగా అనుమానాస్పదములను తెగలోచేర్చబడిన చెవుల యాధాములను నభివృద్ధిచేయుట కాలోచించుట యత్యవసరమని పోచుచున్నది.

ఆంధ్రోద్యమము.

అన్నిటికంటెను 10 లక్షల యకరములకు సుపయోగ కరమును తుంగభద్రా ప్రాంతము పనిచేయకపోవుటయే గొప్ప వివాదకరమున సంకతి. దానివై నెంతయో ఖర్చయినది. అది పూర్తిచేయు నెడల దక్కనజిల్లాల కత్యంతోపయోగకారి యనుటయు స్పష్టముయ్యున్నది. కాని ప్రజల మొరలు సక్రమముగా సజీరముగా వివరానందునను ప్రజాప్రతినిధులు విషయములను గట్టిగా విచారించవలసినను నీ ప్రాంతము బొదానీస్యముతో బాడబడినదనుట నిష్కర్మము. మన ప్రతినిధులకు పలుకుబడి లేకపోవుటయే యంతటికిని మూలకారణము. ఇదియే పరిష్కారమునను ననుభవించుచుండు మౌనము జేదనకు కారణము. మా లాభము విషయము వచ్చునప్పుడు అదియేదో నగమ్య గోచరముగా దృష్టినండి వదిలిపెట్టవలెనున్నది. ఇది బునాదిగనే ఆంధ్రోద్యమ సమస్య బయలుపడినది. ఈసమస్యకు ముటుము భాషాధారముగా నేర్పడవలసిన యాంధ్రీరాష్ట్రము. పదునొకండు తెలుగు జిల్లాలకును ప్రత్యేకమగువిశ్వ విద్యాలయస్థాపనమున నీయద్యమపు నుద్దేశములతో నొక్కటి ఆంధ్రులకు గుణవత్తర పరిస్థితు లేర్పడుటకంద్రోరాష్ట్రమే సాధనము. అప్పుడుగాని తనకు ప్రత్యేకమగు చరిత్రమీదను, వాఙ్మయముమీదను ఆచార వ్యవహారములమీదను నాధార పడిన పరిణామము నైక్యముతో సంపాదించుట కాంధ్రీభూమికి నవకాళమబ్బుకాలము. నిన్న నేటివరకును దత్తమండలములలో కళాకాలముండలేదు. ప్రభుత్వాధికారుల కంటియెదుట లేని నాడు మానసము నెరుటను నుండకపోవుటగా చిత్తమవులేదు. దూరమందుండి పలుకుబడిలేక పోవుచున్నదని తలంచినవారు నూతనోద్యమమును ప్రారంభించినారు ఇయ్యది కాలిదిన పోట నెల్లయు రంగమును చిత్తరించజేయుచు పుష్పింపజేయుచు ఏకీభావ సౌరభమును వెదజల్లుచు గంభీరముగా ప్రవహించుచున్నది. ఆంధ్రోద్యమమును దీనికోక పేరుటయే మాత్రమగుచున్నది. ముఖ్యముగానది మౌనమునాని అభిలాషల ఆశయముల పోకడయని మనము గ్రహించుట యత్యవసరము. ఆంధ్రుడైన ప్రతివాడును నీయర్థము నెరిగి యున్నావామో నీ ప్రవాహము ననుకరించి జేకమాత నారాధించి తత్కలముగ నింకను గభీరమగు హౌదన జాతి తుతనులే ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము నీడన స్వపరిపాలనను సంపాదించువరకును విధి విరాచుములేక పాలు పడుటకు సర్వేకర్మకు దుత్సాహమును క్రోధము ప్రసాదించుచు గాక యని జేచుచున్నాను.

అల్లాటప్పా కబుర్లు

తెలుగు పేదల్లలో ఈనడుమపట్టకధలుజాస్తి అయినాయి. వారదుకు కనపడుతున్నాడు. రంధ్రాన్వేషి వినుటలేమందా నస్తుంటాడు- కలగూరంగంపలు అన్ని కర్మలయిపోయాయి. దారి కబుర్లు తగుల్తూనే ఉన్నవి. పరాకాష్ఠకు పరామర్శ చేస్తూనే ఉన్నాడు. ఇకనీ కథలుగానే చదువుతున్నాడు. కాని మా బుట్టిలో బంకమట్టే ఉన్నది. అందుచేత ఆకథలో ఉండేనూటి పోటీమాటలు తమామలై పోవున్నవి. మిగిల్చున్నా చదవండి; ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదట మనకుపంచిపెట్టించేటటుములు, ఉండ్రాళ్లు; నాటికుడి తక్కువలూ వె తక్కినవన్నీ. ఆ ఉండ్రాళ్ల దెబ్బలకు లోటువ తక్కిన పప్పిడి దెబ్బలన్నీ. ఆటడుములూ, ఉండ్రాళ్లు మాడంగానే నుండెను, దువదబట్టొట్టొనేని. మొఖం కలకాచేది. చెయ్యి నెత్తిన గోతేది. ముక్కులోనుండి నెచ్చుని కలిగిచేసి. ఈనడుంగా అది దిగుచుతి అడదలేదు. అందుకోసమే తెలుగుపిడుగులు చప్పుంగా చల్లవడ్డాయి. ఇప్పుడు మాకది పంచిపెట్టాలి. ఏమోచెప్పినామని అనుకోవద్దు.

ఇక టప్పా విప్లవం. ముచ్చటగా మూడేండ్ల యింది. లిమిటేషన్ బాధ అయిపోయింది. సభల్లో తీర్మానాలు పాటా జేసినవి. పోతన్నగారి స్మరణచిహ్నపుటుట పుటక లోనే చచ్చి పోయింది. ఒకాయన ఒంటి మిట్టన్నాడు. ఇంకొక ఘనము ఒరుగల్గన్నాడు. ఆంధ్రులన్నిటికీ మున్నజుట్టే కారు. అసలు సంగతేమిటనైంది. కేకపెట్టే గాయకాబోలు దిన్ని తీర్మానించారట. సభికులుభరి, భరి అన్నారట. పత్రికలు పాటలు పాడి అలసినవి. ధర్మాత్ము లందఱూ దండిగా లెక్కెయ్య చచ్చారు. దమ్మిడి యిచ్చిన పాపాన ఒక్కరూ పోలేదు. ఉన్న సంగతి చెప్పిజేకాను. ఆంధ్రుల లాసంగతి మఱచి పోవచ్చు. కర్మకు భయపడవద్దు మాటలకర్మకు భయ పడ కూడదుగాని మూటలు ఖర్చుచేస్తే మనముమందుకుకస్తామా? నక్కను కాచినవారంతా జేబుకాండైనంట. ఏలాగు వీరేశలింగం గార్ని మనము జెక్కిస్తామే! నూన గ్రంథాలూ చాళిశామా? ఇల్లువాకిలి, కులం గోత్రం, మనము లోకానికి

ఉపకారం చేసుడానికి కదిచినామా? తువునామూ గట్టించామా? అనాథ శరణాలయాల స్థాపించామా? దేవుడే దిక్కుని నిల్చి వితంతుల నానందించామా? స్వాస్థ్యము, విశ్రాంతి, పోయము, అన్నీ మనము విస్మరించి లోకానికిధారపోశామా? ఆంధ్రీ పత్రికలో ఉన్న కారణాలు చూశాను. జేకమాత దీన నలకు సంతోషించారు. చంకలు గొట్టినాను. అయిన జేవుడని నమస్కారం చేశాను. ఆ కునగనక మామూలలో ఉన్నవాడై నట్టియితే బ్రహ్మరథం పెట్టించుచుండు గదా అనుకున్నాను.

మ్యాను చేపట్ట కథ కాస్తసాగిస్తామనిచూశాను. ఆమ్యా అట్లా చాగిస్తే బితుకున్నదా ఇంకా? సంపాదకులు ఇతర్ల గ్రంథాలు వారు విమర్శిస్తారు. లోపాలు బయటజేస్తారు. అన్నీ చక్కట్లూ చక్కగా చెప్పతారు. పత్రికల్లో లోపాలు దిద్దుకోరు. అదేమంటే పోల్తానాం లేదంటారు. ఆమాటించే నోరు మూసుకొని రావలసి వస్తుంది. కొంచెంపోల్తానామిస్తే కాని సమాచారం బయటపడదు. వీరభద్రీరావుగారి ఆలస్యమో, విజ్ఞానచంద్రికావారీతాచార్లమో; తెలియదుగాని తెలుగు జేకమాత్రం అఘోరస్తున్నది తెలుగుపిల్ల కాములు ఆంధ్రుల చరిత్ర మూడోభాగం కోసరం గుటకలు మించుచున్నాను. ఆ చరిత్రాత్మకం లాగడానికి దోసిల్లు ఒగ్గిబూర్చున్నాను. మొన్నటిపొకబసతో నీళ్లు వదిలినాను. రావుగారికి మండలివారికి ఏమొనర్చుకాస్త సందేహం ఉన్నట్లు చంద్రికలోచూశారట. మండలివారికి నవలల బహుమతిమీది మోజ తీరి, నాటకాల బహుమతికి బయలుదేరివారని అనుకుంటున్నాను. "ఇక ఆంధ్రీచరిత్ర యెక్కడిది? మహారాష్ట్ర విప్లవభావము మాయెటుటికి వస్తుందా?" అని లోకమంతా అనుకోనేవారే. నవలలకు ధారబోస్తున్న రూపాలన్నీ, ఆంధ్రులచరిత్ర కిస్తే అది పూర్తి కాకపోతుందా యని కొంత మంది అన్నారు. ఏమి గందరగోళమా. ఈషోభ యెరికి తెలుస్తుంది? విన్న సంగతి చెప్పినాను. నన్నెకరూ కోపము చేయవద్దు. చేతనైతే లోపము రాకుండా దిద్దుకొండి.

అన్నిటికేమిగాని, ఇంకొక అడాదిడిట్టింది విన్నారా మనబట్టి నాండ్రలో? ఏమిటంటిరా? విద్యార్థులు సభచేతరారట. మూడు పది నెలలనుండి ఇదేగోల. వాండ్రను వద్దంటే ఊరుకోరు. బహు దుకుట పిల్లకాయలు. బహుమతుకు దనము వాండ్రున్నది. కానికాస్త పెద్దవాల్లో ఇంటి లెక్కనానికి రాగానే తెలుగుపిల్లకాయలు అన్నీ మలుస్తారు. వీరు సభ చేస్తారట. ఆంధ్రమహాసభలో దిగుకుంటారట. సభచేయవచ్చు. జేకాటు తిరుగవచ్చుగాని; తీర్మానాలు ఆచరణలో పెట్టటానికి పెద్దవాడ్రోపధతికే దిగుతారేమోనని నాకుభయమవుతుంది. ఈమూలకంగా చదువు నన్ను ముప్పుకుండేమో; అది సందేహమే; అటలు, పాటలు, చదువు. సంస్కృత, వ్యాసాలు చాళియడం, కావ్యాలు చాళియడం, లెక్కెనకు అట్టెండుకాకడం, లెక్కెనకుచెప్పడం, ఇన్నిపములు భంగంలేకుండా జరుపుతూ మన పడుచుబాండు సభను చక్కగా నడిపిరా మనము బ్రతికినట్టే మనజన్మ కడలేరనట్టే. ఏమవుతుందో చూస్తాంకదా?

నిజమంటే నిష్కారంనస్తుంది. ఉన్నమాట అంటే ఉలికి పాటుయెట్టుక. కన్యాకులంకూడ దన్నువారిలో నెంతమంది అదిమానుకున్నార? వరకులంకూడదని లెక్కెచ్చిన కూరులలో నెంతమంది ఆవ్రతంపట్టినారు? పుత్రములు వృద్ధిజేయవలె; దేశంవద్దోలోకారాలె; ననిఅన్న క్రిమతులలో యెంతమంది ముందడుగు వేసి రూపాయలసంతుల మూతులతోనేవేసినారు? నిన్ను జాతులను ఉద్ధరించరలెనని వ్యాసాలు వ్రాసినప్రబుద్ధులు తానుస్వయముగ నందులేకేమిని చేసినారు? ఊరకమూలల గూర్చుండిశాలల పేదల్లలోపిరాజేకాలు బుట్టెట్టు వ్రాస్తే ఏమిలాభముఉన్నది? అందఱూచెప్పేవారేఅయితే చేసేవారెవర. పులినిమాచినక్క వాతపెట్టుకొన్నదట రామమోహనాచుడు, విద్యాసాగరులు, ఇట్లాగేమాటలుజెప్పి, ఆకాళంమాసీ నారా? వారుమందుపనిజేసి, తర్వాత చాళిశాగినినట్టు పుస్తకాలలో కనపడుతుంది. మీరు అట్లాగే చేయండి. వారు నెల విమర్శండి. "అల్లాటప్పాలోనికి మొదటి లకోటా"

ఆంధ్రుడు.

గ్రంథాగారము :— రామరావుపేట ఈ గ్రామవాసులగు డి. ముప్పారావుశాయుడుగారును మరికొందరు వెడ్డలును పిన్నలును చేరి దారపురెడ్డి అప్పలనాయక కవిగారి పేరనొక పుస్తకభాండాగారమును స్థాపించ తీర్మానించుకొనిరి. ఈ కార్యమునకై యిప్పటికి రూ ౧౦౦౦-౦-౦ లు ప్రోగ్రుచేసిరి. ఈ పుస్తక భాండాగారమందు అప్పలనాయక కవిగారిచే రచింపబడిన సహా గ్రంథములు తరుచుగా పంచిపెట్టుదురు. ఈ కార్యము పూర్తిఅయిన పిమ్మట నాయుడుగారిని పీఠిచెదరు. ఇట్టి మహోద్యమము లెంతయు నాంధ్రలోకమునకు కుభసాచకములు. అని కే. నరసింగరావుగారు వాయుచున్నారు.

కీర్తిశేషులైన సర్. హెన్రీ కాటన్ కే. సి. ఎస్. ఐ. గారు.

సర్ హెన్రీ కాటన్ కే. సి. ఎస్. ఐ. గారి

జీవచరిత్ర

ఆంగ్లేయ హైందవ జాతుల మెత్తబంధ మాత్రంబున తేజస్వి మణికర్పూజంబులలో నొక్కండకు సర్ హెన్రీ కాటన్ గారు తూర్పు ఇండియా సంఘమునాటి పరిపాలన కాలమునందలినుండియు నప్పటికి అమెరికా తరమునకు మర జేతనుడు అధికారవర్గము నలంకరించిన మతస్థి కాటన్ గారి కాలమునందలినుండియు నప్పటికి అమెరికా తరమునకు మర జేతనుడు అధికారవర్గము నలంకరించిన మతస్థి కాటన్ గారు జనన మొందిరి. మనదేశమునందును ఆంగ్లేయ యాద్యోగములు తమ బాలికాబాలికలను విద్యాభ్యాసమున కిట్లుకై వారి స్వదేశమున ఇంగ్లాండునకు బంపుట యాచారమై యున్నది. హెన్రీ కాటన్ గారును తదాచారము సారము ఇంగ్లాండులోని ఆక్స్ ఫర్డ్ నందు విద్యనభ్యసించి ౧౮౮౧ సం. న ఇండియాను సేవించు సర్వము నొకటి పదియేండ్లు జయమునందిరి. తరువాత రెండు సంవత్సరములను, 1867 సం. ఆగ్నేయ సె. 29 తేదీన కంగరాస్ట్రీనునకు వినియోగమును ఉద్యోగమునందుజేరిరి. తరువాత కాటన్ గారు ఉత్తర ఉద్యోగములను క్రమక్రమమున ఒక బ్రాతికవాని నొకచో నందుచు 1896 సం. ఆస్సామరాస్ట్రీ కమిషనరుగా పండితుడగు 35 వ త్వరముల యుద్యోగమును పట్టుట 1902 సంవత్సరమునందు జరిగి జాలించుకొని కే. సి. ఎస్. ఐ. బిరుదమునందు స్వదేశమునకువెరిరి. ఇచ్చటి యుద్యోగమునజాలించుకొనినను, మనయెడలను మనదేశమునందును నమకు మరెవరి సాదరానురాగంబులను సురక్షలక, సమయము వచ్చినప్పుడెల్ల తమ యాంగ్లేయసోదరులతో హిందూదేశ ప్రశంసను జేయుచు, తాత్కాలికపరిస్థితులను డేలించుచు హిందూదేశ సమాచారంబులయెడ ఆంగ్లేయవ్యాపకమునకును ముగిసింది. వీరు ఆంగ్లేయ సామాన్య ప్రజల సానుభూతి నిట్లు మేల్కొల్పినట్లు గాక, గాంధీ సంఘమున అనగా తమకు అరవైయేండ్లుండిన వయసు నందు హిందూ మొట్ట సభ్యత్వమునుపడసి, హిందూ మొట్ట సభ్యులందు హిందూదేశ ప్రశంసను మాత్రము ప్రాయశ్చితుల గల్గించి, ఇండియా ప్రభుత్వము వారి పరిపాలన క్రమము నందలి పారపాలకుల హిందూ మొట్ట సభ్యులను ముత్తమాధికారుల దృష్టిపథమునకు దెచ్చుచుండిరి. కంగరాస్ట్రీ విభాజితము అభిలభితదేశపు కలవరము లేక లేకలాగున సుహృద్గతి తరుణమున, హిందూదేశమునహించి, తద్విభాగకార్యమొత్తయ కార్యకరణమో హిందూ మొట్ట సభ్యులందు విప్లవముగా దెలియబల్కిన మహానీయులలో కాటన్ గారు ఆంగ్లేయులు తదనంతరము శ్రీయుత లాలా లజపతిరాయు యున్న గు వారి సహానీతి సామ్రాటం జేసినవారు సదరుదేశభక్తులపక్షము ప్రహించిశ్రీయుతలజపతిరాయు గారి నిర్దోషిత్వమును, అమాయక

ము నిదర్శక పూర్వకముగా పార్లమెంటు సభలో భువనరచిన మహాభావులను ఈ కాటన్ గారు ఏసందర్భమున నైనను హిందూలను, దీక్షాంతులను, అన్యాయముల పాలయిన వారినను విమర్శించు కరగి నీరగుచుండెను. ఇట్టి మరగనా పాత్రుల బాధల సురక్షమింజేసికొనవలసిన వీరు దోలాను మానవములను నిదురవోక తత్కాధినివారణముల సరములు, మిత్రులతో సలహాజేయుచు సభలలో నుద్వేగించుచు, బాధలబూర్తిగ దొలగింపలేకగొలుగను తొలగి కాంతి నైపున నొక గురువునుండెడివారు. మనయుద్యోగ కాలము నలంకరించిన యుద్ధాస్పదాభిమానమును స్వపరిపాలనా విధానమును మరచిపొయితిని దేశబాంధవులనును విరక్తులను మన కాటన్ గారికి ముఖ్య గురువులని మిదట మనకాటన్ గారి రాజ్యతంత్ర విజ్ఞానము, కార్యనిర్వహణ భారతీయులయొడ వీరికి గల సామరస్యమును జేరుకొనినట్లొక సత్యములేదు. సాచీ ప్రతిభను ఆ న్యోగ్యకారవాధివృద్ధులతోను భారతదేశమునకు సామరస్య రూపములను మేల్కొనవలసినయు, తత్కాలిక పాలితవిధముల కాలక్రమమున, సర్వసమానత్వభావముగ మాది నెడవిచ్చి భగత్ ప్రేరణముగల్గిన తత్కాలమున ఉభయములను సంతుష్టి సంపద నొసంగ గలదని నీర దృఢవృత్తుకము. అందుచేతనే వీరు కమ్యూనిస్టులతో సామరస్యమును కల్పించి భారతీయులతో భావములను సామరస్యమునకు ముగించుచుండెడివారు వీరు అభి కాగలభిభాగ విచక్షణజేతుక తమయొద్దను నెవ్వరైన నాభి సాదరంబుగ ముచ్చటలాడి వచ్చినవారినోష్టి నెల్లసావధానంబుగని తాను జేతుదగిన దేక్షయొనడుచుకొని దాని జేతుదని యు లేనో తా నేమిజేతుదనియు ముచ్చటపడ్డె. చెప్పి వచ్చిన వారిని సం నోరు నెట్టి సం ప్రయోగమున, అధికారులను, అందులోను తమ భాగములను నుండవలయు నీకలుపుకొనవలయు ప్రశంసించుచు వీరి సభించించిన తరుణమున వీరిట్లు జవాబిచ్చిరి. "నేను సర్వములభివేషని జ్ఞాపించుచున్నాను. అది విమలమైన నేనెంతయు సుతనమందునుంటిరి. తత్కాలమున ప్రభుత్వము వారి ప్రతియుద్యోగమును నూడ గనవలసినవి విప్లవకావలసినవి ప్ర ప్రభుత్వము యున్నది. నాకొకట చచ్చి నీ మతిల నెన్నడును నేను గెంటివేయలేదు; నాకొకట అనవసరముగ నెవరును చేయించలేదు; నాకు చెప్పవలసిన సాదరంబుగ సావధానంబు గను విమరుండెడివాడను; నేనేమియు చేయజాలనిచో, అట్లు నెట్లు చెప్పి ఆకాభిగముల బాధించుండెడివాడను. .... ఈ సదనడియంతయు మా ప్రభుత్వవిప్లవకావని యెత్తుకు గాదలవలసి, నిను నేనెంతయు ప్రత్యేక కీర్తిక నర్తకముగాని చెప్పవలసియున్నది. ఇంగ్లండు లనన మా కండ్ల అరుచు, యాద్యోగ అధికారవృద్ధులను కంఠమున నచ్చ చెప్పవలసినదేమిగా: హిందూదేశముయొక్క సర్వజనముతమును సకలార్థ సిద్ధి యుతలయును నగు పరిపాలనయనకు నది యేమాలవసామ్యము." వీరు హిందూదేశపరిపాలనా భారమును గూర్చి మతియుకలిసి నిట్లునక్కాజించియున్నారు: "అమాయక ప్రజల వ్యవహారంబులను సస్యంబుగ బాలించుటయందంత

కష్టములేదు; ఇది ముఖ్యముగాని అన్యాయముగానియు సాధు ప్రజలపయ జయోద్ధిపతులగు ప్రభుత్వమునో, గావ్యమును నొకటిగా నాకమించుచు, తమను నిరంతరంబు కార ప్రభావంబున దేశమునందలి కలకలము ను నణచి సక్రమ స్వాస్థ్యమును ప్రతిపాదించుటయు సుసాధ్యమును; కాని ప్రజాభిప్రాయముగలంబగు మహా సామ్రాజ్యమున నెలకొల్పి, అంతర్జాతీయ విభేదములను మాయించి జాతీయ జీవ విహ్వల రుప్రకాశింపి, వారి సహజభావంబులను ప్రోత్సహించి పోషించి, తత్ఫలంబు నాపించుటయే సామ్రాజ్యాధికార భావంబును నుత్తమోత్తమముగ విగ్రహించు నట్టిమార్గము. ఈ ముఖ్య లక్ష్యాలిది వారికి సర్ హెన్రీ కాటన్ గారి స్వభావము లేబట్లెల్లముగాగలదు. ఇట్టి ముఖ్య లక్ష్యాలతో నలరాన మహాసభావల భారతదేశమునకు నెట్టి నేర నొకరించిన నొనరింపగలవాడు. విప్లవప్రభువు, కాటన్ గారు, మార్క్సిజ్ ప్రభువును సువారణికా ఆంగ్లేయ సాంగత్యమునలని ముఖ్యలక్ష్యముల భారతీయ జనంబులకు మనోగతంబు జేసినవారిని. వీరిసాదర సానుభూతుల వలననే బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములను దిండినలబునకు సుస్థిరంబుచున్నది. సర్వేశ్వరుడు ఇట్టి యుద్ధాస్పదాభిమాన మన భారతదేశమున కనంతముగా బ్రసించును గాని!

సర్ హెన్రీ కాటన్ గారి మరణము:- భారతదేశము నందలి కాటన్ గారు ముఖ్యము విమలమును భారతీయులెన్నటికిని చుడవలదు. ఆంగ్లేయ భారతదేశముల ముఖ్యుని నే ప్రధానముగగారి భారతీయులందు సంతృప్తి వికాసము గలిగి ఆంగ్లేయ భారతీయులకు భారతదేశము సామ్రాజ్యరస స్వాతంత్ర్యోపేక్షలకు భాగస్వామ్యమును బడమ గలుగునను నమృతిముతో ప్రతిహతును పన్నుపన్నాగముల నన్నిటిని ప్రైవేటుతో ఖండించుచు పరిచేసిన యుద్ధాభిమానముతో పరిచేసిన ఆంగ్లేయ ప్రముఖులలో సర్ హెన్రీ కాటన్ గారికను. భారతీయుల కన్యామయ జరిగినపుడు ఆకాగలిగినపుడు వీరు సానుభూతిని మాపియుండి వీరు మరణమునకు భారతీయులందరకు నుజులగుచు బంబాయి క్రాంతికా పత్రిక ప్రాకీకరించి.

ఇండియను సివిల్ సర్వీసు పరిక్ష
దేవర నెవ్రెంబరు 25-వ తేదీ, శనివారము ఉదయమున, ఇండియను సివిల్ సర్వీసు పరిక్షాఫలితములు ఇంగ్లండులో ప్రకటింపబడినవి. దీని నెక్కినవారు ముఖ్యము. 1913-14 సంవత్సరము నెవ్రెంబరు 25, 89 మంది విద్యార్థులు, నిరుపేక్షి మందియు కృతార్థులైరి. కా. ఈ సంవత్సరము 18 మంది మాత్రమే నెక్కినట్లు ప్రకటింపబడినది. వారి వారి మార్కులను బట్టి వీరు 1-10 అయిదు సంవత్సరముల ప్రకటింపబడినవి. ఇవనది ఇచ్చట భారతీయుల ముఖ్యుల నెక్కిన వారిలో నొక్క ముఖ్యులను కృతార్థులయ్యెను.
ఈ పరిక్షలో నాల్గవ వాడుగ నెక్కిన విద్యార్థులు పాసచందాసుగాని బాబులుగాని ఎన్నికైయు కలగలరు. విద్యాభ్యాసము చేసి 1918 సం. నాకేంద్రీయై వెల్లి 1914లో ఆర్థికాస్థానమున విద్యార్థి పోషించిరి. ఏకాస్థానమున వీరి కెక్కిన మార్కులను క్రిందవలెను చూచుము.
సంస్కృతి 1600; ఇంగ్లీషు కా. 1500; క్యాపిటల్ 860; ఇంగ్లీషు 200; భూగోళము 281; ఆంగ్లేయ చరిత్రము మొదటిభాగము 235; కౌడ్యభాగము 155; ఆంగ్లేయ చరిత్రము 253; తర్కము 281; ఆర్థికాస్థానము 816; రాజ్యతంత్రము 159; ఇంగ్లీషు భౌగోళికము 251.

ఎస్. పి. థాడనీ గారు 81-వ వయసు నెక్కిరి. నిరుపేక్షి 24 గురు భారతీయులు పరిక్షించుచు. ఆ సంవత్సరము పరిక్షా ఇచ్చినవారిలో 206 మంది ఆంగ్లేయ వయస్సును 78 కలగొన్నవారిలో భాగముగా ఉన్నారు. ఈ సంవత్సరము 99 మంది 18 కలగొన్నవారిలో మాత్రమే భాగముగా ఉన్నారు. పరిక్షించుచుండిరి.
మొదటి వాడుగ నెక్కిన మేర్ ఫెర్రిరాండు ఫిలిప్పిన్లకు వెళ్ల గోడను గారు మున్ముదీపు నివాసము యుడవచ్చును. అనినాంలై శ్రీమతి, బాస్టూ అనినాంలై శ్రీమతి, అబ్దుల్ హుసేన్ అను కెక్కినవారు, ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్య పరిక్షా కాని వీరు భారతీయులై యున్నారను.
ఈ పరిక్షా యందు నెక్కినవారిలో చాలమంది ఆనగా 18 మందిను 10 మంది కేంద్రీయై విద్యవిద్యాయ నును చదువుకొనిరి. తక్కినవారిలో 4 గురు ఆంగ్లేయ వయస్సును పరిక్షించుచుండిరి.

విషయాను క్రమణిక.

కుటుంబవాక్యము	2
కర్నూలునుండల సమావేశము	3-4
జిల్లాటెన్షంకలు	4
సర్ హెన్రీ కాటన్ గారి చరిత్రము	5
ఇండియన్ సివిల్ సర్వీస్	5
ప్రభావవ్యాసము:-	
కర్నూలునుండల సమావేశము	6
విరోధవాదములనుగ్రాహము	
విదేశ భరితము	7-8-9
వృత్తాంతములు	10-11
ఇంగ్లీషు భరితము	12-12A, 12B, 13
ఆంగ్ల ప్రభుత్వము-ఆధికారము, ప్రాచీనము కా న్యాయము	14
కాభి, జాబులు	

ఆంధ్ర పత్రిక

1915 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 25 వ తేది

సోమవారము

కర్నూలు రాజకీయమండల సభ.

ఆంధ్రదేశము నందన్ని మండలాలులందును మండలసభలుగూడి నిర్విఘ్నముగ వ్యవహారక్రమమును నడుపుచున్నవి. రాజకీయ సభలందు జర్మి పబడదగిన విషయములు కేవలము మండలవ్యవహారములకు సంబంధించినను సభాధ్యక్షులును నాహ్విత సభాధ్యక్షులును విమర్శన మునకు బూతుకొనియెడి విషయము లనేకతరగతులకుజెందుచున్నవి. మొదలను బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునకును హిందూసామ్రాజ్యమునకును గల సంబంధమువిచారించబడుచున్నది. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములోని ప్రధానాంతర్యాగమైన హిందూ సామ్రాజ్యము శేషించిన రాజ్యములకుగల స్వపరిపాలన స్వత్వములను గలిగియుండ వలయునను వాదము యుద్ధారంభము నుండియు బలపడి బ్రిటీషురాజనీతి జ్ఞులచే నామోదింప బడుచున్నది. ఈవిషయమై సభాధ్యక్షులు శా. నరసింహాచార్య శర్మగారు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యా తర్గతలైన స్వ రాజ్య స్థాపనము హైందవుల యాకాంక్షయని తెలిపియుండిరి. ఆ ఫలప్రాప్తికై చేయదగినకార్యము లనేకములు గలవు. కాని హిందూదేశమున కార్థిక స్వాతంత్ర్యము, ప్రజాప్రతినిధుల కార్థికవ్యవస్థలపై సంపూర్ణాధికారము పైవ్యసంస్కారము స్వరాజ్య ప్రాప్తికి మూలబీజములని శర్మగారు చెప్పియుండిరి. ఈవిషయమై దేశపాండ్య సుబ్బారావుగారును నీవిధమున వివరించిరి:-

“ప్రజాహిత ప్రేరణమును సంఘము గడుపవలయునని యెంచితిమి ఆసంఘమునకు సంబంధించిన చట్టముల గురించియు ఆసంఘసంబంధమున నానావిధ వ్యయములను గురించియు ఆసంఘమున గల లోపాలోపములను గురించియు జాసంఘము బుద్ధివశతతో నాలోచింపగలిగిన శక్తిగలదిగా నుండవలెనని యొక అమెరికానిలేఖనడు ప్రార్థన మున్నది.”

హిందూదేశ పరిపాలనము రెండవ ముఖ్య విషయముగ విమర్శించబడు చున్నది. హిందూదేశముయొక్క ఆధికాభివృద్ధి, విద్యాభివృద్ధి, పరిశ్రమాభివృద్ధి, పారిశుద్ధ్యాభివృద్ధి సామ్రాజ్యపాలనాధీనములు. ఈసమస్యలను విమర్శించునపుడు హిందూదేశ మార్థికస్వతంత్రమును గలిగి విశ్వవిద్యాలయములమీదను విద్యాపద్ధతులమీదను సభికారమునుగలిగియుండిన మన ప్రస్తుతస్థితి యంత దుర్భరముగ నుండియుండదు అని శర్మగారు

నుడివిన వాక్యములు మన దుస్థితిని దెలియజేయుచున్నవి. విమర్శనాంశములలో మూడవ విషయము రాష్ట్రపరిపాలనము. బానియందు శాసననిర్మాణసభాసంస్కరణము విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణము భూమినిస్తు నిర్ణయము మొదలగు విషయములు చేరియున్నవి. విద్యాసమస్యను గురించి ప్రసంగించుచు నాలుగుకోట్ల ప్రజలును నాలుగు దేశభాషలును 23 జిల్లాలును గల చెన్న పురి రాష్ట్రమున కొక విశ్వవిద్యాలయ ముండుట యను దాని పరిపాలన మంతయును సభికారా యత్నమై యుండుటయు దేశక్షేమమునకును విద్యాభివృద్ధికిని సనుకూలము గాజాలదని శర్మగారు నచ్చుచెప్పిరి. విమర్శనాంశములలో నాల్గవ విషయము స్థానిక పరిపాలనము. దానియందు గ్రామపంచాయతులు, తాలూకాబోర్డులు, లోకలుబోర్డులు, మ్యూనిసిపాలిటీలు మండలస్థితి మొదలగు స్థానికపరిపాలనావ్యవస్థలకు సంబంధించిన సమస్యలు విమర్శించబడుచున్నవి ఈవిషయమై సన్మానసంఘాధ్యక్షులు సుబ్బారావుగారు వారి యుపన్యాసమునం దిటులు వివరించిరి:-

“యూనియనులు, తాలూకాబోర్డులు, జిల్లాబోర్డు, పట్టణ పాలకసంఘములు మున్నగు వానిపై ఆధికారవ్యవస్థ యాజమాన్యమంత తక్కువచేయవచ్చునో అంత తక్కువ చేయవలయుననుటయు, ఈసంఘములలో నాల్గింట మూడుంటలు నిర్వచిత యుండవలెననుటయు, ఆర్థికసమస్యలలో నీసంఘములకు భూమిగా స్వాతంత్ర్యముండవలె ననుటయు నిర్ధారములుగా నంగీకరింపని యెడల స్థానిక స్వపరిపాలన యనునది నిజము కాకాలదు. సభ్యులకు విషయము లాలోచించుటకు తగిన జవాబుదారి యేర్పడవలెను. కావున నీవిషయమై వ్యాఖ్యానము యవసరము.”

పై నాలుగుసమస్యల కనుసూత్రముగ దేశాభివృద్ధి కవసరమైన నీటివసతులు, రైలుమార్గములు, పారిశుధ్యము, విద్యావ్యాపనము మొదలగు సకలోద్యమములును జేరియున్నవి. అభివృద్ధి సభిలమీయనది గ్రామమైనను, పట్టణమైనను, మండలమైనను, రాష్ట్రమైనను, భరతవర్షమైనను సభ్యులసమయములైన మార్పులు సమానములు. గ్రామములకు స్వపరిపాలన మేర్పడి సుఖస్థానములైన గ్రామమయమైన దేశమంతయును సుఖమయమై స్వపరిపాలనను గాంచగలదు. దేశాభిమానులు గమనించదగిన విషయము సకలదేశక్షేమముగాని ప్రత్యేక ప్రదేశక్షేమముగాదు. సకలదేశక్షేమమునకు సంస్కారములు గ్రామపరిపాలన నందును, పట్టణ పరిపాలనము నందును, రాష్ట్రపరిపాలన నందును సామ్రాజ్య పరిపాలన నందును గావలసియున్నవి. సంస్కారములు పరిపాలనమునందే కాక వ్యవస్థలయందు సయితము గావలసియున్నవి. సభాధ్యక్షులును సన్మాన సభాధ్యక్షులును కర్నూలు మండలమునకవసరములైనవ్యవస్థలనుగురించిచెప్పించిరి. కర్నూలునుండలమునకు నిజీవసతి తక్కువ. విద్యావ్యాపనము వెరుకబడియున్నది. మండలమునందు 48,330 మంది మాత్రము చదువగలవారు గలరు. మధ్యమతరగతి పాఠశాలలు మూడు మాత్రము కలవు. కళాశాల యొకటియును లేదు. ఈదుస్థితి మిగిల శోచనీయుము. ఆస్థితిని మార్చెడి భారము ప్రజానాయకులపై గలదు. మహాత్మా ర్యము లేవ్వయును కేవలము నితరసలవలన సిద్ధింపవలెను. ప్రజలు శాసనపరాయణులై స్వయం

సహాయమును నమ్మి విద్యాభివృద్ధికై పాటుపడిన కర్నూలు మండలమునందును పురోవృద్ధి నిశ్చయముగ గలుగగలదు.

ఆంధ్రమండలముల కింతరమండలములకు గల వైన నుదహరించిన సమస్యలు సమానములు. ఆ సమస్య లన్నియును నాంగ్లోద్యమసమస్యయందు కేంద్రీకృతము లైనవి. స్వపరిపాలనము, విద్యాభివృద్ధి, పరిశ్రమాభివృద్ధి, ఆర్థికాభివృద్ధి ఆంగ్లోద్యమసమస్యయందు నూతనవికాసమును బొందుచున్నవి. జనసామాన్యమునకు విజ్ఞానమునం దభినివేశమును గల్పించి దేశాభిమానమును జాతీయాభిమానమును బలపరచుటకు భాషకుమించిన సాధనాంతరములేదు. మనదేశమునందు స్వపరిపాలనా దర్శప్రాప్తికినిభాషాప్రయుక్త రాష్ట్రమై శరణ్యమని రాజనీతిజ్ఞులు వస్తుచున్నారు. ఆంధ్రప్రపంచమున కత్యంతోపయుక్తమైన యా మహద్విషయమై సభాధ్యక్షు లిటులు తెలిపియుండిరి:-

“ఆంగ్లోద్యమ హింద్రులయందు సమానభావములను కాంక్షింపవలెను శాదృశ్యములను నుదయింపజేసి వారలనేక జాతీయములనుగ జేరుటకై నిర్మితమైన యాద్యమయినను మనకొరవంబునకు భాజనంలైన భారతజాతికి ముఖ్యాంగమని యును మీలో ననేకులు నమ్ముచున్నారని తెలిసికొని సంతసింపుచున్నాను.”

ఆంగ్లోద్యమ సమస్యనుగురించి దేశపాండ్య సుబ్బారావుగారు చెప్పిన ఈక్రిందివాక్యము లూద్రప్రపంచమున కత్యంతాదరణీయంబులై యుండగలవు.

“ఆంధ్ర సమస్యకు మవటును భాషాధారముగా నేర్పడవలసిన యాంధ్రీరాష్ట్రము. పదునొకండు తెలుగు జిల్లాలకును ప్రత్యేకముగ విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమును నీ యాద్యమపు నదేశములలో నొక్కటి. ఆంధ్రులకు గుణవత్తర పరిస్థితి లేవకుటకు ఆంధ్రీరాష్ట్రమే సాధనము. అప్పుడు గాని తనకు ప్రత్యేకముగ చరిత్రమీదను, వాఙ్మయమీదను ఆచార వ్యవహారములమీదను నాధారపడిన పరిణామము నైక్యముతో సంపాదించుట కాంధ్రీభూమికి నకళాక మబ్బులారు నిన్న నేటివరకును దత్తమండలములో కళాశాల యుండలేదు. ప్రభుత్వాధికారుల కంటియెదుట లేనివాడు మానసము నెదుటను నుండకపోవుటలో చిత్రించులేడు. దూరమందుండి పలుకుబడి లేకపోవుచున్నదని తలంచినవారు నూతనోద్యమమును ప్రారంభించినారు. ఇచ్చుది కాలిదిన చోటనెల్లయు రంగమును చిత్రింపజేయుచు పుష్పింపజేయుచు ఏకీభావ సౌరభమును వెదజల్లుచు గంభీరముగా ప్రవహించుచున్నది.”

వ్యతిరేకాభి ప్రాయములుగల యాంధ్రసోదరులు వైవాక్యములలోని తత్వార్థమును గ్రహించి మాతృసేవా పరాయణులై తమధర్మమును నిరహించెదరుగాక!

క్రి. శే.మంలయిన సర్ హెన్రీకాటన్.
సర్ హెన్రీకాటన్ గారి మరణవార్త మన దేశములో విశేష వ్యసనమును గలిగించుననుట నిక్కువము కొంతకాలముగ ఇంగ్లండునుండి వచ్చుచున్న వార్తలవలన కాటన్ గారి దేహాస్థితి చక్కగా లేదని తెలియవచ్చుచు నుండెను గాని మృత్యువంత శీఘ్రముగా నాసన్న మగునని యెవరును అనుకొనలేదు. దాదాపు ముప్పది సంవత్సరములు హిందూదేశముందు రాజకీయోద్యోగమును జేసి, సహాయ మండలాధీశ పదవినుండి ఒక పెద్దరాష్ట్రమునకు పాలకుడగు సంతమహాన్నతిని కాటన్ గారు పడసిరి. ఇన్నిసంవత్సరములు నీయన ప్రజాపక్షవాదియై యని గవర్నమెంటు వారెరిగియుండియు, నాతని శక్తిసామర్థ్యములకు దగిన ట్లున్నత పదవులనొసంగి వారి నిష్పక్షపాతమును వెల్లడించిరి. అస్సాములో దొరల జేయాకుతోట

లలో పనిచేయు కూలివాండ్రకు సంబంధించిన శాసనము విషయములు భిన్నాభిప్రాయములు కర్జనుప్రభువునకును, నీయనకును గలుగుటచే ఈయన యుద్వ్యంగమునకు రాజీనామా నొసంగి స్వదేశమునకు వెళ్ళెను.

మనదేశము నేలు దొరలను రెండువిధములు గా భాగింపవచ్చును (1) పనిజేసి బాగుగాడబ్బు గడించి, వృద్ధాప్యమున చక్కని యుపకార సేతనములను పుచ్చుకొనుచు హిందూదేశపు మాట యేతలంపక, వీలయినప్పుడు దేశీయులకు ప్రతి కూలమయిన పనులను జేయువారు. ఈతెగకు జెందినవారు సర్ హెన్రీ రీస్ ప్రభృతులు. (2) ఏదేశపుసామ్యును తినుచుండునో ఆదేశమును వృద్ధాప్యమునందును మరువక ఆ దేశాభివృద్ధికియి తమకు చేతనయినంత సహాయము చేయువారు. ఈవక్షమువారు సర్ హెన్రీ కౌట్ మొదలగు వారు. కాటక్ గారు వ్రాసిన న్యాయవిషయాదును పుస్తకమునుజదివినవారు హిందూదేశముయొక ఆయనకెంత ప్రేమ యుండెడిదో, హైదరాబాదు యుచిత తృప్తిలయం దాడన కెంత సానుభూతిగలదో తెలిసికొనగలరు.

1904 వ సం॥ డిశంబరులో బొంబాయియందు జరిగిన దేశీయసభకీయన అధ్యక్షుడుగా నియమింపబడెను. అభిప్రాయభేదములు లేని సాయుక్తదేశీయ మహాసభ జలుగుట కా సంవత్సరమే కడపటిది. అప్పుడు కాటన్ గారికి జరిగిన సహృదయములు ఏదేశభక్తునికయినను జరిగియుండవు. ఆంగ్లో హైదరాబాదు పత్రిక యొకటి సభాభ్యుత్థుని యుపన్యాసమును గురించి “ఈరోజు సింహము పాలుత్రాగుచున్న పసిపక్షివలె గర్జించినది. అది యయినను భీకరగర్జనము కాదు” అని వ్రాసిన వ్యాఖ్యాసమును భారతీయులట చదివి నవ్వును వాకి గలిగిన కాద్రము నాదినములలో బొంబాయిలోనున్న వారికే తెలియవలయును. తరువాత పార్లమెంటుసభలో సభ్యుడగుటయు, నాలుగు సంవత్సరములు ‘హిందూదేశప్రతినిధి’ యయి మనకొరకయి కృషిసలుపుటయు, మోర్లే ప్రభువునకు సయితము కాటన్ గారినిసభయ ముద్భవించుటయు అందరెఱింగిన సంగతియే! ఈయన పార్లమెంటు సభ్యులను మానుకొనినతరువాత హిందూదేశవ్యవహారములనుగురించి పత్రికలకువ్రాసి, పార్లమెంటుసభ్యులచేత ప్రశ్నలుపేయించిమనకెన్నో విదములదోడ్పడెను. జయిలుపరిచాలనముగోనివోషములను నివర్తించుట కొఱకును, గోష్ఠ్యులకు చెబ్బులుకొట్టు శిక్షనాపుటకును మరణించు ధనమువరకు యత్నించి నాడమలలో నతియోక్తి యుండదు.

సర్ హెన్రీ కాటన్ గారివంటి హిందూదేశ బాంధవులస్థితి యొక్కోకప్పుడు అటు గొయ్యి ఇలును య్యు చందమున నుండుట ముగలదు. వారి స్వదేశస్థులు వారినిహైదరాబాదు పక్షపాతులని నిరసించుచు వారికిపలుకుబడి లేకుండ జేయుదురు. బాగుగా తూలనాడుదురు. హైదరాబాదు వారి నిర్వాహ ప్రేమచు శంకించుటయు గలదు. ఒకటి రెండు పర్యాయములు గోఖలే కాటన్ గారికి మనస్తాపము లంకురించుచుండెను.

బ్రిటిషురాజనీతి ఒక్కొక్కప్పుడు పెడత్రోవల బోయి దేశీయు లవిశ్వాసులను యుండునపుడు మన సర్ హెన్రీ కాటన్, సర్ విలియం వెడ్డరు బరను, హ్యూము, లార్డు రే, లార్డు హార్డింజ్ మొదలగు మహామహులు తమ హిందూదేశభక్తివలన ప్రజల కుత్సాహమును, భక్తిని సామ్రాజ్యమునెడ గలిగించి ఇంగ్లండులో కూర్చొనియుండు వారె యంగజాలని మహాసేవను సామ్రాజ్యమునకు చేయుచున్నారు. ఇటువంటి మహాపురుషులే ఈ రెండు

విరోధా మహా సంగ్రామము

శ్రీజార్జి చక్రవర్తిగారి పోత్సాహకర ప్రసంగము:-మీసోదగులకు తోడ్పడుదు

అంగజాలంతర్గామి జర్జనుల కూర్చున్న ముంచుట.

మిత్రముడలివారి నాకాదళము బల్లెరియారేవులపై ఫిరంగులనువేయుట.

సర్. హెన్రీ కాటన్ గారి మరణము.

ఇంగ్లండు

ఏజియను సముద్రపు రేవులమీద ఫిరంగుల కాల్పుట

అండను ఆక్టోబరు 22:- ఏథెన్స్-డెడె గాన్ మొదలు పోర్టు లా గాన్ కర కు నున్న ఏజియను సముద్ర తీరముపై ఫిరంగులు బారుచేయుటదెసని దొరతనము వారు దెబ్బచున్నారు.

అంశద్దా:- డెడె గాన్ మీద బ్రిటిషువారి నాకాదళము ఫిరంగుల బ్రయోగించెడిసోఫియానుండితొలకయ్యున్నది.

సర్వీయాలో బ్రిటిషు సైనికులు బ్రవేశించుట.

అండను ఆక్టోబరు 23:- సర్వీయాలో బ్రిటిషు సైనికులు బ్రవేశించిరి తెబ్బుటకాధారమున్నది డెయిలి టెలి గ్రాఫ్ పత్రికయొక్క పొరుగువీధి దెబ్బచున్నారు.

రాయల్ హ్యూమెక్ సంఘము

అండను ఆక్టోబరు 21:- సై సంఘము వారు తమ పతకమును వైద్యశాలలోని దెబ్బియ్యి. సి. క్రాబ్ గారి కిచ్చిరి. వీరు విచ్చిరలన కాక్ 18 తేదీన స్త్రీయనుండి సముద్రములోనికి దుమికి నరానప్పుడు పటాలములోని యొక భటుని గాపాడబ్బియత్నించిరి.

మరణము.

సర్ ఆంధ్రా నోబిల్

అండను ఆక్టోబరు 22:- సర్ ఆంధ్రా నోబిల్ గారు మరణించిరి తెలియుచున్నది.

దెబ్బియ్యి. జి. గ్రేసు.

అండను ఆక్టోబరు 23:- దెబ్బియ్యి. జి. గ్రేసు ఆరితేరిన ఆటగాడు మరణించెన తెలియుచున్నది.

శ్రీ చక్రవర్తి గారి సందేశము.

అండను ఆక్టోబరు 23:- శ్రీజార్జి చక్రవర్తిగారు తమ ప్రజల కిరియ సంజేతము నందిరి. స్వేచ్ఛాను కుత్తమగు సామ్రాజ్య సంరక్షణకు మా ప్రజలు తమంత వాడు తయారుగుటచే నాకాతియు గర్జను కలుగు చున్నది కా అంత మింకను దృష్టిగోచరముకాలేదు. శత్రువు అంతర్జాతీయ ధర్మముల నిర్లసింపెను. వారు ఆసక్తి సాధనోప కరణముల పూర్ణముగ గలిగియున్నారు. అట్టి శత్రువుల నెదిర్చి యొప్పుటను వివిధ తరగతులవారును తమంత తాను తయారుపడతెను.

జనరలు సర్ ఇ. హార్వో హామిల్టన్

అహోర ఆక్టోబరు 23:- అండను ఆక్టోబరు 22:- జనరలు సర్ ఇ. హార్వో హామిల్టన్ గారు బుధవారమునాడు రోమునందు బాండ్ సానితో గారిని దప్పించిరి. సలూనికాలో నైపులు నిరభ్యంతరముగ యొడ్డును జేగుచున్నారనియు అంత గ్రామము లిబ్బందిపెట్టుటకు బ్రయత్నించెనుగాని వృధాయయ్యె నుండు వారుజెప్పినది పెట్టుట న్యాయపరీక్ష పోయి చున్నది.

దేశములను పట్టుత్రాళ్లతోకట్టి అన్వేషింపు వాళ్లు ల్యునును వృద్ధిచేయుచున్నారు. ఒక్క సంవత్సరములో గోఖలే, డాక్టరు బెనర్జీ, కేమరూర్, కాటక్ గారలు మృతినొందుట మనదేశపు దుఃస్వప్నమే యనివచ్చును. కొద్దిమందిలక్రిందటివరకును గోదావరి జిల్లాజిజ్ఞాసులును నాటనుగాను వీరిపుత్రులే ఈపటుబడు వారందరికీ మాసానుభూతి నంద జేయుచున్నాము.

అంగ దేశమున నైనిక సమావేశము.

అండను ఆక్టోబరు 24:- నేను దర్శిప్రభుత్వ గారితో నాలోచించితిని. స్వచ్ఛందవిధానమే యందును. నవంబరు నెలాఖరుకు కావలసినంత ముది సైనికమును చేరదని నాకునమ్మకముకలదు. అది ఆయన నుడివరిని హెకనీలో హోరెషియో బొటామిలేగారు చెప్పిరి.

కీర్తి శేషులగు సర్ హెన్రీ కాటన్ గారు.

అండను ఆక్టోబరు 23:- సర్ హెన్రీ కాటన్ గారు కీర్తి శేషులైన తంతువార్త వచ్చినది.

డాక్టర్ నెల్సు రంగము.

అండను ఆక్టోబరు 23:- జనరలు సర్ చార్లెసు నో గారు నిన్ను లండనుండి బయలుదేరిరి. వీరు డార్జి నెల్సుకు వెళ్లెదరు.

నౌకలను ముంచుట.

అండను ఆక్టోబరు 23:- గతవారమున జర్జనుల జలాంతర్గామి లొకచిన్న నౌకనుమాత్రమే ముంచినది.

శత్రుపక్ష పాత్రులు.

అండను ఆక్టోబరు 23:- కడపటిసారి విమానముల దాడి జరిగినపుడు ఇరువురు పురుషులు భోజనసతి గృహము దాదావైకెక్కి విమానములకు నైగలుచేయు చుండగా వారిని తట్టుకొనిరి. వారిని సైకోడ్యోలబరము చేసిరి.

మరణింపిన శత్రువు.

అండను ఆక్టోబరు 23:- ఈ సేనలో ఆశ్వికులు పదాదులు యాంత్రికులు నని మూడు తెగల వారందరును. మొదటి రెండు తెగలవారును మరల ఫిరంగిదళమున చేరుదురు. కడపటి వారు విద్యుద్ధాంత్రిక ఫిరంగిదళమున చేరుదురు. ఒక్కొక్క మరణింపిన శత్రువున 9 గురుద్యోగులను 141 మంది కమిషనులు లేని యుద్వ్యంగులను సైనికులునుండురు. 52 గుర్రములుండును.

కాక్ సంగ్రామమువారు

సైనికులు సమావేశ మొనర్చుట.

అహోర ఆక్టోబరు 24:- అండను ఆక్టోబరు 24:- సైనికుల జేర్చుటలో మిగుల పట్టుదతో ఉపన్యాసములు చేయునని జనపబడుచున్నది అన్ని స్థలములనుండి తృప్తికరమగు పర్యవసానములు కలిగినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది యుద్ధ పర్యవసానముల గంభీరతను యుద్ధముల గ్రహించి రని సైనికుల సమావేశము చేయుటలో కాక్ సంగ్రామ ప్రతినిధి పీటన్న గారు వ్రాసిరి.

శ్రీమతియగు శంకరు నాయుడుగారి భార్య వీడు

కొల్లు సభ:- నినుబూతు హైందవశ్రీ సంగ్రామము చేపైరి “రివర్ డెడ్ హాను”లో నిన్న సాయంకాలము శ్రీమతియగు శంకరు నాయుడుగారి భార్యగారికివీడుకొల్లుకు సభజేసిరి. అచ్చటికి ఈ నగరమందలి ప్రముఖులగువారి భార్య లనేకమందివచ్చిరి. ఆసభ జేయబడిన హాలు చిత్రనిధిత్రయగా అలంకరింపబడెను. శ్రీమతియగు శంకరు నాయుడుగారి భార్య సుగా 4 గంటలకు వచ్చిరి. శ్రీమతి టి. రాఘవాచారిగారి భార్య ఆమెకు స్వాగత్యే మొసంగిరి. కొంతసేపు పాటలు పాడి జరిగిన తరువాత తిరుమల పిళ్లగారి చిన్న కొమార్తెయి టి. రాఘవాచారిగారి కుమార్తెయి శ్రీమతియగు నాయుడుగారి భార్యయై హైందవ శ్రీ సంగ్రామమునజేసిన మేలుకుగురించిమాటాడిరి. తరువాత శ్రీమతియి టి. రాఘవాచారిగారి భార్య అతిథికి మంజుగంధపు కరితోను దంతముతోను జేయబడిన నుండన మైసెట్టెను బహుమానమిచ్చిరి. శ్రీమతియగు నాయుడుగారి భార్య సంగ్రామమునకు దయ్యార్పితముయొక్క యంతశక్తిద్ద బూని నందుల కనేకవందలముల నాచరించిరి. పిమ్మట నాయుడు జీతోకట్టబడిన పూలహారముచేసిరి వచ్చినవారు తాంబూలములును పువ్వులును ఇయ్యబడినవి.

శ్రీచక్రవర్తిగారు తమ ప్రజలకంపించే సందేశము.

లండను అక్టోబరు 23:- మా పజలగును, జాతీయశాసనముల నిర్ణయించి శాశ్వతముగా విశేషాభివృద్ధిని బంధించు చట్టములు మూర్ఖులొందించిన బలమును శత్రువేలకును జనును ముట్టించుచున్నది. నిష్పక్షము నేను ప్రజలసహాయముచేయు నిమిత్తము శోచనీయమైన ప్రజలసహాయముచేయు సందేశమును మొదలుపెట్టినది. తమ ప్రజలను మా ప్రజలను కలసినిర్మించిన సామ్రాజ్యములను గానగూడవలె చేయుటకు ప్రజలు సర్వమును సరిత్యాగమునకు యొగ్గవలెను. పోరునుండి. ఈ పరిత్యాగముల ఫలితముల జేయవలెనని. నేను మిమ్ముల కొందున్నాను. యుద్ధమున కంతము కాని రాజులను పోషించుటకు లక్షకలముల కావలసి యున్నాను. ఈ దైన్యముల వలన నే జయమునుబడను, చిర స్థానిక ము సాధి యొనర్చుటకును అనాశాసనము కలుగును. యుద్ధముల ఆపత్కాలమున వారి యుగోచితముగా ముందేసి. ఆస్తి తగవుల వారును స్వచ్ఛందముగా దైన్యములలో ప్రవేశించి శత్రువులతో బోయవలెనని నేను కొందున్నాను. ఇట్లుచే ఇట్లోనర్చుట వలన మీరు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య కీర్తి గౌరవముల నింతరకు సమర రంగమున కాపాడుచుండిన మన సోదరులకు పహేళముచేసిన వారగుదురు. అని శ్రీ చక్రవర్తిగారు తమ ప్రజలకంపించే సందేశమున ముగించెను.

ఆంగ్ల జలాంతర్గాములు.

లండను అక్టోబరు 21:- నీటిలో సామ్రాజ్యమున వరకు ఆంగ్ల జలాంతర్గాముల జర్మనీని మానములు మాచేసి మాల్మార్గమునండించిన తొలిసార్లుగా తెలియజేయుచున్నది. తనవారి వైపు నిరీక్షింపండి వెనుకదీసి కొన్నిటాల్లో పడవలె జలాంతర్గాముల వెంటదరిమినవి. జలాంతర్గాములు తర్రమునకు పారిపోయినవి. ఫిరంగులు పేల్చుటలేదు.

ఆంగ్ల జలాంతర్గాములు.

లండను అక్టోబరు 23:- వాల్విక్ సముద్రమున ఆంగ్ల జలాంతర్గాములు ప్రాణ హత్యను కలిగించుటలేదు. అంతర్జాతీయ నిబంధనలను భంగము కలిగించుట లేదు. జర్మనీకి వంపవడిన అనేక కేట బట్టల గాని ఇతరులు ఇతర వస్తువులను ఈ పడవలలోనికి. స్వేచ్ఛకు నుండియు జర్మనీకి నుకుటల ఎగుమతి నిలచి పోయినది. ఎప్పుడైన నేదైన యొక నాక బయలుదేరి సాహసీ భీమిని ను వెంటనే జలాంతర్గాములు వారిని పట్టుకొనుచున్నది. మా మాడు జర్మను సరుకుల స్త్రీయను క న బడుట లేదు. జలాంతర్గాములచే మంచుబడినట్లే నోరుచున్నది. భీమాకంపేరియ భీమాచేయుటలేదు. వేలధర పెరిగినది. దాగెల్ల బాంకి మీద ఆంగ్లమునములు బాంబులను వేయటవలన త్రుతర సముద్రములోని నాకాకళను రేపునమున కదలలేదు. ఆంగ్ల శత్రువులను మా జలాంతర్గాములను కదలకుండ చేయుచున్నాను. ఆ జర్మనుల నాకతలపడడమునాటితో చెప్పకొనిరి. జలాంతర్గాములను ముందుకు ఆంగ్ల శత్రువులను పెద్దనాకలనుపుచున్నాను. మా జలాంతర్గాములలో వెనుక 16ను ఇటీవల 27ను మునుగిన జర్మనులు దెలిపిన తటస్థదేశముల వారికి పోరాడి తెలిపెను.

వారు ప్రాచ్యులకు వచ్చుట.

నీట్టి దినుసున సర్ ఇయాన్ హామిల్టన్ గారు మార్చి తెనుగున వచ్చిరి. అచ్చటి గవర్నరు గారిని సేవాని దర్శించి నాలుగేటిదినముల పొరుగునకు వచ్చుట.

ఒక ఘోరాన్ని సోపాయియొక్క ధైర్యము.

అలహాబాదు అక్టోబరు 24:- 23-వ ఘోరాపటాలమునకు చెందిన శాస్త్రిక. అతని పాపాయి గాయముగలిగెను. తనకు గాయములు తగిలినప్పటికి యాపిపాయి గాయపడిన శరీరాక బ్రిటిషు సైనికుల విడువ నిరాకరించెను. తుదకీతడా ఆంగ్ల సైనికుని సురక్షిత స్థానమున జేర్చగలిగెను. కాని పట్టపగలు రెండు సార్లు తమ శత్రుఫిరంగుల కెదురై పోవలసివచ్చెను. అందువలన నితనికి చాలకష్టములు కలిగెను.

ఆర్థిక ప్రయోగముల జల్లులు.

లండను అక్టోబరు 23:- బునాన్ ఎస్ ఆర్థిక ప్రయోగములను మారు 165 లక్షలకుకరములు వైశాల్యముల నేలపై గోధుమ పత్తులు జల్లుబడినవి. అధికారి ప్రకటనలు వలన తెలియచున్నది.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను అక్టోబరు 23:- పారిసు:- మా వెనుక గాగమున శత్రువులెంత దృఢము గా కండ్లముల శత్రువులను పరాసువారి ఫిరంగుల ముందుకు గల జర్మనులు దెలికై వెరచుచున్నారో అట్టి సాగిమి కామకూల్య ప్రదముల సుఖమును కలుగక మానవని స్వయముగా చూచిన అధికారి ప్రాసెను.

వెంచీ అడవిలో ఎంమిడరసాని జర్మనుల రాత్రివేళ తలపడి యోడిపోయిరి 5 శత్రువులతో పోరి 8 సార్లు తలపడి యోడిపోయిరి జర్మనులు కండ్లములలోనుండి కదల జుంచినపుడెల్ల మిత్రులందరివారు వారివైపుండగ్గమున గురిపించి కదలకుండ చేయుచుండిరి. పరాసువారి ఫిరంగులన్ని పోల్లల శత్రువులకండ్లములను స్థానములను ధ్వంసముచేసెను. వివాదము సామెలూ రైనులలో చాలకండ్లములు ధ్వంసము చేయబడినవి.

హాలాహారు జాలెర్ను యుద్ధస్థానమున పోరాటము.

లండను అక్టోబరు 23:- ఈస్టానమున బ్రిటిషు సైనికుల లెడిరించి ప్రధానకండ్లముల పట్టుకొనిరి. అవియుమైన విరరము బ్రిటిషువారి ప్రధానస్థానములను విశేషాలెలియవలెనను ప్రధానమున మామోటును శత్రువుల నొమ్మకూడి ఎదిర్చిరి పిదప బాంబులతో విడిపోరాటములో జరిగెను. శత్రు సైన్య కండ్లకండ్లల భేదించి మార్గమును కలుగజేయుటకు సైన్యము గుంపులు గుంపులుగ పంపబడిరి. ఇట్టి సుసాకవా జర్మను తిరుగజూపిందిరి. ఆప్పుడు ఆంగ్ల సైనికులలో పెక్కుమంది హతులైరి. మరికొందరికి గాయములు తగిలెను. అయినను సైనికులు జర్మనులతో పోరాడుచు నే యుండిరి. రక్షణార్థము నిర్మంపబడిన మచ్చిముసు సవి శుభ్రముగ ధ్వంసముచేయుటలేదు. దీనివలన 80 గజముల దూరమున మియొక కంచెను నిర్మింపవలసినదని తన సైనికుల కాజ్ఞయచ్చి, యాబలమునకు పాయకుడగు సైనికోద్యోగి మొదటికంచెరద్ద కానొక్కడు నిలిచియుండెను. విరిగిపోయిన కండ్లపుగోడ మాటును తనతల జాడుకొనుచు, బాంబులతో శత్రువులు తిక్కుచాకకుండ కాపాడుకొనుచుండెను. రెండవకంచె నిర్మింపబడునంతవరకునడిచివేయబడిన శత్రువుల వెనుకకు పారదోలుచుండెను.

నాగపూరు విషపుగారు.

లండను అక్టోబరు 23:- అర:- అర:- అర:- తేదీని పేరు పొచ్చుకు వెల్లి అర:- అర:- రకునుండిరి. ఈయన యువశ్యాసముల కండ్లముల సంతసించిరి.

రువ్యావారు ముందుకుబోవుట.

లండను అక్టోబరు 23:- పెట్రోగ్రాడు:- రువ్యావారు గొక్క గలిషియున్నానో జయమునొందలేదు. వారమోదించిన కాగ్నేయమునను వారాదిరి శత్రువులు నిరోధింపుచున్న ను నాటి యావలియొద్దనున్న పోతలను రువ్యావారు బట్టుకొని 1588 ఖైదీలను బట్టిరి. ఇంతియగాను. స్ట్రీవర్లు వెలుపలి గట్టున 2092 ఖయదీలను బట్టిరి. విల్నాకు తూర్పుసరస్సుల ప్రాంతమున వివిధరకదేశములందు శత్రువులు వైబడినపుడు వెనుకకుగొట్టుచు రువ్యావారు ముందుకుబోయిరి. పోస్టలికి విడువటమును గ్రామములను వారు బట్టుకొనిరి. గీగా డ్యోకా సుప్రసాంతములందు జర్మనీయులు ముందుకు పొగతేకయున్నారు. ఓలెవద్ద శత్రువులు తీవ్రముగా వైబడినపుడు తమకుమే వారికి ఆపిరి. అది ప్రకటింపబడెను.

రువ్యావారు ముందుకుబోవుట.

లండను అక్టోబరు 22:- ఆర్క్రెంజియను నీరుగడ్డకటెను.

గలిషియాలో రువ్యావారు జయముగాంచుట.

లండను అక్టోబరు 22:- పెట్రోగ్రాడు:- రువ్యావారు తుల్రముగ 20 మైళ్లదూరములోనున్న నివోలెన్సు విజిట్లద్ద గలిషియాలో రువ్యావారు హతాత్మక శత్రువులవైబడి నుకు మాడిరి. నిన్నునగొచ్చి శత్రుస్థానముల వశపరచుకొంటిమి. నేడు తుల్రమునను మరగొచ్చి బట్టితిమి. ఈదినములందు 148 ముద్యోగియులను 7500 మంది భటులను 2 పొట్టిఫిరంగులను చిన్న ఫిరంగులను కేకములును మనవశములయ్యెను. అది ప్రకటింపబడెను.

రువ్యావారి ప్రకటనము.

లండను అక్టోబరు 24:- పెట్రోగ్రాడు:- గాజలసంధి ముఖముననుండి సో మెన్నేను మొదల రువ్యావారు జర్మనుల నోడించి నాబయిది సైనికులను సానుగులను పట్టుకొనిరి. 48 గును జర్మను సైనికులకము లకువడినవి. రువ్యావారిలో కొద్ది మందికిమాత్రమే గాయములు తగిలినవి. స్ట్రీవర్లు ఎడమ తట్రున పోరు జరుగుచున్నది. కొల్మియొద్ద రువ్యావారు మరల 621 మంది సైనికులను 17 మేక్కుములను కి కండ్లముల మోటాకులను పట్టుకొనిరి.

బెల్జియమున వర్షపు జనరలుగారు బెరరించుట.

లండను అక్టోబరు 22:- ఆంస్టర్డాం:- శత్రు సైన్యమునకు కీకట్టియు లేక శత్రువులచేపంబడికట్టియు ముచ్చులెవరేరి తమ ముఖికార్తవ్యమున మున్నువో కట్టి వారందర 24 గంటల గాతమున వెలుపలెవరి, గవర్నరు జనరలుగారు తీవ్రపుచేసిరి. ఈయు తీవ్రపుచునాడు దెలిపినవారి యుద్ధవైదీలుగ బట్టెదరు. తమ గాత బట్టుకడివారు కతెయుగ దుడిపించుకురని బ్రవేశించిరి తంతివచ్చెను.

ఇటలీ

ఇటలీయూ వారు యుద్ధసభనుగూర్చుట.

లండను అక్టోబరు 21:- రాజుగారు, జనరలు కడొగ్గా గారు ఇతర రాజవరములు గలసి గతవారమునందు యుద్ధవిషయములను సభిచేసిరి. ఈసభయందు అబ్రూజ్ విభువుగా ను నుండిరి ఇరువలన విభువుగా ను నుత్తరముననున్న భాగము నందిటాలియూ వారు తమ సైన్యమును జర్మింప బడెనని యూహించుచున్నాను.

ఇటలీయూ వారు శత్రువులపై బడుట.

లండను అక్టోబరు 21:- రోము:- ట్రెవోలె బెంటికో ప్రాంతమున ఇటలీయూ వారు మొదలికిన వైబాలు పూత్రము వరకు వ్యాపించెను ఇటలీయూ వారు లెక్కకు మీరిన స్థానములను కతెవరుగొని నిస్తారముగ సానుగొని బట్టుకొనిరి. కాగ్నోవీడనున్న బలియములకు శత్రు సైన్య వరుస లనేక ప్రదేశములందు భేదించబడి రక్షణలు పహతులైరి. శివా చెదరగొట్టబడి 1200 మంది ఖయదీలను బట్టితిమి ప్రకటించిరి.

లండను అక్టోబరు 23:- రోము:- మెలికోవర్తమున వశపరచుకొని సానుగొని బట్టితిమి దేపిని ప

ర్వతము, దిగువ టిరాకోడుల పట్టణమును బట్టుకొంటిమి. కొనానోపర్వతమునై శత్రువులు గురువారమునాడు ప్రతికారముగాంచిరి కాని వారికోడించి విశేషమైయును కలిగించి పారదోలితిమి. ఆదములను నే రాచికో ఫెర్ ఇఖమున కెక్కి శత్రుకండ్లములను వశపరచుకొని భేదించి బట్టితిమి. యువ్యావారు వశపర ఇటలీయూ వారు ముందుకు బోయిరి. వియోపాల్లు చుక్కర్ అను పట్టణమును కరులబెట్టితిమి. నీబెరాకనుకు ముందు బలియములకు శత్రు సైన్యమును వారవోలితిమి. ఇకాకో యుఖులు కాకరెల్లోరుకు పూత్రమునకు మధ్యనున్న బలియములకు వెళ్లు స్థానములయొక కుక్ వారమునాటి యుద్ధమున బడి శత్రువుల నిష్కలగర్జమును గురిపించుచుండ ముందుకు సాగి మామెలికో ప్రాంతము నందవగ్గాలి ఇఖమునకు దిగువనున్న బలియములనుకండ్లమును టాలిన్కో ప్రాంతమున సాంటాల్యాగియా పర్యవేషమున గల వెళ్లు కండ్లములను గోరిడి వత్తరమున సబోడిన్కో పర్వతపంచలనున్న బలియముల కట్టడమును వశపరచుకొనిరి.

ఇటలీయూ ముఖమున పోరాటము.

ఆస్ట్రియా వారు వెలుపలెడి.

లండను, అక్టోబరు 23:- లండను అక్టోబరు 22:- శత్రువులు వైబడినపుడెల్ల వెనుకకు గొట్టుచున్నారనియు ఇటలీయూ ముఖమునందంతటను పెద్ద ముద్దములు జరుగుచున్నవనియు ఆస్ట్రియావారు ప్రకటించిరిని సీమి మిగతెలునకు కంఠించెను.

ఇటలీయూ వారు బట్టిన స్థానములు.

సురక్షితముగ నుండుట.

లండను, అక్టోబరు 23:- సీమిగతెలునకు లండను విశేషి యిట్లు వెల్లుచున్నాడు. ఇటలీయూ వారు స్థానముల బట్టుటలు వారిని బలపరచుటయు ముగించిరి. ఈస్థానముల మీద ఆస్ట్రియావారు గావించిన ప్రయత్నములు నిష్ఫలములయ్యెను. వారు 80000 గలను. ఇటలీయూ వారికి చెందవలసియున్న జిల్లాలను బట్టుటకును సర్వయూవారికి సాయముననుటకును జనరలు కడొగ్గా గారు ముందుకు పొగనున్నారు.

అంధను ఆశ్రయించి 23: — స్వీకరణ చేయునపు యేసే
యూద్రునును స్వీకరణ చేయు జూద్రునును జర్మనును
రంగులను కామినిను జర్మను నాకాద్రునును
అంధుని ఆశ్రయించి 24: — స్వీకరణ చేయునపు యేసే

గ్రీను

గ్రీనులో ప్రజాభిప్రాయము మార్పు జేందుచుండుట లండను అక్టోబరు 22:- గ్రీనుల అభిప్రాయము మార్పు జేందుచున్నదనియు, ఏ నిమిషమున వైక కట్టలములు జరిగిన వచ్చుననియు ఏ థేయికుండి బ్రిండిజికివచ్చిన ప్రజలు చెప్పుచున్నాను. పరిసరములేక ఊరకయందుట చుక్కరమున నమ్మకము సేవలతో గానాటికభివృద్ధియగుచున్నది. కమిషను లేని వైద్యులను నీ నమ్మకము అత్యధికమున కాననగును. వీరికి బల్లెయనులలోన అసహ్యము మెండు. గాయపడిన అంగ పరాసు వైద్యులను సెలొకాలో చేరుచుండుట గ్రీనులకాత్రము కలిగించినది.

పారసీకము

పారసీక జలసంధియొద్ద పోరు. లండను అక్టోబరు 23:- 14-4-15 వరకును పారసీక జలసంధియొద్దను మొదలపాటుయొక్క జరిగిన యుద్ధవిషయములు ప్రకటించబడినవి.

వెర్మిష్యు

బుమైరును వెర్మి యావారి కిచ్చివేయుట సిద్ధా అక్టోబరు 23:- బుమైరును వెర్మి యావారికి తిరిగి నిచ్చివేయుటలకు నాడేకము సంతకమున గురికొను నుద్దేశ్యము బ్రిటిషుదొరకునువారికి లేదని వెలియజేయుచున్నది. వెర్మి యామొక్క ఆగ్నేయభాగమున పండుకట్టిసరకు లెగు చుతియగుట కీరేవుస్థానము వెర్మి యావారికుండుట ముఖ్యమా? అయినను ఇచ్చట విశ్రమములేదు. ఏమార్తెపు వెర్మియొడ లేనను తీరమున కనేకమైళ్లదూరములో నుండవలెను. ఈప్రకారమునందలి కొండవారివారలు గతకొంతకాలమునుండి విచ్చల విడిగ నున్నారు. రెక్కలయిన బుమైరును బ్రిటిషువారు వశ బరచుకొనుటకులన నిష్కారణముగ బ్రిటిషుపాలకులవై బడిన చోతను దేశముయొక్క ముఖ్యరేవుస్థానము పోవునని వారికి వెలియెను.

సింల

యుద్ధ తంతివార్త సింల అక్టోబరు 24:- 23 వ తేది ఈ క్రింది రీతిని ఇండియానుండి గాన తంతివార్తనుండి:- ఫిరంగి దళములలో శత్రువులు ముట్టడించిన సమకట్ట వారి యుద్ధములు భంగము కావించితిమని పరామనామయి తెలియ పరచిరి. మొవెయియలో టెహనకర్లు ప్రవృత్తియను జర్మని వారు ఫిరంగుల తీరముగ కాల్పులు చేసిరి. కూర్పు గెలిపియు రంగమున ట్యాంకులు నకు ఉత్తరమున నుండు శత్రు స్థాన మొక దానిని 148 శత్రు వైరికొద్దొగులతోను 7000 వైరుకులతోను పట్టు కొంటి మని కమ్యూనకు తెలియ పరచిరి. రికారు 12 మైళ్ల వైపుతి భాగమున శత్రువులు రెవ్వరూ నెదిరించిరి, రష్యు సేవలు వారిని జను కట్ట తోలి న వి. క్రీడికు స్థాటు వాల్ బస్తాటు ద్వీకొన్ను ప్రదేశముల మా ర్చే మి యు కలగ లేదు. డెడెగావ్ నుండి వోల్ట్ట గాన్ వరకునును బల్లెయూ సముద్ర తీరమును మిక్కిలుండలివారు నాకాదళములు ముట్టడించిన వారం భించినట్లు ఏథేయికుండి తెలియచచ్చింది. భావము మెరక యిరు పాక్ష్యములను సేవలు ముందుననుపొవుచుండినవి అస్తిరీ యాలో అధికారి పర్యవరణ మొనర్చుటయే. జర్మియాకు మాయావర్త సమభూమిలోనున్న వేంపు ఈప్రదేశములు బల్లె డియావారి స్వాధీనముననున్నవి తెలియజేయబడినది. ఇటలీ వారు ట్రెవోల ట్రెంజిని సహాయక ప్రార్థించిన ముట్టడి అభివృద్ధి సొంపుచున్నదనియు, సాంజోంగము నావరించి యున్న జముద్రమునకు బ్యాపించినదనియు వచ్చినది. ముఖ్య మగు ప్రదేశముల వెక్కింటిని ఇటలీవారు ముట్టడించి వానిని స్వాధీన పరచుకొనిరి. కార్మిటిటభూమివై నున్నవైద్యము వెక్కింటి ఖేదించిరి.

జుజర్మను క్రూసెగను ముందుట. లండను, అక్టోబరు 24:- వెల్సాగ్రకు - లీవోయెట్ట నొక జర్మను క్రూసెగ నొక ఆంగ్లజలంకర్మము ముంచినదని అధికారులు వెలిపిరి.

ఫ్రెంచిగారిలేఖ

లండను అక్టోబరు 24:- గతకొలది దినములలోలా రె స్పీకాబులను దక్షిణమున ఫిరంగిదళ యుద్ధము జరిగినదనియు, యుద్ధరంగమున కక్కిన ప్రదేశముల వింతరేమియు ప్రకటలేదనియు ఫ్రెంచిగారు తెలియపరచి విమానముద్ధమునాటిగింటి లో ఆంగ్లేయులు నిజమునుందిరి

మునిగిపోయిన స్త్రీ నురుగు తేల్చుట. కొలంబో అక్టోబరు 24:- మునిగిపోయిన ఎమ్మెనఅను జర్మనివారి క్రూరమున తేల్చుటనుగూర్చి కంప్లాక్టర్లకునాకా దళాధికారులకు జరుగుచున్న రాయబారము లాపివేరు బడి నవి. ఈ క్రూరమున వైకిలేయటకు వీలగునోలేనో పరీక్షింప అధికారుల తమనొకలను ఉద్వేగుణమునంప నిశ్చయించిరి. అని 10-వ తేది మెల్బర్ననుండి తంతివార్తా మూలమున తెలియ వచ్చినది.

ఎమ్మెన ఉక్కోగి ఒకడు తప్పించుకొని పారిపోవుట. రెప్టె నెంటు లాంటర్ బాక్ అను నరకు నున్నగువారు టెంగ్లియలో నిష్పంధ నివాసము చేయుటయే. కొండజిత్తో నితరుగూడ తిరుగుబాటు ప్రార్థనంభమున నవటినుండి తప్పించుకొని పారిపోయి ఆగ్నేయనెలలో ఆమెకా సంయుక్త రాష్ట్రముల చేరుకొనెను. అవటినుండి మాతృదేశమును చేరు కొనెనో లేనో తెలియరాలేదు

ఎమ్మెనలో నువ్వోగి గానుండిన రెప్టె నెంటు కమాండరు జే. లుట్రిలేకు కాకను వీవులయొద్దనుండి పారిపోయి సింగ పూరులో సేనా విప్రమును కలిగించి అవటి కలవరములో హెచ్. డబ్ల్యూ బాన్సు గారి పానుపోర్టులనుసంపాదించుకొని మంగోలియా నాకలోనెక్కి మంగళవారమునాడుదయమునకు సామ్యార్నిస్కోకువేళెను. అతడు మంగోలియానుండి దిగ గానే సేనే సింగపూరులో విప్రమును కలిగించితిని చెప్పెను. అతడు సింగపూరునుండి దేశములలో నొక ప్రొట్టిపడనలో నెక్కి నుమాత్రానుబోయెను. నుమాత్రానుండి బూవా టువెల్ల సోరబాయాలో స్వీడను దేశమునకు బాన్సుగారి పానుపోర్టులను సంపాదించెను. అటనుండి ఇండోచీనాలోని నెయిలానుకు వెళ్లెను. అతడు మాకాంగుకుపోవుటకు భయ పడిచుట్టు దారిని కాంటనుకువెల్లి నిజపానురేవులలో నరకు నాక అరలలో దాగెను యోకహామాను వదలు వరకును అతడు తన్ను తెలుపుకొనలేదు.

పంజాబీయుల సందేశములు.

కరాచి, అక్టోబరు 22:- పంజాబుదేశస్థులొకరు డైరీ గెట్టియు కిట్టువ్రాసిరి. కొంతమంది ఇండియాలో జేర్చబడిన సైం తులు వెలిపిరి. వారు యుద్ధమునకువోర కత్తాచులై యుండిరి. వెనుకనున్న వారాకాభంగమునొంది ముఖ్యము గాకోహుటన్ను డిల్లీలలోని బాటులతి యుత్సాహముగలవారై యున్నారు. సిద్ధాలోనున్న గొప్ప యుద్వోగియులు విస్తారముగ క్రిమియు ఇంటెలిజెన్సుకాఖరారి ద్వారావిషయముల వెలిపికొందురు. దొరతనమువారు తెలిసికొని రాజప్రతినిధి మొదలిడినట్లయిన ఇండియాలో నిదివరలో గడబడకదాగియున్నట్టి యుత్సాహ మెంతయు గవనకుననియు ముఖ్యముగ నుత్తరప్రదేశ యుత్సాహ పూరితముగ నున్నదనియు కరాచీలో మీరుకర్ నిలిచుం మేయరుగారికి జెప్పవలెను.

గౌరవస్వామిత్రములను తీసివేయుట.

పురుకోట్ట సుంసానమున వైరిక గౌరవస్వామిత్రములను పొందిన సర్దానకండాని విజయకథునాథ అంబాలా యరారుగారి కుమారుడగు ముత్తువిజయ అంబాలానురాగు గాన దొంగిలించబడిన ఎద్దును రెండిటిని దాని నాటుకోటి నెట్టియొద్ద తువ్వపలి పుచ్చుకొని చురలచ్చింపుదున గొప్ప సే రముచేసెనుగాని ఇయి కన్నీ కొరకలలను సుంసానమునాకు తీసివేసిరి. ఈయన కోర్టులకు స్వయముగా హాజరు కానక్కర లేదని 28.7-1912 న ప్రకటించిన ప్రకటనమునూడ గద్దు పరచిరి.

పోలీసువారిపై బతుట.

కలకత్తా అక్టోబరు 21:- బాగ్రాము పోలీసుస్టేషను అధికారియైనసబుఇక్ సెక్టరు గారు తానుచేసినకంప్లయింట్ను విచారించుచుండ నాబ్రాహ్మణస్త్రీ నా సబుఇక్ సెక్టరు మీదబడిన తేబడినమట్టియోగమునందు మిశ్రపూరు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పునిచ్చిరి. పాత్యములు ప్రాణమునందగ నాస్త్రీచామతో సబుఇక్ సెక్టరుమీదగడి చెవిలోగాయ పరచెను. సబుఇక్ సెక్టరునకు నెచ్చుగొనబడి మేజిస్ట్రేటు గా రామెట్ 1 నెల కరికెత్తున విధించిరి.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయ సంఘము:- అలహాబాదుగా మాదాక్టరు సుందరలాల్ గారి గృహమున ఈ నెల 20-వ తేది సంఘసభ జరుగెను. స్థలము సంపాదించుట స్థానము ప్రార్థించుట అంధకారులు చేయించుట శంఖసాధనమున కేర్పాటుచేయుట ఉపాధ్యాయుని నియమించుట మున్నగు విషయములు చర్చింపబడును.

కావలెను.

బ్రాహ్మణుడు, ఉత్తర సర్కారుల వాడు, యుక్త నయస్కుడు, మంచి యుద్వోగమున నున్న వాడు మర్యాదగల బ్రాహ్మణ కుటుంబమునకుం జేరిన బాల వికలమూ న్యూహము: జేసికొన నిచ్చ గలిగియున్న వాడు. విశేషము లరసి చెలిపి కొన నోస వారు "సి" ఆంధ్ర పత్రిక మేనేజరు గారికి వ్రాయండి.

స్థానిక వార్తలు

దీపములవేళ:- కేసుకు రేపుకు సాయంకాలము ౬-౧౪ గంటలకు దీపములు వెలిగింపకును.

కాలమానస్థితి:- నిన్నటి యధికావస్థితి ౯౨-౬ డిగ్రీలు; అధమావస్థితి ౭౭ డిగ్రీలు.

పార్వతిపురం ఇనుపదారిశాఖ:- ఈ ఇనుపదారిశాఖమీద రైలుబండ్లు చురల ౨3-౪ తేది మొదలు నడవడ మారంభించును.

ఒకరయిల్వే ప్రయాదము:- నేటి యుదయము నుమాడు ౬ గంటలకు చెన్నపురి లేడికొల్లిజిడ్డివనము ౨ పల్లాంకుల దూరమున కలకత్తా మెయింబండి వచ్చుచుండ గేవెవెచ్చు యొకటి ఇంజను కెడుదగ పోయినది. ఇంజను దానిమీదనుండి పోవుటచే నదిముక్కముక్కలై పోయినది.

శ్రీ పెంట్లండు ప్రభుగారు:- నిన్నటి యుద యపు మెట్టుపాలెము మెయింబండి శ్రీ పెంట్లండు ప్రభుగారు నెంట్రీలు చెన్నపురికి దయచేసిరి. శ్రీగవర్నరుగారు అంగరక్ష టురితో గూడ నెంట్రీలు స్వేచ్ఛుతుకు వచ్చిరి. వారందరును మోటారుబండిలో మాంటురోడ్డులోనుండు గవర్న మెంటు చూసు నకు వెలిపి.

ఎళుంబూరు బాలికాపాఠశాల:- ఈ పాఠశాలవారి 7 - ౪ సంవత్సరీ కోట్లకల వచ్చేసంవత్సర 6 - ౪ తేది సాయంకాలము 4 - 80 గంటల ఎళుంబూరు, నెం 8 పోలీసు కమిషనరు ఆఫీసు రోడ్డు పి. భావ్యకార్లునాయుడు గారి బంగారాలో జనుగును ఆవరలితో ఆద్యక్షేలు జనరలు యచ్. హెచ్. హం. కార్వెట్టు గారు అధ్యక్షతన వహించురు.

క్రీడావార్తలు:- ఇంటర్ కల్లీజయట్ క్రీకెటు కడచిన శనివారము 23-వ తేది రాజధాని కళాశాలా క్రీడా భూమియందు రాజధాని కళాశాలకు, జరిగినఅటలవైద్యక కళాశాలరెవరుగులుచేసిరి. 50 క్లబ్బుమిగిలి యుండ రాజధానివారు 60 చేసి గెలిచిరి. రాజా కేలంగోపాల బహుమార్ టూర్టు మెంటు పూదకందుక క్రీడా కడచిన శనివారము 28-వ తేది క్రైస్తవ కళాశాలకును, హాల్స్ హైస్కూలుకును జరిగిన ఆటలలో క్రైస్తవులు 10 గోలులు చేసి ఆట గెలిచిరి.

సాధుసంఘ మహాసభ:- తిరునల్వేలి సాధుసంఘ మహాసభవారు ఆంగ్లేయభాషలో "ఆంగ్లేయ దొరతనము వారియందు రాజభక్తిగిరించియు, హిందూవిశేష పరిపాలన" నా కురించియు వాగ్విరుదులు రెండు మంచి వ్యాసములకు ఒక బంగారుచితకమును, ఒక వెండిచితకమును బహుమానముగా నీయదలచియున్నారు. ఆవ్యాసములు టైపుకొట్టిన వేయవద ములకు తక్కిన గానాని 1500 వదములకు వైబడిగాని యుండ గూడదు. వైందన విశ్వవిద్యాలయములలో జేరిన పాఠశాలల లో వి.ఏ., ఇంటర్ మీడియటు తరగతులలో చదువు బాలురును బాలికలును వ్రాయవచ్చును. ఈ వ్యాసములు పాఠశాలాధికారి చేవ్రాబుతోగూడ సంఘాధ్యక్షునికి నవంబరు 25-వ తేదికి లోపుగా చేరవలెను. చెన్న పట్టణములో తంబు నెట్టిసిధిలో నున్న స్వామివారి చితనామామ ఈ వ్యాసములు పంపబడ కలెను.

కుష్టుకు తెలము

జుబ్బి 1 కి వెల 0-8-0 వి. పి. నహా 0-12-0 ఈతెలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును. అమృతాంజనేయడిపో 6, తంబుకెట్టిసిధి, చుదగారు

THE GREAT WAR.

King's Stirring Appeal: Support Your Brothers.

GERMAN CRUISER SUNK BY BRITISH SUBMARINE.

Bulgarian Ports Bombarded by Allied Fleets.

DEATH OF SIR HENRY COTTON.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

The King's Message to the Nation. Appeal to Men of all Classes.

LONDON, October 24.

King George, in a message to his people, expresses pride at the voluntary response of his subjects in the defence of a free Empire, but the end is not in sight. His Majesty appeals to men of all classes to come forward voluntarily at a grave moment in the struggle against a highly organised enemy who has transgressed the laws of nations.

The King's Message to His People. STIRRING APPEAL FOR MEN.

"Support for our Brothers."

LONDON, October 24.

The following is the text of the King's message to his people:—"At this grave moment in the struggle between my people and a highly organised enemy who has transgressed the laws of nations and changed the ordinance that binds civilised Europe, I appeal to you. I rejoice in the Empire's effort and am proud of the voluntary worldwide response from my subjects who have sacrificed home, fortune, and life itself in order that another may not inherit the free Empire, which their ancestors and mine have built. I ask you to make good these sacrifices. The end is not in sight. More and more men are wanted to keep the armies in the field and through them to secure victory and enduring peace. In ancient days the darkest moment has ever produced in the men of our race the sternest resolve. I ask you, men of all classes, to come forward voluntarily and take your share in the fight. In responding to my appeal you will be giving your support to our brothers who for long months have nobly upheld Britain's past tradition and the glory of her arms.

A German Cruiser Sunk. By British Submarine.

LONDON, October 25.

PETROGRAD.—It is officially announced that a British submarine has sunk a German Cruiser of the Prinz Adalbert class near Libau.

The Cavell Case.

British Home Secretary Interviewed.

LONDON, October 24.

NEW YORK.—In an interview with a representative of the Associated Press of America the British Home Secretary said there was no parallel in the whole record of Britain to the case of Miss Cavell. Even in cases of clearly proved espionage Britain had not sentenced a woman to death. Sir John Simon explained the vast opportunities for defence of persons accused of military offences and cited the case of a woman acting in association with a male spy. Both were overwhelmingly convicted of espionage and the woman was sentenced to ten years imprisonment.

The Blunder Realised.

AMSTERDAM.—That Berlin realises the blunder of the murder of Miss Cavell is shown by an inspired telegram attempting to defend the execution. The telegram says that the sentence was based on the provisions of the Imperial Penal Code and Military Penal Code.

Signalling to the Enemy.

LONDON, October 24.

At the Police Court two men were charged with signalling from the hotel roof to the enemy during the last air raid. They were handed over to the Military authorities.

Only one Vessel Sunk in a Week.

LONDON, October 24.

German Submarines during last week sank only one small vessel.

The Dardanelles Commander.

LONDON, October 25.

General Sir Charles Monro left London yesterday en route for Dardanelles.

Sir Henry Cotton's Death

LONDON, October 24.

The death of Sir Henry Cotton is announced.

The Bombay Chronicle on the Death.

BOMBAY, October 25.

The "Bombay Chronicle" in a leading article commenting on the death of Sir Henry Cotton writes:—"Sir Henry Cotton's memory will rank in the minds of the people of this country among the greatest of the Englishmen who have fought to secure for them, justice, liberty, progress and the equal rights

and privileges that they should enjoy as citizens of the Empire and subjects of the King Emperor. It is men like Sir Henry Cotton who for the sake of England as much of India are prepared to face the slings and arrows, that forces or reaction know so well how to employ, and to go forward courageously in battle for what they believe to be right, to whom Empire has to be largely grateful for the continued faith of the people of this country to the British connection and their confidence in the hope that through it they will ultimately attain the position of a free partner of the Empire. But not only for his political services but because he loved India and Indian people and for his deep human sympathy with them in all their wrongs and sorrows will his loss be deeply mourned.

Voluntary System Would be Saved, Mr. Bottomley's Speech.

LONDON, October 24.

Speaking at Hackney Mr. Horatio Bottomley said that that he had discussed the new recruiting scheme with Lord Derby who had said that experience had already convinced him that Voluntary system would be saved and he confidently anticipated that by the end of November there would be sufficient recruits to meet the requirements of the army.

Recruiting by Labour Committee. Most Encouraging Reports.

LAHORE, October 24.

LONDON, October 23rd.—Mr. Peters, representing the Labour Recruiting Committee, says:—"The canvass is going on red hot. Most encouraging reports are being received from all parts of the country. Young men are beginning to realise the gravity of the issues.—"C. and M. Gazette's" cable.

The Machine Gun Corps. Details Announced.

LONDON, October 24.

Despatches dealing with the operations in the Persian Gulf and Mesopotamia to April 14th are published as a blue book.

Particulars of the composition of machine gun corps (see October 7th) are given in the Army orders. The Corps will be divided into three branches cavalry, Infantry, and motor. The first two will be organised as Brigade of machine guns squadron and companies respectively and the last as motor machine gun batteries. The War establishment of the machine gun company will be nine Officers 141 Non-Commissioned Officers and men and 52 horses.

General Sir Ian Hamilton. In Rome.

LAHORE, October 24.

LONDON, October 22nd:—General Sir Ian Hamilton in Rome, on Wednesday, visited Baron Sonnino. He stated, according to a Central News correspondent, that the landing at Salonica is proceeding in perfect order. Submarines tried to hamper them, but did not succeed.

In France.

Sir Ian Hamilton arrived at Marseilles yesterday and visited the Governor and the Military Commander of the Region. He arrives in Paris to-day.

Royal Humane Society Medal. Awarded to Major W. C. Croly.

LONDON, October 23.

The Royal Humane Society has awarded its medal to Major W. C. Croly, Medicals, for attempting to save a man of the Norfolk who jumped overboard in a fit of insanity from a launch at Basra on June 13th.

SERBIA.

Bulgarian Ports Bombarded. Attacks Arrested.

LONDON, October 24.

PARIS.—The Bulgarian attacks in the great battle of Kuprulu have been completely arrested owing to a flank offensive by the French from the south on a front from Krivolak on the Salonika railway to Strumnitza. It is reported that the Russian fleet has effectively bombarded the Bulgarian ports of Burgas and Varna creating an indescribable panic.

A Berlin Report.

LONDON, October 23.

AMSTERDAM.—A Berlin communique says that the Austrians and Germans are still making slow progress in Serbia and are approaching hills where their greatest difficulties will begin. The Bulgarians claim to have occupied Kumanovo, twenty miles north-east of Uskub.

TELEGRAMS.

Big Battle Between Serbians and Bulgarians.

LONDON, October 23.

ATHENS.—According to reliable information from Salonika a big battle has occurred between the Serbians and Bulgarians at Kuprulu, where Turkish cavalry was observed.

A Serbian Communique.

French Troops Fighting with Serbians.

LONDON, October 24.

NISH.—The Communique says that fighting in the direction of Belgrade continues without change. Near Kniashevatz strong enemy forces captured Macchack after determined fighting but we counterattacked and retook the position. We recaptured a position on the right bank of Nichava and the fighting continues on the left bank. There has been fighting at Krivolak forty-five miles south of Uskub in which the French troops were fighting by our side.

Austo-German Advance in Serbia Arrested.

LONDON, October 24.

PARIS.—Official reports from Salonika State that the French troops attacked the Bulgarians on Friday evening south of Strumnitza and captured Nabova. The fighting continues. The Austro-Germans advance on Serbian front has been arrested.

Allied Troops in Touch with Serbian Troops.

LONDON, October 23.

A Paris communique says nothing important has occurred. Landings of French troops at Salonika continue regularly. The troops which crossed the Greek frontier have established touch with the Serbian troops.

The German Losses.

LONDON, October 24.

PAKIS.—An Athens telegram states that, according to despatches from Nish, signed by M. Pasich, the Premier, the losses of General Mackensen's armies have amounted to at least 60,000. The British and French military attaches, who have arrived from Nish confirm this news. They add that Vrania has not been occupied by the Bulgarians, who attempted a mere cavalry raid and were thrown back. They state that the Serbian troops have entered Bulgarian territory.

Advance of Allied Troops.

ALLAHABAD, October 24.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—"The Morning Post's" Athens correspondent says:—"The Allies have not occupied Strumitza, although they have pushed back the Bulgars to their frontier. At this point everything depends on the landing of large reinforcements at Salonika this week and the drafting of them to the front by the middle of next week.

The "Exchange Company's" Paris correspondent says:—"The French troops have advanced beyond Demirkapu and crossed the Vardar and are threatening the Bulgarians south of Ishtip.

Serbians Engaged in Heavy Battles.

LONDON, October 23.

A Nish communique states that the Serbians are engaged in heavy battles and have repulsed attacks in the region of Pirot.

British Troops in Serbia.

LONDON, October 24.

The Paris correspondent of the "Daily Telegraph" says that he has the best authority for stating that British troops have entered Serbia.

BULGARIA.

Bulgarian Towns Revolt.

Demonstrations Against Turks as Allies.

LONDON, October 23.

A telegram from Bukharest says:—"It is reported that the population of Starazgora revolted on learning of the arrival of the Turks as the Allies of the Bulgarians. The Gendarmes fired on them, when the Prefect desired to address the people at Janboli. It is further stated he was assassinated.

Unrest in Bulgaria.

An Anti-Dynastic Conspiracy.

ALLAHABAD, October 24.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—"The Petit Journal's" Athen correspondent learns from Sofia that the internal situation in Bulgaria is far from normal. The houses of the opposition leaders have been searched, and it is reported that the Police have discovered an anti-dynastic conspiracy.

The "Exchange Company's" agent at Zurich says:—"The Bulgarian Government is taking extraordinary precautions to prevent the Tsar's manifesto from reaching the people of Athens. The "Patree" states that the Bulgar German treaty awards Bulgaria the whole of Albania.

Bulgarian Coast Bombarded.

Dedeagatch Harbour Seriously Damaged.

LONDON, October 24.

The Admiralty announces that a British, French and Russian squadron bombarded the Bulgarian coast on October 21st, shelling a number of military positions and seriously damaging the harbour works, railway station, and shipping at Dedeagatch. Care was exercised to avoid hitting points not possessing military importance.

Aegean Coast Ports Bombarded.

LONDON, October 23.

ATHENS.—It is officially announced here that the whole Aegean coast from Dedeagatch to Porto Lagos has been bombarded.

TELEGRAMS.

AMSTERDAM.—A telegram from Sofia says that the British fleet has bombarded Dedegatch.

Bulgarians Fortifying.

LONDON, October 23.
It is reported that the Bulgarians are fortifying the foothills of the Rhodope mountains. Large numbers of refugees are arriving in Monaster from the northern districts.

BELGIUM.

A Rumour in London.

Of Autograph Letters Between the Pope and the Belgian King.

LONDON, October 24.
It is reported here that the Pope has received an autograph letter from the King of the Belgians in reply to an autograph letter in which His Holiness begged His Majesty to initiate steps towards peace. According to the story current here, the King thanked the Benedict for the latter's promise to use all his influence to obtain German evacuation of Belgian territory as a condition of peace, and declared that he would never lay down his sword while his country was in slavery. The Pope, it is stated, was greatly disappointed at the result of his appeal.

The Story Denied.

It is noteworthy that the Vatican official organ denies the whole story.

Condemned Belgians Reprieved.
Kaiser Commutes Sentence.

LONDON, October 22.
The Madrid Correspondent of the Exchange Telegraph Co. states that the Kaiser has wired to King Alfonso that he has pardoned Countess Belle Ville and other Belgians condemned to death for aiding Belgian soldiers to escape.

Summons and Threat by the Governor-General.

LONDON, October 23.
AMSTERDAM.—A Brussels telegram says that the Governor-General has summoned all persons within his jurisdiction belonging to the hostile army or on mission from the hostile Government to report themselves within twenty-four hours. Those who respond will be removed as prisoners of war. Anyone arrested afterwards or assisting such persons in any way will be most severely punished.

Belgian Workmen Compelled to do Military Duties.

LONDON, October 24.
The Germans are now compelling Belgian workmen to perform military duties, saying that neither Belgian law nor international agreements are any excuse for refusal. Only the German Military Commander is entitled to decide.

Another German Proclamation.

Another German proclamation has summoned young Belgians to report themselves. Those who have obeyed have been sent to an unknown destination.

RUSSIA.

RENNENKAMPF RETIRED

LONDON, October 24.
General Rennenkampf has been placed on the retired list.

Russia's Northern Port Closed.

LONDON, October 23.
Archangel is frozen.
[Archangel is the Russian port on the White sea through which much of the munitions and other supplies sent her by the allies have been arriving.]

A Powerful Russian "Coup De Main" In Galicia.

LONDON, October 23.
PETROGRAD.—The Russians have made a powerful coup de main in Galicia in the region of Nowoleksinetz, twenty miles northward of Tarnopol. A communique says:—We carried part of the enemy positions yesterday and further positions northward to-day. We captured during the days 148 officers, 7,500 men, two howitzers and numbers of machine-guns.

THE RUSSIAN ADVANCE.

Further Successes.
More Villages and Prisoners Captured.

LONDON, October 24.
PETROGRAD.—Galicia is not the only scene of Russian successes. A communique says that the Russian crossed, against opposition, the Chara river southeast of Baramotich and stormed the heights on the other side and took, 1,588 prisoners, to which number they have added 2,092 prisoners taken in various actions on the left bank of the Styra. The Russians have also advanced westward in the Lake region east of Ilina, repulsing numerous counter-attacks. They have captured villages west of Postavy. The Germans are unable to make headway in the Riga and Dvinsk regions. A violent attack near Olai on Thursday was immediately repulsed.

Germans Repulsed: Prisoners and Guns Taken.

LONDON, October 24.
PETROGRAD.—The Communique says that the Russian landing party near Dameslne's at the entrance to the Gulf of Riga on Friday repulsed the German force capturing prisoners and material. Forty three German dead were abandoned. The Russians had only a few wounded.

TELEGRAMS.

Fighting left of Styra continues. The Russians near Kolki captured another 621 prisoners, seventeen maxims and eight trench mortars. Elsewhere fighting is unimportant.

ITALY.

An Italian War Council.
Action in Eastern Mediterranean.

LONDON, October 23.
An Italian war council was held last week by the King, General Cadorna and some royal Princes, including the Duke of Abruzzi, whose presence suggests that the meeting dealt with Italy's action in the Eastern Mediterranean.

FIGHTING ON ITALIAN FRONT.

An Austrian Report.

LAHORE, October 24.
LONDON, October 23rd.—An Austrian communique, while claiming that all attacks have been repelled, states that battles on a great scale are proceeding on the whole Italian front.—("C. and M. Gazette's" cable).

Positions Conquered By Italians Safe.

LAHORE, October 24.
The "C. and M. Gazette's" London correspondent cables:—The "Zurich Democrite's" Italian correspondent states that the seizing and consolidating of positions by the Italians has now been concluded. Attacks by Austrians to have now grown in numbers to 800,000, have definitely failed to endanger the conquered positions. General Cadorna is about to initiate with the utmost confidence a great advance in order to seize the Irredentist Provinces and succour Serbia.

More Italian Successes.

LONDON, October 24.
ROME.—Further progress at many points is reported in a communique. Westward of Lake Garda a westernmost Mount Nodice completing the command of the Ledro valleys. We captured a strong redoubt in the vicinity of Colditana. The importance of Thursday's success in the Seisera valley is confirmed. We have hitherto buried 426 of the enemy there. We have also made progress on the upper middle Isonzo. Two violent enemy counter-attacks at Mrzi were repulsed. We took 157 prisoners. Despite the enemy's fierce resistance supported by powerful batteries, we progressed on practically the whole Carso front, particularly at San Martino. We captured 2,009 prisoners, sixty officers, seven machine-guns and quantities of munitions and material.

Progress of Italian Offensive.
Numerous Positions Captured.

LONDON, October 23.
ROME.—A communique says the great Italian offensive which opened successfully on the Tyrol-Trentino front has extended along the whole line to the sea and resulted in the capture of numerous positions with much material. Strong enemy lines on Carso have been pierced at several points and the defenders annihilated or scattered. The prisoners taken number 1,200.

ROME.—The positions captured include Mount Melino, which was stormed and where much material was taken, and Mount Deipini and the town of lower Tirano. The enemy on Thursday evening counter-attacked on Mount Crosano, but were repulsed and pursued and lost heavily. The Italians at Rienz park advanced simultaneously on the mountains, scaling the difficult Ranch Kofel crest and plain in the direction of Schenderbach, storming the enemy trenches and capturing prisoners. The town of Leopold Skirchen was set on fire. Strong enemy forces in Seisera valley were put to flight. The Italians on the Isonzo front opened an attack on Friday morning against numerous strong positions between Caporetto and the sea and advanced under a murderous fire and stormed with the bayonet a great entrenchment below the Narzali peak in the Montenegro zone, numerous trenches on Santa Lucia hill in the Tolmino section and a strong redoubt on the slopes of Mount Sabotino north of Gorizi.

FRANCE.

The Battle of Champagne.
German Fears Can be Realised.

PARIS, October 24.
The Official Eyewitness says it is only now possible to view the effect of the battle of Champagne in its entirety and careful investigation of the battlefield demonstrates that no matter how powerful the enemy's entrenchments are, they are no shelter from the French batteries and that the strategical rupture so feared by the Germans can be effected.

The Fighting at the Hohenzollern Redoubt.

LONDON, October 24.
Reuter's correspondent with the British Headquarters, describing the British attack which captured the main trench in the Hohenzollern redoubt, says:—After the initial onset, the fight resolved itself into a series of isolated bombing encounters, parties being sent up to various trenches in an endeavour to force a way to the enemy's main line. One party held its own against a strong German counter-attack, though many were killed or wounded till their barricade was literally blown in. The Captain in command ordered the men to construct another barricade thirty yards behind, he himself remaining alone at the first barrier, sheltering himself as best he could behind a smashed parapet and, by constant bombing, holding the enemy only a few yards distant till the second barrier was completed.

Latest Paris Bulletin.

LONDON, October 24.
PARIS.—Germans in a night attack in Givenchy Wood suffered the eighth defeat here in five days. The Communique says that the Germans were decimated whenever they left their trenches and were compelled to

TELEGRAMS.

retire. The French artillery was very active on the rest of the front destroying the enemy trenches and works especially in the region of Libons, Champagne and Lorraine.

Enemy Cannonade Mastered by French Batteries.

LONDON, October 24.
PARIS.—A communique says:—The Germans bombarded the environs of Lombatzde and prepared to attack, but our fire dispersed the assembling enemy forces. Our batteries in Champagne and Argonne mastered the enemy cannonade against the environs of Tahure and other points.

GERMANY.

British Submarines.

Sighted and Chased by Germans.

LONDON, October 24.
A telegram from Malmoe says that German aeroplanes sighted two British submarines under the water. Subsequently a flotilla of torpedo boats from Sassnitz chased the submarines, which retreated northwards. There was no firing.

Operation of British Submarines.
Effect on German Traffic.

ALLAHABAD, October 24.
The "Pioneer's" London correspondent cables:—The "Russian Official Messenger" in a long article on the British submarines in the Baltic says:—They are strictly observing international laws and the usages of humanity. They have already deprived Germany of tens of thousands of tons of copper and iron ore and other war material. It is reported that all traffic between Sweden and Germany and Denmark and Germany is stopped. Occasionally a contraband ship puts to sea, but the vigilant British submarines usually capture it. The "Morning post" states that three more German cargo steamers are missing and are supposed to have been sunk. A Berlin message says that the Insurance Companies are charging higher insurance premiums and even refusing business, and, owing to the British raids on the Dogger Bank last week, the German North Sea trawling fleet remains in port. The price of fish has risen seriously.

German Protests.

The "Liberte's" Rome correspondent says:—A German protest against the British netting of submarines reached the Italian Government through a neutral. Germany also protests against the sending of large vessels to sink submarines and admits that it has lost 27 by netting and 16 previously.

The Altered General Situation.
In Favour of Allies.

ALLAHABAD, October 24.
LONDON, October 22nd.—The general situation has undergone a slight alteration in favour of the Allies, both in the military and diplomatic sense. The German assaults in the East and West have been uniformly unsuccessful, and they have been unable to withdraw many troops from the Eastern front owing to the failure to crush the Russians. It has also been necessary for them to use the garrison troops for action against Serbia and the size of the force employed is less than was intended. The Germans, owing to their fear of united Russo-Romanian action, are taking heavy risks in the Balkans in order to achieve success before the Russian offensive can develop.

Loss of German Aircraft.
In the Baltic Region.

LONDON, October 24.
PETROGRAD.—The Germans have hitherto lost two Zeppelins and seventeen aeroplanes in the Baltic region.

UNITED STATES.

Fall in Sterling Exchanges.

NEW YORK, October 24.
There has been a fresh fall in the sterling exchange owing to an enormous volume of exports causing a flood of Bills on London and Paris. There has been a noticeable increase in the exports of foodstuffs while the imports have fallen.

Wireless Telephone Communication.
With the Eiffel Tower.

LONDON, October 22.
WASHINGTON.—Wireless telephone communication has been effected with the Eiffel Tower via Arlington, Virginia.

Wheat Sown in Argentine.

LONDON, October 24.
BUENOS AIRES.—The area sown for the next crop of wheat in the Argentine is officially estimated at sixteen and half million acres.

Seized American Cotton.
British Board of Trade's Arrangement.

LONDON, October 24.
WASHINGTON.—It is announced that the British Board of Trade has arranged to make a settlement regarding seized American cotton not covered by sales or contracts. The price to be paid will be the market value at the port of shipment at the same shipment.

PERSIA.

A Lesson to Local Tribesmen.

SIMLA, October 24.
The restitution of Bushire to Persia announced yesterday is an earnest of the fact that Great Britain desires no territorial aggrandisement in this part of the

వృత్తాంతములు

పార్వతీపురములైలు. — ఈనెల 23 వ తేదీనుండి రైల్వే సరాసరిని పోపుచున్నది.

వి. సి. ఎస్. చట్టము. — బొంబాయి రాష్ట్రీయసంఘమువారు ఈనెల 23 వ తేదీని రహస్యముగా నాలోచించిరి.

శర్ బెలంబెనుచిరముగారు. — వీరు శీతకాలమున హిందూదేశమునకు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

శేషాచార్యుని ప్రారంభవిద్య. — ఇచటపార్వతీపుర విద్యార్థివృద్ధికి చాలపాఠశాల లేవనవేడినది. మరికొన్నితరలలో విద్యనుపఠింపబడుచున్నది.

అసానుబంధాగారి ఇంటివారి కొండపార్వతము. — అసాను బుత్తర్ భాగమునకును చిట్టాగుండునకు నడుమ మరల రైలును వేయుటకు తీర్మానము లిచ్చబడినది.

వివాదము. — సైనికబాధాని వారణసిధికి 700 పానులను బెట్టియును ప్రజల సహాయమును 200 పానులను శ్రీమేరీ చక్రిరైలిగారికి పహారుగా డిగ్రీ గారు సమర్పించి. శ్రీమేరీ చక్రిరైలిగారు స్వీకరించిరి.

పునర్విగ్రహ రాజాగారి రాక. — వీరు ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో సంచారమును ముగించి సిద్ధికిరచ్చిరి. 1901-02 న వీరు సిద్ధికిరచ్చి బయలుదేరి 1901-02 న తేదీకి పునర్విగ్రహకు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

నిర్బంధ నివాసము. — పంజాబులో తేజభూమిపత్రికను ప్రకటించుచుండిన పండిత మునీరాముగారిని ఆయన స్వగ్రామమున గణేశీబాహునుగ్రామమునుండి కదలకుండునట్లు దొర తనముగ్ధులారా బంధించిరి. ఈ గ్రామమునకు దానపూరు జిల్లాలోనున్నది.

పండితలైతేదిగారు. — అలహాబాదుజిల్లాలోని పండిత నారాయణలైతేదిగారిని సి. వి. డి. వారు క్యాపిటల్ మంగళవారమునాడు తీసుకొనివెళ్లి కొన్ని ఫోటోగ్రాఫులను కొందరు ఫ్రెంచిలనుబోల్చునగా ఆయనబోల్చులేక పోయెను ఆయనను మరల పంపివేసిరి.

శ్రీకావనము. — ఫ్రాన్సుకుగల సాంస్కృతికమహమ్మదీయులను సిట్టెలకు వేరువేరు శ్రీకావనము లేర్పరుపబడినది. బాను జాలై నెలలలో యుద్ధము విస్తారముగ జరగలేదు అది రికరెండు ఆర్ ఇన్సుగారు లక్ష్మీవిద్యుత్తుగారికి వ్రాసిరి.

నర్. సి. ఎం. మెనాతా గారు. — వీరు ఆంగ్లము కొరకు పూనా నగరమునకు వెళ్లినను ఆంగ్లము కలుగలేదు. వీరి స్థితి స్నేహితులకు మనస్తాపము కలిగించు చున్నది. వీరి స్థితి వెనుకటి కన్న గూడ జబ్బుగా నున్నది. ఆయి యొక బొంబాయి పత్రిక వ్రాసిరి.

శ్రీ బొంబాయి గవర్నరుగారి రాక. — మైసూరు సంస్థానమున పి. హెగా జిల్లాలోనున్న గెర్నీపాపధారలను చూచుటకు శ్రీ వెలింగ్డను ప్రభు దంపతులు 1901-02-03 తేదీకి వచ్చి 10 వ తేదీ వరకు నుండురు. సంస్థానము వారుతగిన ఏర్పాటులను చేయుచున్నారు.

మైసూరు ప్రతినిధిసంఘము. — ఈనెల 23 వ తేదీ మద్యాహ్నము మరల సమావేశము జరిగినది. విద్యార్థులను జపానుకు పంపింపరాముక విద్య నేర్పించుటకు గూర్చియు నిర్బంధించి ప్రారంభవిద్యను గూర్చియు చర్చ జరిగిరి. పతనీయ గ్రంథముల విషయము చూడ చూపబడినది.

మైసూరులో కొత్త. — ప్రస్తుతము మైసూరునుండి సరుకులన్నియు చెన్నై పురికి పంపబడుచున్నవి. అట్లు గానుగడ పశ్చిమ సముద్రతీరమున మైసూరు దొరతనము వారికి ప్రత్యేకముగ నొక రేవు స్థలము నొసంగుటకు గూర్చి మైసూరు దొరతనము వారు ఇండియా దొరతనము వారికి వ్రాసిరి.

తిరువల్వేరి తిరుచ్చెందూరు ఇనుపదారి. — ఈరైలు మార్గమువేయుటకు ప్రారంభముగ రివిన్యూబోర్డు మెంబరు మా. ఎల్. ఇ. బకే. వి. సి. ఎస్ గారు ఈనెల 23 వ తేదీ యుద్ధము నతిరువల్వేరిలో మొదటివెల్లువైతిసిరి. జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు ఎస్. ఆర్. మిగ్వే వి. సి. ఎస్ గారు వివరమును తెలిసిరి.

బుల్లూవా ఫోర్టరీ కేసు. — ఈకేసులో బుల్లూవా జిల్లా జడ్జిగారు ముద్దాయిలను అనుభవించునకు ధనికుడగు మాన్యాడికి 7 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించిరి. అతడవీలుచేసెను శార్వనుగారకు పక్షమున వాదించిరి. అడివనలు జ్యూజి వంటి కమిషనరు ప్రేస్తుచుగారు ముద్దాయిలనుగూడ విడుదలచేసిరి. 1200 పుటలు తీర్పువ్రాసిరి.

పూనా నగరపాలక సంఘము. — పుత్తి ఆఫీసుగారి రు 2500 ప్రిమోషను ఇవ్వవలెనను తీర్మానము పాదించబడినది సంఘమునకు ధనములేదు కొందరు దాని నెదిర్చి తీవ్రమునువాదము జరిగినది. తీర్మానము వీగిపోయినది. ఉపపాదకుల కాగ్రహము కలిగినది. డాక్టరు విఠలహరికెల్లరుగారు రాజీనామా నిచ్చెదమను నంతవరకునుగూడ వచ్చినది.

గంధిగారి యావస్థాసంఘము. — బొంబాయినుండల మహాజనసభవారి యావస్థాసంఘముకింద గురువారమునాడు సాయంకాలము బొంబాయిలో ఎంపెయరు నాటకశాలలో మా. శర్ ఇబ్రహీంహంతుల్లాగారి అధ్యక్షతక్రిందజరుగు సభలో గంధిగారు “ఖురాన్ నామాలు వ్రాసిన హిందూదేశపు పరివాండు” అను విషయమునుగూర్చి యావస్థాసంఘము.

బెల్జియను కార్మికులు సైనిక కార్యములకు నిర్బంధముగ నియోగింపబడుట. — బెల్జియములో పరిశ్రమలపనిన దని వీరిని జర్మనులు నిర్బంధించుచుండిరి. బెల్జియను శాసనములగాని అంతర్జాతీయఖురాన్ నామాలుగాని వీరు మన్నింపరయిరి. ఈ అంశము తీర్మానించు స్వాతంత్ర్యయుము జర్మని సైన్యాధిపతికి కలదు. గాని తదితరులకుగాని శాసనములకుగాని లేదు.

నానిటాబాలో రాజప్రతినిధిగారు. — కిరీరాజప్రతినిధిగారు రెల్వే నెంటు గవర్నరుగారితోగూడ ఈనెల 10 వ తేదీని బావాలీలోని ఎస్టేట్ ప్రభుత్వగార్ని స్మార్కచిన్నామకు ఆరోగ్యమునునడిచిరి. అచట నొకగంటయిండి మాచిరి. చికిత్స చేయుటకును వారందరితోను ప్రవసించిరి. బలరాంపుర మహారాజాగారును ప్రతాపపురు మహారాజాగారును కట్టించదలచిన ఇండ్లస్థానములనుమాచిరి. ఇతర సంస్థానాధిపతులు గూడ వీరికలెనే సహాయము చేయుచుకాకయుని కిరీవారనిరి.

ప్రాచీనకాలమునాటినుతులు. — కలకత్తాలో క్లయిపురీధిలోనున్న రాయలు ఎక్స్లెంజీ మందిరమును పడగొట్టుటలో నచట రెండు నూతులు కనపడినవి. అట్లయినచే వారను హేస్టింగ్సుగారును క్లయిపురీకారునుగూడ నిశ్చించిరి. వారు నిశ్చించుటకు పూర్వమున నీ నూతులు క్రెవియంపబడియుండుననియు అవి 100 సంవత్సరముల వాటి వీనియు కలంపబడినవి అవి 20 అడుగుల లోతు గలిగియున్నవి. అట్లయి నుత్తరభాగమునున్నది. నున్నపు కంకరతో పూర్వబడినది.

మరణదండన విధింపబడిన శ్రీని విడుదలచేయుట. — క్యాన్సరుజిల్లాలోనొక గ్రామములోని సమృద్ధమితామాయను నామె విషము పెట్టి చంపెనని కేసుచేయబడగా ఆమెకు మరణదండన విధింపబడినది. వారిస్తరు డబ్బూ, హెచ్. జి. ఫిల్మిగుగారు ఇండియా దొరతనమువారికి వ్రాయగ వారు మరణదండనను యాజ్ఞీవద్వీపాంతరవాసముగా మార్చిరి. ఇప్పుడాయాజ్ఞీవద్వీపాంతరవాసమును గూడ గర్భస్థుని ఆమె నువిడుదల చేసితిమని ఇండియాదొరతనమువారు మరల నానా రెవ్యరుగారికి వ్రాసిరి.

పోలీసు ఉద్యోగులను పనిలోనుండి తొలగించుట. — కొందఱు ముద్దాయిలను పట్టుకొనినవారికి బహుమానము లియ్యబడునని ప్రకటించబడినది. అట్టి ముద్దాయిలు దొరికిరి. వారిని మిదునాపూరులో చెబులోనుంచిరి. గాని ముద్దాయిలు చెబులోనుండి పారిపోయిరి. అందులకు ఇద్దఱు పోలీసు సబుఇన్స్పెక్టరులను పనినుండి తొలగించిరి. వారిలో హైందవుడగు సత్య మిదునాపూరు కుట్రకేసులో డిప్యూటీ సూపరింటెండెండు మజరలు హక్కుగారికి ముఖ్యసహాయుగా నుండెను. రెండవయితము మహమ్మదీయుడు. కలకత్తా హైకోర్టులో నొక యరాజునిచే విధింపబడిన డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు సాములు అలముగారికి సోదరుడు.

ప్రజల కాయధములు. — ప్రజలకాయధములిచ్చినను ప్రయోజనము లేదనుట కిచటకొక నిదర్శన మగుపడుచున్నది. వాయువ్యసరివాద్దు రాష్ట్రమున సెలయము అనుగ్రామమున 85

గురు బండిపోటుదొంగ లొకధనికుడగు హైందవునిటికిరచ్చిరి. ఆగ్రాను సంగర్భదార్థము దొరతనము! వారు 15 రూపాయల నిచ్చిరి. వానిలో 6 రూపాయ లా హైందవు ని యింట నేయుండినను వాని నొక్కరు నుపయోగింపలేదు. దొంగలు వానిలో నాల్గింటి నెత్తుకొనిపోయిరి. దుకాణదారులలోవారు మంది తుపాకులను తాము కాల్యరు. ఇతరులకుకాల్య నియ్యరుగాన వారి యొద్దనున్న తుపాకును సులభముగా దొంగలపాలగుచున్నవని క్లోజగారు వ్రాసిరి.

దిగ్విభావసమాజ వార్షికమహాసభ. — ఈసభవీరవత్సరక్రిస్తనునెలవులలో బొంబాయిలో జరుపుటకు బొంబాయి సంఘమువారు కోరిరి ఇందులకు సంఘాధ్యక్షులగు ఆనలిసెంటుగారుగూడ సంగీకరించిరి. ఇదివరకు బడియానలోను కాకి తోనుతప్పుఇతరచోట్ల నీసభజరుగలేదు. బొంబాయిలోని నాణగు మంజిరములవారును ప్రతినిధులకు సౌకర్యములు గలిగించ ప్రయత్నించుచున్నారు. ప్రితినిధులు చాలమంది వెల్లెదరని తెలియుచున్నది. వెల్లెగోరువారు ఈనెల 21-వ తేదీనొక్కటా బ్లావటి స్క్రీనుందిర కార్యదర్శులకు తెలుపవలెను. ఏర్పాటులను చేయవనిని ప్రితినిధులకు టికెట్లునిచ్చువనిని పి. ఆర్. గ్రీనుగారు చూచుచున్నారు.

పురాతనవస్తు శాస్త్రము పర్ ఆరెల్ డ్రైయు గారు. — వీరిటీకల మధ్యఆశియాలో పురాతనవస్తు పరిశోధనముకై పర్యటనమొనర్చిరి. టుర్కానును తమప్రధానస్థాన మొనర్చుకొని చుట్టుపట్లనున్న ప్రదేశమునెల్ల శోధించిరి. ప్రధమమున శిథిలమైన ఇడికట్లప్రాచీనబృహద్రామ వీరిపరీక్షలకు పాలయ్యెను క్రిస్తుకము 7,8 శతాబ్దములలో టూపుల పరిపాలనము ప్రబలియుండెను. ఆకాటి టుర్కానువారి ముఖ్యపట్టణమై యుండెను. ఇచ్చట పురాతనవస్తువులకొరకు నేలను త్రవ్వగా నగలు, నాణెముల వెల్కులోనావు వస్తువులు, చిత్ర లేఖనములు, పురాతనపు గ్రంథములు మాన్యు నునది కందలకొని బయలుపడెను, దొరకినయినవస్తువులకున బర్మానుయొక్క పూర్వపు ప్రామాఖ్యతెలుజుకునున్నది. పశ్చిమఆశియా చీనావాజ్యములకునడచుచుండెడి వర్తకమున కిది ముఖ్యస్థాన మైనట్లున్నవస్తువులనున్నది. పిమ్మట కేష్ గురునకు పోవ నిశ్చయించబడినది. మార్గమునందు వస్తువుల పరీక్షించుచుపోవ నిశ్చయించబడినది. వీరంద రాప్రదేశమును మే నెలాఖరుకు చేరుకొనిరి. జూను నెల వాటిసవినవ పామారు మార్గమున అగ్గునునది ఉత్తరభాగమునకు ప్రయాణము నిశ్చయించబడినది. దుస్సెలో తాము పరిశోధింప సమకట్టిన ప్రదేశముల శోధించిన వినక వైయినా గారు పారశీకమునకు పోవుచురు. వీరు సుపాదించిన పురాతన వస్తువులన్నియు థిల్లి వస్తు ప్రదర్శనశాలలో నుంచబడువని తెలియచచ్చినది. (వయినీరు పత్రిక)

వి. ఎల్. పరీక్షలో తేలికగా నాదిత్వము వృత్తిగా గైకొన నానించు వారిప్పుడు మూడుసంవత్సరములు కళాశాలలో విద్య నభ్యసించక తప్పదనుటకు చూచుచురు రెండురు. ఈ క్రొత్తపద్ధతి యీ సంవత్సరమునుండియే ప్రచారములోనికి వచ్చినదనుటయు తెలిసిన సంగతియే. నిడటివరకును పరీక్షలకుపోవుచు తప్పదునుండిక వారందఱో యాదాడు వారిసంఖ్య రమారమి నాలుగువందలు నుండునని లెక్కజేయబడియున్నది. వీరు పరీక్షలలో తేలుటకొరకు పిత్తి కొన్ని యువకాశము లియ్యబడుచున్నవి. సంవత్సరమున కొకరూపి. యిట్టి యువకాశ మిచ్చినయెడల సంవత్సరమునొకరూపి కాదు అందులకున స్వామికళాశాలలోని విద్యార్థులు అద్వైతీటువైనరలు కార్పెట్టుగారి యాధిపత్యముకింద నొక సభజనీ 1901 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ మాసమువరకున ఆరేసిరూపముల కొకరూపి ప్రారంభవృత్తి స్వామికళాశ్రమరీక్షలు జరుపదలపినదని తీర్మానముచేసి మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపు రిజిస్ట్రార్ గారికి పంపినారు. సంవత్సరములో ననేకపర్యాయములు పరీక్షలు జరుపుకద్దతి నవీనముగాదు. ఆంగ్లభూమిలోని స్వామికళాశ్రమరీక్ష సంఘమువారు సంవత్సరమునకు నాలుగు పర్యాయములు పరీక్షలు పెట్టుచున్నారు. మన విశ్వవిద్యాలయములోనే ఆమెంటినుపరీక్షలు సంవత్సరమునకు సంవత్సరములు జరుగుచున్నవి. వైద్యపరీక్షలు మన విశ్వవిద్యాలయములో సంవత్సరమునకు రెండుపర్యాయములు జరుగుచున్నవి. కావున స్వామికళాశ్రమరీక్షలు తాత్కాలికముగా 1901 వ సంవత్సరమువరకున ఆరేసిరూపముల కొకరూపి జరుపుటకు స్వామికళాశ్రమరీక్షమేమియు నుండరాదు. అద్వైతీటు జరపంతటి యధికారి యభిప్రాయము విద్యార్థులకుతమున నున్నది కామ విశ్వవిద్యాలయమువారి నేలలహాను సంగీకరింతుమగా రుని నమ్మవలసియున్నది.

TELEGRAMS.

The port is important so far as Persia is concerned, as being the principal outlet for the produce of the south-eastern provinces. It is almost devoid of shelter, however, and so shallow that ships of any size have to lie miles out at sea from the shore. Its having been taken over temporarily, however, should have a salutary effect as showing the local tribesmen who, for some years past, have been almost completely out of hand, that unprovoked attacks upon British subjects may cost them at any time their principal place of access to the sea.

GREECE.

Greek Feeling Changing.
Prolonged Inactivity Impossible.

LONDON, October 23. People who have arrived at Brindisi from Athens state that Greek feeling is rapidly changing, and sensational developments are possible at any moment. The conviction is growing in the army that prolonged inactivity is impossible. This feeling is especially marked among the non-commissioned ranks whose hatred of the Bulgarians is intense. The arrival of French and British wounded at Salonika has deeply impressed the Greeks.

SWEDEN.

Germany Expresses Regret to Sweden.

LONDON, October 24. STOCKHOLM.—The Naval Staff in Berlin has expressed profound regret and promised searching inquiry owing to the firing by a German Trawler on a Swedish submarine in the Swedish territorial waters.

INDIA TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

SIMLA.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 24. The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated the 23rd October:—

French report stopping of attempted attacks by artillery fire. German bombardment continues very violent west of Tature in champagne. Russians report capture of enemy's position north of Tarnopol on eastern Galicia front with 148 officers 7000 men. Russians repulsed attack twelve miles south west of Riga. In region Friedrichstadt Jacobstadt and Dvinsk, there was no change. Small advance was made in centre on upper Chara and on west Styr. Official announcement from Athens say bombardment of Bulgarians coast from Dedeagatch to Portlagon by allied fleets had begun. Austrian official report says progress is being made on both sides of Lower Morava and Bulgarians are in possession of Vranit, Kumerov and Vales in Vardar plain. The Italian offensive begun along Tyrol-Trentino frontier is progressing and extending along the whole front as far as the sea along the whole Isonzo front. Italians attacked and carried a number of important positions and broke through the lines on the Carso Plateau at several points.

A Donation.

SIMLA, October 24. A Press Communique says:—Her Highness the Rani of Phar has generously offered to Her Imperial Majesty the Queen Empress of India donations of £500 for the relief of the sick and wounded soldiers and £200 for the relief of destitute Belgians. The offer has been gratefully accepted by Her Majesty.

Hill Section of Assam-Bengal Railway.

SIMLA, October 24. Orders may be expected very shortly upon the subject of the commencing of work for the repair of the hill section of the Assam-Bengal Railway. It will be remembered that the Conference which met recently in Shillong under the Presidentship of Sir Archdale Earle strongly recommended that no time should be lost in putting the necessary work in hand for the reopening of this important though, no doubt, costly and not altogether satisfactory link between the Upper Assam valley and Chittagong.

BOMBAY.

The Poona Municipality.
A Hot Discussion.

POONA, October 24. The question of granting a promotion of Rs. 25 to its Chief Officer formed the subject of a rather hot discussion in a recent meeting of the Municipality. The unsatisfactory financial position of the Municipality was one of the main grounds urged against the proposal, which in the face of the strong disapproval expressed at the meeting by a number of members was passed with the casting vote of the Chairman, Khan Sahib Adeshir Nowrojee. This has called forth a feeling of resentment on the part of the members who were not in favour of the proposal. The seriousness of the situation may be gauged from the fact that Dr. Vithal Hari Kelkar, an energetic member, has gone so far as to resign his seat.

Theosophical Society Convention.

BOMBAY, October 23. The Executive Committee of the Theosophical Society has accepted the invitation of the Bombay Theosophical Lodges to hold the annual Theosophical Society Convention this year in Bombay during the Christmas holidays. The President of the Society, Mrs.

TELEGRAMS.

Besant, has also accorded her approval to the proposal. This will be the first Convention outside the headquarters at Adyar and Benares. Arrangements are being made by the four local Lodges for the convenience and comfort of the delegates, of whom a large number is expected to attend this year. Intending visitors are requested to notify their coming to the Secretaries of the Blavatsky Lodge, Bombay, by the 31st instant. Arrangements for lectures and delegates' tickets are in charge of Mr. P. R. Green.

Mr. Gandhi to Deliver a Lecture.

BOMBAY, October 24. Under the auspices of the District Congress Committee in Bombay Mr. M. K. Gandhi of the South African fame will deliver a lecture on "Indentured Indian Labour", on Thursday evening at the Empire Theatre, the Hon. Sir Ibrahim Rahimtulla presiding.

Sir P. M. Mehta's Health.
Worse than Before.

BOMBAY, October 25. A local contemporary learns that the Hon'ble Sir Pherozeshah Mehta who went to Poona for a charge has not benefited by it and his condition gives cause for anxiety to his friends. It was hoped that his health would improve at Poona and that he would be restored to vigour so as to be able to carry on his public work. That hope has not been realised and Sir Pherozeshah returns to Bombay in condition far less satisfactory than that in which he went to Poona, after attending the last Convocation of the Bombay University.

The I. C. S. Bill.

BOMBAY, October 24. The Bombay Presidency Association met this evening to consider the I. C. S. Bill question. The meeting was held in Camera. It is however believed that the Association will protest against the Bill.

CENTRAL PROVINCES.

The Buldana Forgery Case.

NAGPUR, October 23. Mr. Stanyon, Additional Judicial Commissioner, delivered to-day a lengthy judgment of about 120 pages in the Buldana forgery case. It will be remembered that one Ammolakchani, a wealthy Marwari, was convicted and sentenced to five years' rigorous imprisonment for abetment of forgery of a bond by the Sessions Judge of Buldana, and Mr. E. Norton defended the accused in the High Court Mr. Stanyon acquitted all the accused viz. Ammolakchand, Bhimmarao, a petition writer, and Ganpat Navaji, stamp vendor.

SIND.

Enthusiasm For the War.
A Message from the Punjab.

KARACHI, October 23. A senior and experienced resident of the Punjab writes to the "Daily Gazette":—Some Indian drafts went off. They were most keen to go, and those left behind are greatly disappointed. There is absolute enthusiasm for the war, especially among the Jats of Rohtak and Delhi. The high officials at Simla see things far too much through the eyes of the Criminal Investigation Department. You in Karachi should tell Sir William Meyer that, if the Government of India only knew it, there is a vast reserve of latent enthusiasm in the north of India simply waiting to be roused, if only the Viceroy would give it a lead.

Kerosine Wells Near Karachi.

KARACHI, October 24. Report has obtained publication here to the effect that the Managing Agents of the Burma Oil Co., have located petrol well supply near the Las Bela Hills. The Head Manager of the firm here interviewed does not appear to have knowledge thereof.

UNITE PROVINCES.

The Bishop of Nagpur in France.

ALLAHABAD, October 25. On the 24th July the Bishop of Nagpur arrived in France at the Corps headquarters, during his visit which lasted until August 2nd. All the men enjoyed his addresses.

Cemeteries for Indians.

ALLAHABAD, October 25. Rev. R. Irwin, who is serving with the British troops in the Western front writes to the Bishop of Lucknow at the end of August:—There are now five Indian cemeteries within the corps area. There are Indian working parties on each. Hindus, Mahomedans and Sikhs have each separate plots. June and July were fairly quiet months as regards fighting.

(LATEST TELEGRAMS.)

(REUTER)

A Melbourne message of the 10th instant says:—The negotiations between private contractors and the Navy Department for the saving of the German cruiser "Emden" have been broken off. The Navy Board has decided to send one of its own ships with Engineers and divers and full equipment to ascertain if the "Emden" can be salvaged. It is expected that the ship will leave for Cocos Island within a fortnight.

COLOMBO, October 24. Lieutenant Lauterbach, the "Emden" Officer who, with others, escaped from the Tanglin internment camp on the outbreak of the mutiny in February last, reached the United States in the middle of August, though whether he has succeeded in getting through the last stage of his long journey from Tanglin to the Fatherland is not certain. That he succeeded in getting to San Francisco in

August is, however, clear, for the "Japan Gazette" reproduces a statement published there, apparently in a San Francisco paper, dated the 18th August, in which Lauterbach goes into some detail about his adventures. The more immediately interesting fact disclosed is that he claimed in San Francisco that he incited Indian troops to mutiny at Singapore. This is the statement as printed in the "Japan Gazette."

SAN FRANCISCO, August 18. After being one of those who incited the mutiny among the British Indian troops at Singapore, escaping from the Straits Settlements during the fighting that followed, for seven days paddling in a dug-out with Singalese boatmen and finally securing the passports of H. W. Johnson, and making a trip across the Pacific on the Mongolia, Lieutenant-Commander J. Lauterbach, navigating Officer of the German sea raider "Emden," arrived in San Francisco on Tuesday morning. Not for a moment during the time that elapsed since the sinking of the "Emden" at Cocos Island last year, until he arrived here, he says, was his brain not busy with plans to reach Germany, and once more enter the service of his country.

Lauterbach readily admitted, after he had come ashore from the "Mongolia" that he was among those who incited the riot among the Indian troops of Great Britain in Singapore. He said that he escaped during the fighting, and made his way to Sumatra in an open boat with a party of native boatmen. From Sumatra he went to Java, and at Sourabaya he secured the passports of H. W. Johnson, Swedish subject, and made the trip to Saigon, in Indo-China. He did not dare go to Hongkong, the British port of South China, and so by a round about way he went from Saigon along the coast and up the river to Canton, overland thousands of miles to Shanghai, and there joined the "Mongolia." While in Japan ports he hid in the forecabin of the "Mongolia," and although the Japanese Officers searched for him, he was not found. It was not until he left Yokohama that he made himself known under his real name, and not as "H. W. Johnson." Arriving here, he hoped to stay on the "Mongolia" until night, and then come here quietly when no one was about, and to the German Consulate. This plan was spoiled by the arrival of the "Mongolia" late at night. A companion, Herman Sobbe, passed his baggage for him, but when Sobbe tried to pass his own on the dock he was recognised, he having passed the first, so Lauterbach had to come out of hiding on the vessel. He expects to leave for Europe at once. It is thought by Customs officials that Sobbe is another of the crew of the "Emden" on account of the trouble he took to get the baggage of Lauterbach through the Customs. "I cannot tell all about how I got away from Singapore and reached this country, for there are others who will do the same thing after me," said Lauterbach.

LONDON, October 24. A despatch from Field-Marshal French says that there has been considerable artillery activity south of La Bassée Canal during last few days but nothing important on the remainder of the front. The British have won four aerial fights.

LONDON, October 24. WASHINGTON.—Mr. Redfield Secretary for Commerce announces the formation of an American Trust company a similar organisation to the Netherlands Overseas Trust. It will handle American products abroad with assurances that they will not reach the belligerents.

LONDON, October 24. Reuter's Correspondent in the Dardanelles says that General Birdwood telegraphed to Sir Ian Hamilton on October 17th "Anzac greatly regret your departure and send best wishes". Sir I. Hamilton replied that he was deeply touched. To an old soldier like myself no honour is equal to goodwill of the Anzac heroes.

PETROGRAD. A Ukase authorises credit operations abroad amounting to 550 millions sterling. The Minister of Finance foreshadows the reformation of the whole fiscal system on the basis of an income tax with a tax on textiles and state monopolies in tea, sugar, and matches. Tea monopoly is estimated to yield a hundred million roubles annually.

ROME.—The communique says:—Italians continued their successful offensive occupying the village and heights in the Ledro valley storming two redoubts on the Upper Cordovole completing the seizure of south-eastern slopes of Mozz in Montenero and capturing trenches near Gorizia. There was fierce fighting on the Carso Plateau where important positions were stormed by both sides several times but the Italians in the evening held their ground and gained on the left wing and the centre. Over a thousand prisoners were taken on the Isonzo front during the day.

PETROGRAD.—The Communique says that the Germans captured a village southeast of Riga and a Zeppelin dropped bombs on the Riga. On Friday night fierce fighting was resumed on the Dvinsk front. The Germans on Saturday captured Iluxt after several attacks in which they suffered cruel losses in the ensuing desperate street fighting. The Russians captured several villages in the Lake District East of Vilna.

A wireless message received in Brindisi states that an Italian Squadron is co-operating in the blockade and bombardment of the Bulgarian Coast.

ALLAHABAD, October 24. LONDON, October 23rd. The Morning Post's Budapest correspondent says that there is no enthusiasm in Hungary over the Balkan adventure, but a general feeling of despair over the interminable character of the war. Austro-Hungary will be unable to fight on three fronts if the present rate of losses continue over the winter. The whole of the military power is already in the fighting line and is dependent upon Germany for reinforcements. Hence a sudden collapse is feared and that re-examination of rejected men provided only 30,000 for home service, these releasing the old landstrum men for the front. (Pioneer Cable.)

W. G. Grace.

LONDON, October 24. The death of the veteran cricketer W. G. Grace is announced.

Obituary.

Sir Andrew Noble.

LONDON, October 23. The death of Sir Andrew Noble is announced.

TELEGRAMS.

CALCUTTA.

Another Arrest.

CALCUTTA, October 24. In connection with Thursday night's anarchical outrage the Police arrested another young Bengalee. They raided a house in Chnidrum Moody's Lane which is not far from Masjid Baree Street and arrested Amar Nath Ghose. This young man was also arrested in connection with the Garden Reach dacoity, but was subsequently released. He is a political suspect.

The Persons Arrested.

Up till 4 o'clock this afternoon no further arrests have been made in connection with Thursday night's anarchical outrage. Of the three persons under custody, one is Gnanendra Chunder Das and the other Omar Nath Ghose. Both are political suspects living in that locality. It is said that the assassins after emptying the contents of what afterwards transpired to be mauser pistols, presumably a couple of those that were not long ago stolen from the consignment belonging to Messrs. Rodda and Co. coolly walked out of the places and joined their companions, who finding themselves matters of the situation, disappeared leaving the neighbours who locked themselves in their houses in order to avoid injury to themselves in a state of panic. The actual motive of the outrage has not been ascertained yet. A handsome reward will be offered by the Commissioner of Police for any information that will lead to the detection and arrest of the assassin and his band who are at large. The four C.I.D. Officers present at the fatal feast were the deceased Girindra Nath Bannerjee, Upendra Nath Chatterjee, Jibon Kristo Bannerjee and Sotish Chunder Bannerjee. Girindra Nath Bannerjee was aged 49 at the time of the death. He came from the village Chaiki in Bongong Sub-Division, Jessore District. He was the son of late Inspector Dwarka Nath Bannerjee of the Bengal Police. The deceased distinguished himself in connection with several political cases, notably the Mussalmanpara bomb outrage which almost cost his life. He had a guard granted him by the authorities to take care of his person wherever he went. He was living in Creek Row. On Thursday night, as he was leaving home to join the party at Masjid Bari Street, his wife urged that he should take his guard with him and also his revolver, but he left home saying "I need take neither. Now I shall be in good company and be as comfortable as ever." It is significant that a taxi containing about four young Bengalis visited Creek Row for six nights in succession.

The Injured Inspector Doing Well.

In connection with the recent anarchist outrage in Calcutta, the injured Sub-Inspector Upendra Nath Chatterjee, who is in the Medical College Hospital, is progressing favourably. His injuries are not as serious as was anticipated. One bullet passed through his arm without touching the bone while the other merely grazed his thigh.

Police Officers Removed from the Service.

CALCUTTA, October 23. The Police Sub-Inspectors of Midnapore, one a Hindu and another a Mahomedan, have been removed from the service for having allowed to escape from their custody some prisoners for whose arrest money rewards had been offered. The Hindu Sub-Inspector was a prominent assistant to the Deputy Superintendent. Mazarul Huq, during the Midnapore conspiracy case, and the Mahomedan Sub-Inspector is a brother to the Deputy Superintendent, Shamsul Alum, who was shot dead at Calcutta High Court by an anarchist.

Two Historic Wells.

CALCUTTA, October 24. During the evacuations which are in progress on the site of the now demolished Royal Exchange in Clive Street, Calcutta, an interesting discovery has been made in the shape of two old wells, each some 20 feet deep. They are situated in the northern part of the site and have been filled now with lime concrete. The wells are estimated to be more than 150 years old. The site on which at one time stood a building successively occupied by Warren Hastings and Clive is assumed to have been earlier covered by bustees, and it is probable that the wells were then sunk.

Primary Education in Behar and Orissa.

CALCUTTA, October 24. Primary education in Behar and Orissa is being pushed on with commendable energy, and quite a number of schools have either been opened, or are soon to be established in various parts of that province.

Assaulting the Police.

CALCUTTA, October 23. The Deputy Magistrate of Midnapore has delivered judgment in a case in which a Brahman woman was charged with assaulting a Sub-Inspector in charge of Jhargram Police Station, in the course of a Police enquiry into a complaint lodged by the accused woman. The Sub-Inspector while engaged in recording evidence, was attacked by the accused with a penknife causing serious injury in the ear. The Sub-Inspector has since recovered. The Magistrate convicted the accused and sentenced her to one month's rigorous imprisonment with hard labour.

UNITED PROVINCES.

Archaeology and History.

Sir Aurel Stein's Discoveries.

ALLAHABAD, October 24. The Pioneer published a fine account of Sir Aurel Stein's explorations in Central Asia up to the middle of 1914. The article says:— "Sir Aurel Stein selected Turfan as his new base and surveyed the basin with Kuruktagh and Lop desert north of it. The first scene of Sir Aurel Stein's archaeological operations was the ruined town of Idikutshahri,

TELEGRAMS.

long ago identified with the site of Kaochang. Turfan was the capital during the Tang rule (7th and 8th century A. D.). The systematic clearing of ruins brought to light frescoes, fragments of paintings on paper and cloth, ancient manuscripts, stucco relieves, various metal objects such as a bronze mirror and ornaments and large numbers of coins. The archaeological spoil gathered by Sir Aurel Stein will serve to illustrate the important position occupied by Turfan in the early days as a place of trade exchange between Western Asia and China. The finds included not only Byzantine and Sassanian coins, but Brocades and other decorated silk fabrics showing the designs generally associated with the Persian work of the Sassanian period. Sir Aurel Stein then arranged for a long journey to Kashgar in three parties, surveying as they went along. Kashgar was reached at the end of the following month was occupied in repacking 180 cases. Sir Stein set out at the end of July for a long planned journey across Pamirs and through mountain tract north of the Oxus. With the permission of the Russian Government, after the completion of projected explorations in Russian territory. Sir Aurel Stein intends to proceed in late autumn to north eastern Persia. It is understood that the valuable archaeological material which he collected is destined to be housed in the future museum at Delhi.

Press Comment.

ALLAHABAD, October 24. Commenting on the discussion in the House of Lords on the Indian Civil Service Bill the "Leader" says that is not of such a nature as to reassure Indians wholly that their interests are not jeopardized by the abolition of the competitive examination even for three years. It protests against the non-publication of the Bill in India at least a week before its introduction to enable the Indian public bodies to make representations on it and says that the procedure adopted by the Secretary of State does nothing to dislodge the belief from the Indian mind that the Indian Civil Service is not for India but India is for the Civil Service. The Secretary of State, the paper adds, would have shown a better sense of the Indian feeling in the matter if he had seen his way to accept the suggestion that a committee should be instituted in India to select Indians. The one broad inference to be drawn is this that in any circumstances, whatever be their stress there is no disposition at present on the part of the authorities concerned to take any step which will Indianise the Indian Civil Service to a greater or less small extent than has been and is the case.

A Congress Committee's Protest.

The Honourable Dr. Tej Bahadur Sapru, President of the United Provinces Congress Committee, has sent the following telegram to the Private Secretary to the Viceroy:—

"The United Provinces Congress Committee pray His Excellency the Viceroy to represent to His Majesty's Government that they protest against the Indian Civil Service Bill for which no convincing case has been made out. Substitution of selection without competitive examinations will result in inefficiency and India's interest will suffer if the Bill must be proceeded with. My Committee beg to urge that the amendment be inserted that selection must be made on their commendation of a Committee with adequate Indian representation thereon and due regard to claims of Indian candidates now preparing for the examination. The Committee further urge that half of the appointments be made in India on the results of examination held by a representative Committee constituted by the Government of India and by promotion from provincial service, the number of listed appointments being increased. My Committee also protest against the non-publication of the Bill in this country before or even after the people directly affected being disabled from making timely representations. The procedure is prejudicial to India which the Committee trust will not be repeated, and they pray that the further progress of the present Bill in the Parliament may be stayed until Indian representations have been considered by His Majesty's Government.

The Hindu University

ALLAHABAD, October 24.

A meeting of the Hindu University Society will be held on the 30th instant, at the residence, at Allahabad, of the Hon'ble Dr. Sunder Lal to arrange for the acquisition of a site, to obtain plans and estimates for the necessary buildings, to arrange for the ceremony of laying the foundation stone, and to discuss the appointment of the staff for the University.

Sir V. Chirol to Visit India.

ALLAHABAD, October 24.

It is understood that Sir Valentine Chirol is likely to visit India during the ensuing cold weather.

Pandit Trivedi.

Why he was Taken to Benares?

ALLAHABAD, October 24.

Pandit Indra Narayan Trivedi of Allahabad District who was taken away by C. I. D. officials to Benares on Tuesday last was, it is understood, merely asked to identify certain persons who were supposed to have met him at Allahabad some months ago. On Wednesday he was shown some photographs and on Thursday a number of persons inside the jail were placed before him. He being unable to identify any of the men or the photographs was allowed to return to Allahabad. Some of the persons placed before him are said to be now in the lock up in connection with the Benares Conspiracy case.

The Viceroy at Nainital.

Visit to King Edward Sanatorium.

ALLAHABAD, October 24.

H. E. the Viceroy accompanied by the Lieutenant-Governor, paid a visit, on the morning of the 10th instant, to the King Edward Sanatorium at Bhowall. The party rode from Nainital, and were met at the institution by the Chief Justice, Sir Henry Richards, Chairman of the Com-

TELEGRAMS.

mittee, Major Dochrane, I. M. S. Medical Officer in charge, and staff. About an hour was spent in the tour of inspection. His Excellency conversed with most of the patients and expressed his admiration of the buildings, grounds and the general efficiency of the institution. His Excellency looked at the site proposed for two more cottages to be constructed at the expense of the Maharaja of Balrampur and the Raja of Partabgarh, whose example of public spirit and generosity, His Excellency hoped, would be followed by others.

Condemned Woman Released.

ALLAHABAD, October 23.

In connection with the case of Mussamat Mithana, of Cawnpore district, who was convicted of murder by poisoning, and in which the Government of India had commuted the sentence of death to transportation for life, Mr. W. H. E. Fellows, Barrister-at-Law, of Simla, who preferred a petition on behalf of Mussamat Mithana, has since received intimation from the Government of India in the Home Department that on further consideration His Excellency the Governor-General-in-Council has been pleased to remit the sentence of transportation for life to which the death penalty had been commuted, and to direct the condemned woman be released.

SOUTH INDIA.

Exemptions and Privileges Withdrawn From a Sardar.

PUDUKOTAH, October 24.

The latest issue of the State Gazette announces that under the command of His Highness, the Durbar hereby notify that Muthu Vija Ambalayar, son of Kandari Vija Raghunatha Ambalayar of Munasaudai, having been convicted of a grave crime will not be permitted to succeed to any of the exemptions, honours or privileges enjoyed by his father as Sardar, and that the exemption from personal appearance in Civil Courts already granted to him by name in the notifications of 23rd July 1912, is also withdrawn. The above individual is a military Sardar, and he was convicted of the offence of receiving and releasing a pair of stolen bulls on receipt of 'Tuppukuli' from a Nattukotai Chetty some months ago.

The Rajah of Pudukotah.

Date of His Return.

PUDUKOTAH, October 24.

Intimation has been received here that His Highness the Rajah of Pudukotah who had been touring in the United States of America has returned to Sydney and will be leaving the latter for India on the 4th November next and reach Pudukotah on or about the 18th November.

The Tinnevely-Tiruchendur Railway.

Cutting the First Sod by Mr. Buckley.

TINNEVELLY, October 24.

The ceremony of cutting the first sod of the Tinnevely-Tiruchendur Railway was performed this morning by the Hon'ble Mr. L. E. Buckley, I.C.S., member of the Board of Revenue. Mr. F. R. Hemingway, I.C.S., President of the District Board, in inviting Mr. Buckley to turn the first sod, gave a history of the project and referred to the various vicissitudes it underwent till it reached the practical stage. Mr. Buckley congratulated the District Board on its achievement of its desire and hoped that the Railway would be an accomplished fact before long.

Railway News.

KHURDA, ROAD October 24.

The Normal running of trains on the Parvatipuram branch will begin on and from the 23rd instant.

PUNJAB.

N.-W. Frontier Police Administration.

ALLAHABAD, October 23.

The North-West Frontier Province Police Administration Report describes a case worthy of attention of those who advocate arming of villagers as a remedy for dacoity. At Shah Alam a party of 35 Mahsuds entered the village and looted the house of a wealthy Hindu. Six of the fifteen Government rifles issued to this village for its protection were lying in the house, but they were not used, and the raiders found four of them and carried them off. Mr. Close, in commenting on this case, remarks:—"An average shopkeeper will seldom use a rifle himself or pay any one to use it, so that arms issued to him easily pass into the possession of the dacoits."

An Internment.

LAHORE, October 23.

A vernacular paper reports that Pandit Munshiram, formerly said to be connected with a vernacular paper, has been interned in his native village Gbaneki Bazaar in the Gurdaspur District.

MYSORE.

A Port for Mysore.

Correspondence with the Government of India.

SIMLA, October 24.

The Mysore Durbar is now in correspondence with the Government of India in connection with the proposed railway to connect the Durbar railway system to a suitable port on the west coast and possibly the services of an experienced engineer officer will be available for the purpose. The Dewan discussed the project in his address to the Representative Assembly and the whole scheme will be subjected to careful engineering investigations before long. The main idea is to divert the Mysore traffic which now goes to the port of Madras to a port on the west coast, which it is expected will greatly assist in the development of the resources of Mysore.

గ్రామచాకిరి ఇవాములను గురించిన "లా" యంకము

దొరలేననువారి శాఖల హక్కు పుకటింది. దైత్యులు
జనము నోరను మార్చునాకు విషయములను తెలిసిరి.
ఈ శాఖ వచ్చిడిగిం సంవత్సరములు వాటివది గాని మొదటి
రం సంవత్సరములలో నరూపించగిన పనిమీదులు జను
గలేదు. కర్ణులు పురుషులారా పరిసాలనలో చేయబడిన ఏర్పా
టులు అవకాశానికి వచ్చినవి. దొరలేనవారి సహాయ
మల్లెనగునని స్థిరపడినది. ఉన్న వానిని
సమకాన్యములను మారిన విషయముల కొరకు

జిల్లాల మునుసబుకరణములకందరి కొకవిజ్ఞాపన.
అయ్యది,
వంశ పారంపర్యముగా వచ్చుచుండు విలేజి ఆఫీసర్ల
యొక్క హక్కులనుగురించి గోదావరిజిల్లా అమలాపురం
నివాసియుగు పాలెపు బంగారాజుగారు వ్రాసినది 12-10-15
నంగరం. తేదీకల ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని వ్యావహారిక యింకా మరి
కొందరు విలేజి ఆఫీసర్లు వ్రాసిన వ్యావహారికములను చూచి చాలా
అసందమును పొందితిని. అందులందు, సంగతులు నేను విలేజి
ఆఫీసర్ల పూర్వహక్కులను నిల్వతెట్టుటగాను వ్రాయించు
చుండు, గవర్నమెంటువారికి పంపుకొనె నున్న ఆర్డరును
సహకారగ నున్నందుకు వారికి మనమందరము
పందనములు చేయవలసియున్నది. ఇంతేగాక
విలేజి ఆఫీసర్ల వారసత్వమును యెప్పటివలె
నే వుంచినందువలన, మనకును గవర్నమెంటువారికిని, వచ్చెడు
లాభములను తీసికేసినందువల్ల వచ్చెడు నష్టములను, బుద్ధిచం
తులును అలోచనపరులును నగు ఆచార్యబాబుగారి విలేజి ఆఫీ
సర్లు తెలుసే ప్రతికలద్వారా ప్రచురపరచుటకున్ను, గడచిన
ఆంగరం సంవత్సరంలో మనయూనాంధ్రాములకు క్వీటీరెంటు
కట్టుటకు సంబంధిసి వుచ్చుకున్నదరిమిలాను అనగా(ంగరగే-
ంగరం) సంవత్సరములో క్వీటీరెంటుకట్టి పట్టాను ఇయ్య
బోయేటప్పడు, క్రీమద్విక్టోరియా మహారాజీగారు, విలేజి
ఆఫీసర్ల గవర్నమెంటు అని పిలవబడుమొట్టమొదటి సారి

అయ్య, ప్రతికలలో ప్రకటించబడు సంఘము మిగుల యధా
 ర్థములు. అధికారు లట్టివానిని గమనింపకుండు కనుకనే
 నీయము. మా తుని దీనిజను. కాశీనాథ తాలూకా బోర్డు
 లోనిది. మా దీనిజనునకు ఇద్దరు నియమిత సభ్యులును ఇద్దరు
 ఎన్నుకొనినవారును ఉన్నాడు. ప్రస్తుతమున నలువరును తుని
 వాస్తవ్యులే. తుని దీనిజను 52 గ్రామములకు 7736 జనసంఖ్య
 ను గలిగియున్నది. అంతలో తుని గ్రామము 9268 జనసంఖ్య
 గలిగియున్నది. తునికి ఉత్తరభాగమునకున్న 26 గ్రామములలో
 నేమి నక్షత్రభాగమున గల 8 గ్రామములలో నేమి, పశ్చిమ,
 భాగమున గల 14 గ్రామములలో నేమి, ప్రకృత మెన్నుకొనబడిన
 మొదలగు కన్న భవంతులును నిర్వాహంతులును సమర్థు
 లును వెల్లడుచుండిగలరు. అయితే సుగ్రామవాస్తవ్యులకె
 యీ పదవులు లభించుటకు కారణమేమి? మొదట నెన్ను
 కొను నధికారును ప్రజలకుగలదని నీయము యొకటి. తరును
 అధికారుల సుదర్శనము దొరుకును నుయొకటి. మొదట
 పదవికలని లాభములకు రుద్దెన పట్టుకొకటి. ఈ నీయ
 ములు పట్టెటా? ప్రజలకు సాధారణముగా తెలియవు. వార
 లకు తెలియపరచుటకై ప్రయత్నింపకుండు న్నాడునుగాదు.
 ప్రకృతత్రు ఎన్నిక మొదలగువరులు సామాన్యులయ్యు
 న్నారు. వారి కిక్కరగ్రామముల కష్టములు యిది యొక కష్ట
 ము. ఇప్పటి యేర్పాటులవలన లాభ మేమిగలనో పరికించి
 మాడగా, బట్టెటా? కాంక్షను అయి ప్రార్థించు అ
 వ్యులు పూర్తిగా విధానముగా ఎంత కష్ట కాలముయనకు
 భయపడుటయు కొరము కాలేదను అవసరమేమింద నుండుట
 యే చచ్చలేనందే అధికారుల యిష్ట ప్రకారము రిజల్యూషన్
 నులు పూర్తిగా కాబడుటయు గానించుచున్నది. ఈ లాభక్రియ
 ను నశిపించియే. అధికారులు ఇతర గ్రామవాస్త
 వ్యుల నీ పదవికి చేర్చింపవన్నారేమోయని దోచుచున్నది.
 ప్రకృతము మాదిరిజను మొదల పదవులు భాగీరధివల్లు తెలి
 యుచున్నది. అపదవులకై వరుల వెనకటిరలెనే మిగలు
 కాదులే ప్రయత్నించుచున్నారని దెలిపెడిది. వీరకన్న సమర్థ
 లగువారు దరఖాస్తు చేయకుండగా యిది విచారించగా, ఒక
 సంవత్సరము దరఖాస్తు వారుగా నుండిగాని యీ పదవి కష్ట
 ముగారలు. ఇదికొండ బురగగా! ఈకిరియ వాస్తవ్యులు గా
 వన్నను భవనియమునగాని నిర్వాహకులుగగాని సమర్థ
 స్వల్పమేయున్నను ఒక్క తుని గ్రామమునానివారే నొకప్పుడు
 ఎత్తరులును విశేషించియున్నారు. ఈలేట్టు పరికించినాచివ
 విధివిధానాల్ల వింతగానున్నది. ప్రభాత్యేను మరు గోరువారును
 ప్రజలకు జ్ఞానాభివృద్ధి గలుగజేయు యత్నించువారును ప్రజల
 స్యుక్తిశ్రమలకు వెల్లడిచేయువారును అధికారులు. వారు వై
 దియములును పూర్తిగా పుకించి ప్రజలకు బోధపరచి గవర్న
 మెంటువారకుగ్రహించి మొదలగు ఫలితములకు ప్రజలందరకు
 సమముగా ననుభవించజేయుట న్నాడునుయున్నది. ప్రస్తు
 తము ఒకనియమిత సభ్యులను ఒకయొక్క మొదలగు తుని
 వాస్తవ్యులున్నారు. కాన రెక్కరమొదలగు పదవులు రెక్కర
 గ్రామములలో తననవారికిప్పుట న్నాడును. అటులజరుగనిన
 రెక్కరనుఅనునది పూర్తిగ పోయిగాని ముయొకటిగాను. మా
 వెసిదెంటు గారియకు గూర్చి శ్రద్ధవహించునో వారందరి
 ధిష్టించిన లాభమును ప్రజలకుగల స్యుక్తిశ్ర లాభమును
 కేక బోవును.

శ్రీ శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలెగారి చక్కని
రంగుల చిత్రపటము
ప్రతి 1.కి వెల 0-1-0, 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. భర్తలు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
హస్తవాక్య నెం 212, మదరాసు.

గ్యాల్వీన్ మోటారు పాఠశాల

మోటారు వైకిల్లు, కార్లు, ప్రయాణికుల సర్వీస్
కార్లు, కాలనీనవారు ఈ క్రింది అడ్డముడు వ్రాయును.
ఈ కంపెనీవారు అంగ్లీషు, విశేషకాలను నుండి
మోటారు వర్తకమున ప్రసిద్ధిచెంది మహారాజులు, రాజులు,
జమీన్ దారులచే అభిమానింపబడినవారు. మీరు క్రొత్త
కార్లుగాని, పాత కార్లుగాని మంచివిగానీ తీసివెళ్ళవలెను.
తిరుగ మీ కార్లను కాలనీనవారు అమ్మివెళ్ళవలెను.
ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చుటమత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లకు
కాలనీనవారు ట్రైలు, ట్యూబులు యితరసామానములు యావత్తును
మీరు చాకగా అమ్మవలెను. మోటారుబండ్లు అద్దకి యివ్వ
వలెను.
గ్యాల్వీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

ఉద్యాన కృషి
ప్రథమ పాఠములు.
కర్త: గోపాల్ జోగిరాజు
వెల రూ. 1-0-0.
ఫలకృషి, శాకామయ, పుష్పాదీకృషి నెంచు
విధానములను బోధించు యమార్యమైన తెలుగు గ్రంథము.
వలయును:— గ్రంథం ద్వారా,
మారబేట, సోలవరం పోస్టు.
(Via) మదరాసు అని వ్రాయవలెను.
అర్థశాబ్దిక పంపియించుట విషయము విక, మాచిపుట్ల,
బుధబాబ్బి సాయములు గల కరపత్రములు పంపవలెను.

మద్రాసు న్యాయము.
రు. అ. రు. అ.
మొదల నుండి నువ్వనవరకు వెర్రిబుడ్డి 0-4
నల్లం శేష 1-కి 0-12 డిబ్బో దబ్బోలు 2-0
వెర్రి (కులములు 120) 3-4 తాంబూలమును నువ్వన
వ్యాపారముల మాత్రం 3-0 పాగాడు టికెట్ 1-కి 0-4
అంతే అందరికి 1-10 డిబ్బో దబ్బోలు 2-0
వి. పి. భర్తలు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.
యక. శ్రీనివాసయ్య కంపెనీ,
తపాలవెట్ట నెం 128 దు, మదరాసు.

METHYLOIDS
A speedy and reliable cure for gonorrhea. Far superior to injections. Cause no pain or stricture. Promptly check the discharge. Absolutely Safe. Convenient to carry-Easy to take. Be sure you got METHYLOIDS

Zynole Trochys
"Antiseptic Throat Pastilles"
A novel and harmless treatment for common affections of the Throat and Bronchial Tubes, such as Coughs, Hoarseness, Tickling or Huskiness, Also purify the breath. Ask your Chemist for Zynole Trochys

వనోదయ సారసవరిల్లా
ఇది దేవనాథులకు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను వాడవలెను. కీళ్ళలోనూ, పాతవా ముత్రపోటు
సీరసవల్లు, రక్తవికారములను గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడితంతు
పులకు పుట్టినగలిగించును. నెత్తురు కుప్పిపడి వృద్ధి జేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.
ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు
సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ 1-4-0.
కుప్పుకుమందు:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమునల్లి (తాగు
బుకు మందు) నాగల్లితైలము వైపునకు ముందు. ఈ రెండుకని నెలరోజులకు సరిపోవును 5-0-0.
ప్రాప్తియరు:— వి. డి. సావంత్, గజర, వనసవాడి, నం. 2, బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 143 No. 2, Bombay.

నీమల (REGD)
హేర్ ఆయిల్.
హిందూ హేర్ ఆయిల్ హెయిలుకులను వృద్ధి చేయును. నెరసిన వెయిలుకులను, ఎట్టిని వెయిలుకులను నలుపుచేయును
రాలు వెయిలుకులను ఆపును. మేదస్సును చల్లగానుంచును. ఇది బహుళమయమున సువాసనలతో కూడియున్నది. దీనిని ఉప
యోగించువారలకు పూచిన పువ్వులలో టాయం కున్నట్లుండును.
౧౯౧౩ సం॥ మైసూరునందుంచబడిన ఎగ్జిబిషనుకు దారి జరిగెను. ఒక నువ్వర తరము నిచ్చిరి. మతియు
భారతవాదయంచుచుండిన ప్రదర్శనకు నంబు బొంబాయి గవర్నరు సాహెబు హిజు ఎక్సలెన్సీ లాఫ్ట్ వెల్లింగ్టన్. జి. సి.
వి. ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రానిచ్చిరి. ధరలు. బుడ్డి గిక్ రూ ౧౦-౦౦ ౩కి ౨౦-౦౦. తపాలాకృషి ప్రత్యేకము.
సోల్ ఏజెంటు:— గారు అందు కో, సి. పి. టాంకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.

జీరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట
వలన అన్నము వచనముగును. జీర్ణకోశము బాగు
చేసి రసప్రావము క్రమముగ కలుగును. నులబడ్డ
ము మానును. 25 మాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0.
అమృతాంజనండ్డిపో 109 ఫెరిరోడు, బొంబాయి.
అమృతాంజనండ్డిపో చెన్నపురి.
సర్వరోగ కుతారము.
ఈ క్రింద కనబడిన మందులు కాలక్షేప భేదములు
తేక ఆలవృద్ధులకు శ్రీపురుష లిరువురు సేవించిన
ఎప్పుడును నిరోధముగ నుండగలదు.
మరనమంజరి మాత్రలు.
40 గల డబ్బి కయము రూ 1-0-0
రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ
20 చీబాబాకో రోడు మదరాసు.
కావలెను.
జీతాను మున్నగు సకలకుల ఆయుర్బుధుల వైద్యమును
గుత్తగాకొను వర్తకులను కావలెను. శ్రేణుచరక గాతుకుమరికర
ములను తెలియగోచవారు 0-4-0 బిల్లులనుచ్చి పంపవలెను.
దిమ్యూచయల్ కో ఆపరేటివ్
పి. జెస్సె మదరాసు.

మంత్రించినట్లు పనిజేయును.
స్వాస్థ్యమును, వికాసమును, ధాతుపుష్టియు,
శక్తియు, కావలెనని కోరువారు 'విటేఫర్'ను ప్రియ
త్వించి తీరవలసి యున్నారు. దేహబలమునకును,
నరములకును ఉత్తీరణము గలిగించుటకు కావలసిన
సర్వపదార్థములను సత్వరముగ పంపకూర్చును.
(ఎప్పుటికిని యీ వర్తకపు
విదేశములలో తయారగు నే యితరవస్తువులకన్న శ్రేష్ఠత
ను మయినదియు, స్వల్పధరకలిగినదియు, సమృద్ధికన్నదియు నై
యున్నది. ఇది బ్రిటిషువారిది.)
ఈవర్తకచిహ్నమును గమనింపుడు.
మదరాసు ఏజెంటు:—
స్వెన్సరు అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్, మాంటూరోడు, మదరాసు

Vitafer

గుర్తును చూచును.)
4 డౌన్సు సీసాలు రూ. 1-12-0.
8 " " " 3-0-0.
16 " " " 5-0-0.
దక్షిణాఫ్రికా దేశమునందలి అన్ని కెమిస్టు
దొరకును.

అందమైన 1916 క్యాలండరు

మున్ముల్కాలికేడి మోహనాని సౌందర్యము, లావణ్యము ముగ్ధత్వములవల్లముగ లిఖించబడినది.
డిసెంబరు నెల 31 వ తేది తాళుగ నొకసారిగ నాలుగు రూపాయల విలువగల మామండల గొనువారలకు
క్యాలండరు విచిత్రముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అదాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి.పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

పండ్ల పొడి

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డి పో,

103 ప్రేరీ రోడ్డు, బొంబాయి.

6 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఈ యుద్ధమున క్యాలండరులు కొద్దికేరలు మాదిరింపబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన
యాకాధిగమము గలదు.

ఆకాశ విమానములు.

వీరిని గుఱించి యిదిగఱ కెవరును తెలుసలో (నాసి
యండలేదు. ఈ గ్రంథముందు విమానముల విశ్వాసము,
అవి ఆకాశమున సంచరించువిధము, వీరిలోని భేదములు చక్కగా
వివరింపబడినవి. విమానముల పటములు చాలకలవు. రూ. 0-8-0

గౌతమ బుద్ధుడు

ఇందు సులభతైలిలో బుద్ధుని చిత్ర పంతులు వచన
రూపమున మిగుల రసవంతముగా వ్రాయబడినది. బుద్ధుని
పటములు గలవు. 0-4-0

చాలపల్లి రామమూర్తిగారు.

జీవచరిత్రమునకా లేది, పంతులు

అదివచ్చి కాన లేక జున్ను

తులం 1-కి రూ. 3-4-0

వస్త్రము

తులం 1-కి రూ. 30-0-0

కుంకుమ పువ్వు

తులం 1-కి రూ. 2-0-0

గోరొజుడు

7-0-0

రసభస్మము

తులం 1-కి అదావి 0-10-0

మోహినీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-కి రూ. 0-12-0.

అమృతాంజనము డి పో, 7, తంబు శెట్టివీధి చదరాను

ఇప్పుడే తెప్పించబడింది!

క్రొత్త ఫాక్టరీ వేనా

మిగుల మేలైనది

ధనలక్ష్మి ఫాక్టరీ వేనా

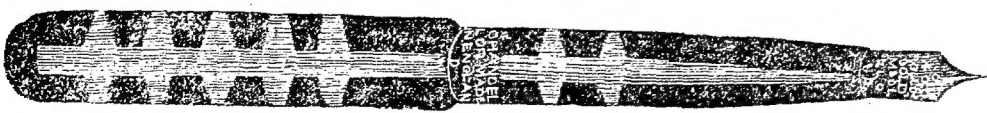
ఇది మాత్రం యింగ్లాండు క్రొత్తగా తయారైనది. ఈ వేనా సంచరించుటకు దగిన పెట్టెమీదను వేనా
మీదను మాకంపెని పేరు చుట్టబడి యుండును. దీనిని విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, నకిల్లు మొదలగు వార
లు పయోగించుచున్నారు. ఈ వేనాలో నిండుబడిన సీరా యే కారణమున గాని కారణములవలనను బండును ఇది
“వల్క్మి నెట్” గోరొజుడు. 14 వారట్లు బంపబడుచున్నవి గలిగియుండును. ఈ నిల్వ మునగందు (ఇండియన్)
ఉండుటచేత పెన్నుటికి జెడదు. చాగియుటకు సులభమై యుండును. ఒక తూతీ మాత్రమోగించినందున ముఱు వేలు
చాటని చువయోగింప సమర్థులగును. వేనాలో సీరా మాత్రముగ గాని నిండు బడిన వేనాలో నిల్వబడును.
నిల్వబడిన పోస్టేజీ కాక దీని రూ. 3-0-0.

బిరో పా ఖండ యుద్ధ చరిత్రము.

మొదటి భాగము రూ. 0-8-0; రెండవ భాగము 0-10-0.

ఇది నేటికెందులకు వ్రాయబడి యున్నది. ఇప్పటికి విశ్వవిద్యమునకు నిజకాణము లరయగోరువాడు
ఈపుస్తకమును చదివితీరవలయును. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా మొదలగు దేశముల వత్తు తియ్యెన వివరణములు వానికి
గల తైరవివరణలు, తైరములమున జరిగిన యొక కొన్ని దేశములు చాగివలెనవి అందమైనవి గలిగిన సులభతైలిని
వివరింపబడియున్నది. ఇప్పుడు ఈ యుద్ధమునకు తిరుగ్గొనైన కాణము, గాత్ర వానినొక జరిగిన ఉత్తర ప్రభుత్వ తైర
ములు, యుద్ధారంభము మొదలగు వివరములు గా 120 పుటలతో 6 భాగోశ పటములతో 30 పాస్టేజ్
పటములతో విలసిల్లుచున్నది. రెండవ భాగమును కిద్దరుచున్నది. దరఖాస్తులంపును.

చాన్సలర్ ఫాన్టన్ వేనా.

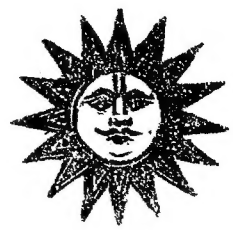

ఈ వైచేరు, మాకంపెని యింగ్లాండు పెట్టెమీదను వేనామీదను ఈ ఫాక్టరీ వేనా సుకొత్త
ఇంగ్లాండులో సిద్ధపఱుపడినది. ఈ వేనాకు సీరా పోనా అద్దపు కిటికీయొకటి వేనాలో పంపబడును. మాటిమాటికి
సీరాయెత్తుకొను శ్రమవీరవలెనగును. ఉంచిన తేలికత్తక యెంతసేపయినను వ్రాయవలెను. ఇందలి నిల్వబడిన
గోల్డులే తేలుచుండినది. ఇది యెన్నటికి జెడదు. ఒకటిని తెప్పించి యుపయోగించి సుంచివెనునలగ గనుగొనును.
నిల్వబడిన రూ. 1-కి 1-8-0; రోల్డుగోల్డు నిల్వ 1-కి 0-4-0. పోస్టేజీ కొనువారు భరింపవలెను.

వివరము:—ధనలక్ష్మి కంపెని, 6, వెంకటేశ మేస్త్రి వీధి, సాహుకార్ కాపేట, మద్రాసు.

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావత్తు దొరకును. కొనువారు మార్కము
ఇచ్చి గుఱించువును. కరస్పాండెన్సు మొదలగువని
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెని.

21, హమ్మింగ్విధి, బొంబాయి.

ప్రపంచ చరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—డా. హరివర్మ త్తరూరావు, ఎం. ఏ.

తైలినులభము కథలు చదివినట్లు చనువుకొన
వచ్చును. బహు ప్రాచీనకాలమునుండి గోరొజులలోని
అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ
బడును. చందాపద్ధతి ఆరసంచికలకు రూ. 2-0-0
అంచెకాలి తేను. ప్రవేశకరుము శేడు.

సిద్ధమునకు సంచికలు పి. పి. గా పంపుచుము

వయనాడు:—ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,

145, కావీధి, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

చూతన రోమసంహారి.

బేగంసాహిసాహి.

ఒక కూరి ఉపయోగించుట
వలన శుభ్రమందలి ఈ
భాగమునయుండు గోమము
ను చుట్టుతేత తుద్దముగా
గుండును. చక్కము యొక్క
స్వభావ మైరంగునకాంతిని
పోగొట్టక జేయు (సోప్)
ఇది 2-3 పే. రూ. 3-0-0
రూ. 1-0-0 వి.పి. ఖర్చు40.

ఆర్. వి. రూ. 3-0-0 రూ. 3-0-0, బంబాయి, మద్రాసు.

ఇహం! ఇండియామహిమ ఇహం!

ఈ పుస్తకమునందు ఇండియా దేశముయొక్క నివృత్తి
విశేషములను అనేకకావ్యములలోనుండి గ్రహించి లోక
జేనుమున గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ
ములో జన్మించిన ప్రతియొక్కయును అనశ్చేయముగా జన్మ
వలయును. ఈపుస్తకమునకు రూ. 1-0-0. తపాలాఖర్చులేదు.

ప్రొద్దుడాస్త్రి మహేశ్వర్ గోవింద్,

అతంకనిగ్రహ శాస్త్రవేదాలయము, 157 బ్రాడ్వే,
98 మాంటూగోడు, మదరాసు.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెని,

మద్రాసు నగరము, మదరాసు ఈస్టు.

తంతి విలాసము:—“ఉమ్మడియార్”

ఇందుక్రింద కినుపంచనట్టిన్ని ఇతిరత్నమునట్టిన్ని
బర్మానైజులకు తగుమైనట్లు ఇమిటేషన్ కెంపు
లున్ను వైకాంతములు వగైరా కిమలములున్ను
బేడకానులు అనాకానులున్ను బంగారపు నగలు
చ్చు పైరాళ్లుగల నగలున్ను, పట్టు రుమాళ్లును
కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని
ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుదుర?
ప్రార్థించుచున్నాము.

